

چهارشنبه

۱۴۰۱/۰۷/۲۰

گروه آموزشی ماز

آزمون الکترونیکی کنکوری‌های انسانی - مرحله ۶

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ملاحظات	زمان پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۷۵ سوال ۷۲ دقیقه	۲۵	۲۰	۱	۲۰	ریاضی	۱
	۷	۳۰	۲۱	۱۰	اقتصاد	۲
	۲۵	۵۵	۳۱	۲۵	زبان و ادبیات فارسی	۳
	۱۵	۷۵	۵۶	۲۰	علوم اجتماعی	۴

۱- مجموع دو برابر معکوس عددی با معکوس دو برابر همان عدد برابر ۵ است. آن عدد کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) $\frac{1}{6}$

۲- اگر $x=1$ ریشه معادله $\frac{2}{3} = \frac{2x+3}{a-1} - \frac{a}{3x-1}$ باشد، مجموع مقادیر ممکن برای a کدام است؟

- (۱) $\frac{5}{3}$ (۲) ۲   (۳) ۳   (۴) $\frac{7}{3}$

۳- در یک کارخانه حقوق یک مهندس دو برابر یک کارورز و ثلث حقوق مدیر بخش است. این شرکت ۲ مدیر بخش ۴ مهندس و ۱۰ کارورز دارد و مجموعاً ۶۰ میلیون تومان حقوق ماهانه این افراد می‌شود. دریافتی بخش مدیریتی این کارخانه چند میلیون تومان است؟

- (۱) ۶ میلیون   (۲) ۱۲ میلیون   (۳) ۲۴ میلیون   (۴) ۱۵ میلیون

۴- محلولی از آب و نمک در اختیار داریم که غلظت آن (نسبت وزن نمک خالص به وزن کل محلول) ۲۵ درصد است. حال ۲۰ کیلوگرم نمک به آن اضافه کرده و محلول جدیدی می‌سازیم که در آن $\frac{1}{3}$ وزن محلول، نمک خواهد بود. وزن محلول قبل از تغییر چند کیلوگرم بوده است؟

- (۱) ۱۲۰   (۲) ۱۴۰   (۳) ۱۶۰   (۴) ۲۰۰

۵- جواب کوچکتر معادله $\frac{1}{3}x^2 + \frac{13}{12}x + \frac{3}{4} = 0$ کدام است؟

- (۱) +۱   (۲) $-\frac{2}{25}$ (۳) -۱   (۴) -۳

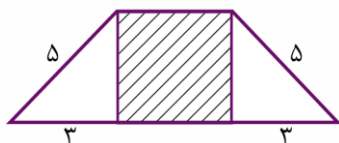
۶- در حل معادله $3x^2 - 9x - 5 = 0$ به روش مربع کامل، عبارت و عدد نهایی که قرار است از آن جذر گرفته شود، در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) $(x-3)^2 = \frac{9}{4}$ (۲) $(x-\frac{3}{2})^2 = \frac{47}{12}$ (۳) $(x+\frac{3}{2})^2 = \frac{9}{4}$ (۴) $(x+3)^2 = \frac{49}{12}$

۷- در معادله $8x^2 + 15x - 2 = 0$ مجموع دو برابر ریشه بزرگتر و نصف ریشه کوچکتر کدام است؟

- (۱) صفر   (۲) ۱   (۳) $-\frac{1}{5}$ (۴) $-\frac{7}{5}$

۸- در شکل روبه‌رو مساحت مستطیل هاشور خورده $\frac{16}{5}$ واحد از مجموع مساحت مثلث‌ها بزرگ‌تر است، اندازه قاعده بزرگ‌تر دوزنقه کدام است؟

- (۱) ۱۱   (۲) $\frac{10}{3}$ (۳) $\frac{9}{8}$ (۴) ۱۰

محل انجام محاسبات

۹- یک کارخانه قیمت فروش هر واحد کالا را ۳۲۰۰ تومان تعیین کرده است. در صورتی که تابع هزینه این شرکت به ازای هر کالا به صورت $c(x) = x^2 + ۳۰۰۰x + ۳۶۰۰$ باشد، به ازای چه تعداد کالا این شرکت به نقطه سر به سر با مقدار کم تر می رسد؟

- (۱) ۲۰ (۲) ۳۰ (۳) ۱۶۰ (۴) ۱۷۰

۱۰- در معادله درجه دومی که به صورت $mx^2 - (2m+1)x - k + 1 = 0$ است، مجموع ریشه هایی که معکوس یکدیگرند، $\frac{1}{3}$ است. حاصل $2k + m$ کدام است؟

- (۱) 0.75 (۲) $1/25$ (۳) ۱ (۴) $1/5$

۱۱- برنده خوش شانس مسابقه اینستاگرامی مؤسسه ماز می تواند فقط یک جایزه از میان ۱۰ مدل لپ تاپ، ۸ مدل تلفن همراه و ۵ دستگاه پاوربانک انتخاب کند. او به چند طریق می تواند این کار را انجام دهد؟

- (۱) ۴۰۰ (۲) ۹۰ (۳) ۱۲۰ (۴) ۲۳

۱۲- به چند طریق ۵ استاد و ۶ دانشجو می توانند در یک ردیف کنار هم بنشینند، به طوری که هیچ یک از دانشجویان کنار هم نباشند؟

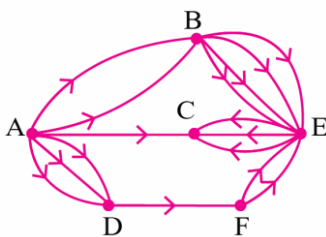
- (۱) $11!$ (۲) $5! \times 5!$ (۳) $5! \times 6!$ (۴) $2! \times 5! \times 6!$

۱۳- به چند طریق می توان بلوک های شکل زیر را با سه رنگ قرمز، آبی و زرد رنگ آمیزی کرد، به طوری که رنگ بلوک های مجاور یکسان نباشد؟

- (۱) ۴۸ (۲) ۲۴ (۳) ۳۶ (۴) ۷۲

۱۴- در شکل مقابل جاده های مواصلاتی بین شهرهای A, B, C, D, E, F مشخص شده است. به چند طریق می توان از شهر A به شهر C رفت؟

- (۱) ۳۵ (۲) ۴۳ (۳) ۲۸ (۴) ۵۱

۱۵- با ارقام $۰, ۲, ۴, ۶, ۸, ۹$ چند عدد چهاررقمی زوج می توان ساخت؟

- (۱) ۲۵۵ (۲) ۲۵۲ (۳) ۲۲۵ (۴) ۲۵۰

۱۶- از معادله $(n^2 - 22)! = \frac{6!}{3!}$ ، حاصل $n!$ کدام است؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۱۲۰ (۳) ۶ (۴) ۷۲۰

محل انجام محاسبات

۱۷- از معادله $(n^2 - 16)! = 1$ مقدار $P(n+2, n-2)$ کدام است؟

- (۱) ۲۰ (۲) ۱۰ (۳) ۴۰ (۴) ۳۰

۱۸- با حروف کلمه **Printer** و بدون تکرار حروف، چند کلمه هفت حرفی می‌توان نوشت به طوری که حرف اول و آخر آن‌ها یکسان باشد؟

- (۱) ۷۲۰ (۲) ۱۲۰ (۳) ۲۴ (۴) ۲۴۰

۱۹- از کنار هم قرارگیری حروف **a, b, c** و ارقام **۱, ۲, ۳** و نمادهای Δ و $\square$ چند رشته ۹ کارا کتری می‌توان ساخت به طوری که حروف کنار هم و ارقام نیز کنار هم باشند؟

- (۱) $5! \times 3!$ (۲) $4! \times (3!)^2$ (۳) $3! \times (4!)^2$ (۴) $3! \times 4! \times 2!$

۲۰- به چند طریق می‌توان ۳ دستگاه خودروی «ری‌را» به رنگ‌های سفید، مشکی و دودی را بین ۸ نفر از کارمندان یک شرکت تقسیم کرد به طوری که به هر نفر حداکثر یک خودرو برسد؟

- (۱) ۳۳۶ (۲) ۲۳۶ (۳) ۳۲۶ (۴) ۲۲۶

محل انجام محاسبات

۲۱- درست «د» یا غلط «غ» بودن هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب چگونه است؟
 الف) بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمری طولانی دارند، به طوری که بیشتر از نیمی از آنها بیش از شش سال به کار خود ادامه می دهند.

- ب) یک کارآفرین موفق، باید بتواند هزینه ها و درآمدهایش را درست محاسبه کند.
 پ) همواره احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد و احتمال موفقیت و سودآوری آن کم است.
 ت) کارآفرین با شناخت ظرفیتهای خود و اتفاقات اطراف از سطح ابتدایی به درجه های بالای کار می رسد.
 ث) کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کنند که البته این کار چندان آسان نیست.
- (۱) غ - د - غ - د - غ - د - غ - د - د - د - د - د (۲) غ - د - غ - د - د - د - د - د (۳) د - غ - د - د - د - د - د - د (۴) د - غ - د - غ - د - غ - د - غ - د

۲۲- با توجه به اطلاعات داده شده، وضعیت اقتصادی سالانه یک بنگاه اقتصادی با تولید سالانه ۵۰۰ قطعه و ۲۰ نفر کارگر، چگونه است؟

دستمزد ماهانه هر کارگر	۲۰,۰۰۰ واحد پولی
خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	۵,۰۰۰ واحد پولی
تجهیز سالانه ماشین آلات	۸۰,۰۰۰ واحد پولی
اجاره ماهانه بنگاه	$\frac{1}{5}$ مجموع دستمزد سالانه کارگران
قیمت فروش هر قطعه تولیدی	۵۰,۰۰۰ واحد پولی

- (۱) ۸,۵۹۵,۰۰۰ ریال «ضرر یا زیان»
 (۲) ۹,۲۷۵,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»
 (۳) ۹,۲۷۵,۰۰۰ ریال «ضرر یا زیان»
 (۴) ۸,۵۹۵,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

- ۲۳- هر یک از عبارات زیر به ترتیب کدام ویژگی کارآفرینان موفق اشاره دارد؟
- ایده ها را به محصولات جدید، فرآیندها و کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
  - کارآفرین، واقع بین اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
  - پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.
  - فرصتهای کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند.

- (۱) پرانگیزه، تیزبین، نوآور، یادگیرنده
 (۲) نوآور، پرانگیزه، تیزبین، یادگیرنده
 (۳) خوش بین، تیزبین، نوآور، ریسک پذیر
 (۴) نوآور، خوش بین، ریسک پذیر، تیزبین

محل انجام محاسبات

۲۴- در کدام گزینه، به ترتیب مثالی برای کسب و کارهای تعاونی، غیرانتفاعی و شخصی بیان شده است؟

- (۱) دولت تصمیم می‌گیرد مدارسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند. - کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند.
- (۲) دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند. - کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدارسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند.
- (۳) کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدارسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند.
- (۴) کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدارسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند.

۲۵- کدام گزینه در رابطه با انواع کسب و کار صحیح است؟

- (۱) یکی از مزایای کسب و کار شرکتی، امکان رقابت بالاتر به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا است.
- (۲) پیچیده‌ترین نوع کسب و کار، تعاونی است.
- (۳) تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم‌ویش مشابهی با کسب و کارهای شراکتی دارند؛ و توزیع سود در پایان دوره براساس هر نفر یک رأی است صرف نظر از اینکه چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد.
- (۴) یک مؤسسه غیرانتفاعی، نهادی قانونی است که برای انجام مأموریتی سودآور، با هدفی تجاری شکل گرفته است. این مأموریت‌ها اغلب زمینه‌هایی اقتصادی و سیاسی دارند.

۲۶- کل سهام یک شرکت تولیدی ۵,۰۰۰,۰۰۰ سهم، به قیمت هر سهم ۱۰,۰۰۰ تومان است؛ اگر آقای احمدی بخواهد ۲۵ هزار سهم این شرکت را خریداری کند:

الف) مبلغی که او باید هزینه کند چقدر خواهد بود؟

ب) او مالک چند درصد از سهام این شرکت خواهد شد؟

ج) اگر سود خالص این بنگاه ۱۷۵ میلیون تومان باشد، چه مبلغی به آقای احمدی پرداخت خواهد شد؟

(۱) الف) ۲۵۰ میلیون تومان، ب) ۱/۲ درصد، ج) ۳۶۵,۰۰۰ تومان

(۲) الف) ۲۳۰ میلیون تومان، ب) ۱/۲ درصد، ج) ۸۷۵,۰۰۰ تومان

(۳) الف) ۲۳۰ میلیون تومان، ب) ۰/۵ درصد، ج) ۳۶۵,۰۰۰ تومان

(۴) الف) ۲۵۰ میلیون تومان، ب) ۰/۵ درصد، ج) ۸۷۵,۰۰۰ تومان

محل انجام محاسبات

۲۷- کدام گزینه، بهترین توضیح برای جدول زیر است؟

غذای خریداری شده	منفعت مادی (به تومان)	قیمت خرید (به تومان)	منفعت خالص (به تومان)
از رستوران «الف»	۳۰۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰
از رستوران «ب»	۴۲۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
از رستوران «ج»	۱۸۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۲۰,۰۰۰

- (۱) عدم در نظر گرفتن هزینه‌های پنهان از جمله علت‌های تصمیم‌گیری غیرمنطقی است که در درازمدت منجر به فرسوده شدن منابع و امکانات بشری شده و زندگی انسان در حوزه‌های شخصی و اجتماعی را با چالش مواجه می‌سازد.
- (۲) توجه به قید بودجه موجب می‌شود افراد بهتر بتوانند متوجه «بده - بستان» بین انتخاب‌های خود بشوند و در نهایت انتخابی را داشته باشند که کم‌ترین مقدار هزینه فرصت را داشته باشد.
- (۳) برای یک تصمیم‌گیری منطقی توجه به هزینه‌های مختلف کافی نیست بلکه باید میان هزینه‌ها و منافع هر انتخاب مقایسه نموده و در نهایت، گزینه‌ای انتخاب گردد که منفعت بیشتر و هزینه کم‌تری دارد.
- (۴) ارزش‌گذاری ذهنی نادرست در انتخاب‌های انسانی موجب می‌شود که گزینه‌ای انتخاب شود که در ذهن فرد ارزش بیشتری دارد در حالی که در مرحله محاسبه اشتباه نموده و منفعت آن واقعاً به آن مقدار نیست.

۲۸- آرش با پس‌انداز ۲۰۰ میلیون تومانی خود گزینه‌های زیر را پیش رو دارد:

- سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها با سود ماهانه $\frac{2}{5}$ میلیون تومان؛
  - سرمایه‌گذاری در بازار بورس با سود قطعی سالانه ۱۸ درصد؛
  - خرید ۴ سکه تمام بهار آزادی با سود سالانه ۸ میلیون تومان برای هر سکه؛
  - سرمایه‌گذاری در سپرده بلندمدت بانکی با سود سالانه ۲۶ میلیون تومان.
- با توجه به این گزینه‌ها؛ الف) منفعت سالانه بهترین انتخاب فرد کدام است؟ ب) با انتخاب بهترین گزینه، سالانه چه مقدار هزینه فرصت متحمل می‌شود؟

- (۱) الف) ۳۰ میلیون تومان ب) ۲۶ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بانک
- (۲) الف) ۳۲ میلیون تومان ب) ۳۰ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها
- (۳) الف) ۲۶ میلیون تومان ب) ۳۶ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بورس
- (۴) الف) ۳۶ میلیون تومان ب) ۳۲ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته خرید سکه‌ها

محل انجام محاسبات

۲۹- تولیدکننده‌ای توانسته است با هزینه کردن به مقدار زیر، ۵,۰۰۰ عدد محصول با ارزش هر یک ۶۱۰,۰۰۰ تومان تولید نماید. اگر او خود مالک ماشین‌آلات تولیدی باشد؛

الف) میزان سود یا زیان وی بدون توجه به هزینه فرصت چقدر است؟

ب) نتیجه عملکرد وی با در نظر گرفتن هزینه‌های پنهان چگونه خواهد بود؟

هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
اجاره ماهانه کارگاه تولیدی	۱۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه تامین انرژی	۴۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
مالیات ماهانه	۸,۶۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه اجاره سالانه ماشین‌آلات تولیدی	۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه تعمیر و استهلاک ماشین‌آلات	۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

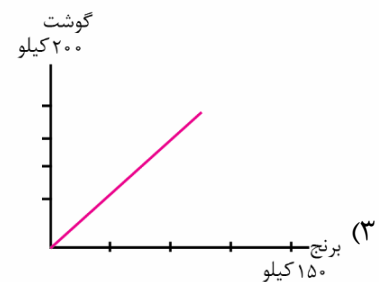
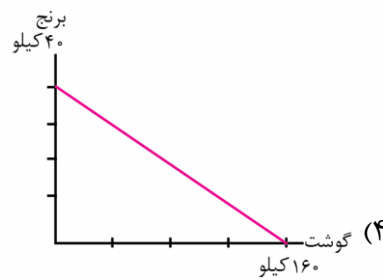
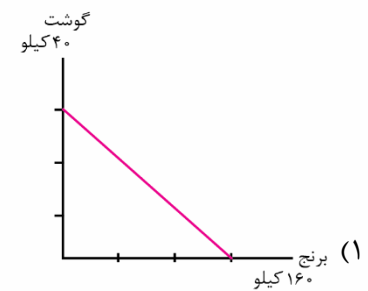
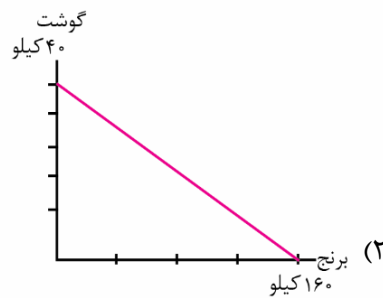
(۱) الف) ۱,۸۵۸.۸ میلیون تومان ب) ۱,۲۷۸.۸ میلیون تومان

(۲) الف) ۱,۵۸۵.۲ میلیون تومان ب) ۱,۲۷۸.۸ میلیون تومان

(۳) الف) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان ب) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان

(۴) الف) ۱,۵۸۵.۸ میلیون تومان ب) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان

۳۰- آقای ایمانی می‌خواهد با ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان مایحتاج گوشت و برنج منزل خود را تهیه نماید. در صورتی که قیمت هر کیلو برنج ۵۰,۰۰۰ تومان و هر کیلو گوشت ۲۰۰,۰۰۰ تومان باشد، کدام گزینه قید بودجه وی را به درستی نشان می‌دهد؟

محل انجام محاسبات

۳۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد «کاملاً» درست است؟

- ۱) نخست عبدالوهاب نشاط انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد. پس از آن، مشتاق اصفهانی با همراه چند تن دیگر از ادیبان، انجمن اصفهان را ایجاد کرد. سپس به ریاست فتحعلی شاه، انجمن خاقان در تهران تأسیس شد.
- ۲) مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی غزل سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند.
- ۳) اهمیت شاعران دوره بیداری به این سبب است که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات ببخشند.
- ۴) زبان، تخیل و اندیشه در سبک بازگشت تکرار شنیده‌هاست؛ آن‌ها به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، تنها در سطوح زبانی و ادبی، سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.

۳۲- در همه گزینه‌ها، به شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره شده‌است، به جز:

- ۱) آزادی، وطن، قانون‌خواهی، حقوق اجتماعی
- ۲) مبارزه با استبداد و استعمار - نفی عقاید خرافی
- ۳) برانگیختن احساسات ملی و میهنی - باستان‌گرایی و روحیه کاشگرانه
- ۴) حقوق زنان - پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی

۳۳- در کدام گزینه به عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی اشاره نشده‌است؟

- ۱) برقرار شدن مجدد ارتباط اهل ذوق با ادب کهن
- ۲) تراج کتابخانه اصفهان
- ۳) رفتن شعر به میان مردم کوچه و بازار
- ۴) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری

۳۴- با توجه به تاریخ ادبیات، در کدام گزینه خطاهای بیشتری دیده می‌شود؟

- ۱) صبا کاشانی: شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت که در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت. «گلشن صبا» را به تقلید از گلستان سعدی و «خداوندنامه» را به شکل حماسه‌ای درباره شاه قاجار نوشت.
- ۲) نشاط اصفهانی: مجموعه آثار منظوم او به عنوان «گنجینه نشاط» باقی است. هرچند قصاید بلندی دارد، اما به‌ویژه از نظر مثنوی سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است. این بیت سرآغاز یکی از سروده‌های وی است: «همچو فرهاد بود کوه‌کنی پیشه ما / کوه ما سینه ما ناخن ما تیشه ما».
- ۳) محمدتقی بهار: او از جانب مظفرالدین شاه به ملک‌الشعراء ملقب شد. در سبک بیداری و با زبانی حماسی شعر می‌سرود. «تاریخ مختصر احزاب سیاسی»، «تاریخ تطور نظم فارسی»، «تاریخ بیداری ایرانیان» و نشریه‌های «بهار» و «دانشکده» حاصل بخشی از فعالیت‌های اوست.
- ۴) میرزاده عشقی: شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطیت بود. روزنامه‌اش «قرن بیستم» نام داشت که به افشاگری می‌پرداخت. مهم‌ترین اثر عشقی نمایش‌نامه‌های «ایده‌آل» و «سه تابلوی مریم» است.

۳۵- سراینده کدام بیت به درستی معین شده‌است؟

- ۱) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
  - ۲) من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
  - ۳) جنگ ننگ است در شریعت من
  - ۴) از خون جوانان وطن لاله دمیده
- دست خود ز جان شستم از برای آزادی (محمدتقی بهار)
 قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید (فرخی یزدی)
 جز پی پاس دین و حفظ وطن (سیداشرف گیلانی)
 از ماتم سرو قدشان سرو خمیده (عارف قزوینی)

۳۶- در کدام گزینه مؤلف و نوع اثر، هر دو، «کاملاً» درست است؟

- ۱) (شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی، رمان)؛ (تاریخ مختصر احزاب سیاسی: محمدتقی بهار، تحقیقات تاریخی)
- ۲) (سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: جیمز موریه، ترجمه)؛ (شمس‌الدین و قمر: محمدباقر میرزا خسروی، رمان)
- ۳) (داستان باستان: محمدباقر میرزا خسروی، ترجمه)؛ (تاریخ مختصر احزاب سیاسی: ناظم‌الاسلام کرمانی، تحقیقات تاریخی)
- ۴) (امثال و حکم: علی‌اکبر دهخدا، تحقیقات ادبی)؛ (سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: میرزا حسن خان بدیع، رمان)

۳۷- کدام گزینه درباره مؤلف متن زیر نادرست است؟

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مراودت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مراودات را در بسته...»

- (۱) از معروفترین نویسندگان و سیاستمداران بزرگ دوره بیداری است که در ادبیات مؤثر بود.
- (۲) او احیاکننده نثر فارسی است و در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستانهای محمدعلی جمالزاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.
- (۳) مهمترین اثر او «منشآت» نام دارد که به نثر سعدی شباهت دارد.
- (۴) او مسبب تغییر سبک نگارش بود به گونه‌ای که تکلف را در نثر از بین برد و موجب اقبال عامه به نثر گردید.

۳۸- با توجه به نثر فارسی در قرون ۱۲ و ۱۳، کدام مورد «غلط» است؟

- (۱) دگرگونی‌هایی که در نثر این دوره به وجود می‌آید، نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد. از جمله این دگرگونی‌ها می‌توان به رواج و گسترش روزنامه‌نگاری و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد.
- (۲) نوشته‌های پیشگامان نثر این دوره به زبان کوچه و بازار نزدیک‌تر شده‌است، پیشگامانی همچون قائم‌مقام فراهانی، ناصرالدین شاه قاجار، میرزاآقاخان کرمانی و زین‌العابدین مراغه‌ای.
- (۳) داستان‌نویسی به‌شیوه جدید در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد و این نوع ادبی محصول یک قرن گذشته است. ترجمه رمان‌های تاریخی غربی سبب شد نویسندگان ایران نوشتن رمان را آغاز کنند. نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته سبب می‌شد که نویسندگان به رمان تاریخی گرایش پیدا کنند که از روزنامه‌نگاری یا رمان سیاسی در دسر کمتری داشت.
- (۴) میرزاآقاخان کرمانی اولین کسی بود که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت. زبان نمایشنامه‌های کوتاه او که برخی در صدر مشروطه منتشر شدند ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم بود.

۳۹- کدام یک از ابیات زیر، به ترتیب، به عوامل بیداری جامعه اشاره می‌کند؟

الف - حمله بر تبریز کرد و داد جنگی تازه دست	عاقبت در ترکمان چایی ز نو پیمان ببست
ب - پافشاری کن حقوق زندگان آور به دست	ورنه همچون مرده تا محشر فشار آید تو را
ج - ناجی ایران بود آن کس که در این گیرودار	خوب میزان سیاست را تعادل می‌کند
د - خراب کشور ایران ز دست مدرسه گشت	مگر دوباره ز دارالفنون شود آباد
- (۱) ب - ج   (۲) ج - د   (۳) ب - د   (۴) الف - د

۴۰- کدام یک از موارد زیر درباره «متن و شناخت آن» نادرست است؟

- (۱) متن فقط نوشته‌های روی کاغذ نیست؛ هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد متن است.
- (۲) متن‌ها شنیداری، بویایی، دیداری، چشایی و لمس‌کردنی هستند.
- (۳) مراحل بررسی و تحلیل متن، به ترتیب، عبارتند از «خوانش»، «شناسایی و استخراج نکات زبانی»، «شناسایی و استخراج نکات ادبی»، «شناسایی و استخراج نکات فکری» و «نتیجه‌گیری و تعیین نوع».
- (۴) کشف لحن و آهنگ پس از خوانش اتفاق می‌افتد. سپس لازم است تمام اثر، یک‌باره و بی‌گسست، خوانده شود تا درک ارتباط طولی و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.

۴۱- با توجه به متن زیر، کدام گزینه توضیح درستی ارائه نمی‌کند؟

«بره چنان دانست که او حاجت خانه خواهد خواست، و به دلش اندر بود که اگر حاجت خانه خواهد، بدو بخشد. پس عبدالمطلب گفت که دوستان اشتر از آن من بیاورده‌اند، بفرمای تا اشتران من بازدهند. من حالی حاجت او برآوردمی و روا گردانیدمی.»

- (۱) اگرچه کاربردهای تاریخی دستور در این متن وجود دارد، اما کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم در متن به چشم نمی‌آید.
- (۲) کاربردهای کهن واژگان که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شود: اشتر، بفرمای، حالی.
- (۳) کاربرد تاریخی فعل در واژه‌های «برآوردمی» و «گردانیدمی» به کار رفته‌است.
- (۴) جمع‌بستن واژه‌ها با «ان».

۴۲- کدام مورد درباره شعر زیر «غلط» است؟

«کوی و جوی از تو کوثر و فردوس
رخ تو هست مایه تو اگر
دل و جامه ز تو سیاه و سپید
مایه گازران بود خورشید»

- (۱) حذف فعل به قرینه معنوی دیده می‌شود.
- (۲) در قلمروی ادبی بیت، آرایه «تشبیه» به چشم می‌خورد.
- (۳) در قلمروی فکری بیت، «مدح و ستایش ممدوح» دیده می‌شود.
- (۴) در مصراع اول، «کوی» با «فردوس» و «جوی» با «کوثر» ارتباط مفهومی پیدا می‌کند و در مصراع دوم، «دل» با «سیاه» و «جامه» با «سپید».

۴۳- در ابیات کدام گزینه‌ها هر دو آرایه «تشبیه» و «تکرار» به کار رفته است؟

الف - گرچه در بحر غم او به کنار افتاده‌ایم	ب - چو از دادار آموزش همی خواست	ج - عشق ورزیدم و عقلم به ملامت برخاست	د - چون خضر دید آن لب جان بخش دلفریب	
یک شادیم که امید کنار است آن جا تو گفتی دود حسرت زو همی خاست کان که عاشق شد از او حکم سلامت برخاست گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست	(۱) الف - ج	(۲) ب - الف	(۳) د - ب	(۴) ج - د

۴۴- واج آرایی در کدام گزینه «مشهودتر» است؟

پر کرده ز در و درم و دانه دهان را که روزهای خویش روزگار را مانی که در گفتار شیرین خسروم داده‌ست فرمانی که برگذشت که پایش فرونرفت به گل	(۱) آن ابر دربار ز دریا که برآید (۲) گذشتی ای مه ناسازگار زودگذر (۳) فروغی شهره هر شهر شد شعرم به شیرینی (۴) به کوی دوست که خاکش به آب دیده گل است
---	---

۴۵- در کدام گزینه واج آرایی متفاوتی دیده می‌شود؟

ستاره ای که ز آفاق دیده می‌آید دلی در وی درون درد و بیرون درد چنان ببست که ره نیست زیر دیر مگاک منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن	(۱) طلوع برکه خورشید تابناک دل است (۲) کرامت کن درونی درد پرورد (۳) مهندس فلکی راه دیر شش‌جهتی (۴) به شعر عشق منم شهریار و چون حافظ
---	--

۴۶- در همه گزینه‌ها آرایه‌های «واج آرایبی و واژه آرایبی»، هر دو، دیده می‌شود، به جز:

- ۱) موسم گل نبود توبه عشاق درست
- ۲) باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک
- ۳) نیست برق خرمن گل پنجه گستاخ ما
- ۴) غلام حلقه سیمین گوشوار توام

توبه یعنی چه؟ بیا باده بیار ای ساقی
نقلش از لعل نگار و نقلش از یاقوت خام
ما به جای گل ز گلشن چشم حیران می‌بریم
که پادشاه غلامان حلقه درگوشی

۴۷- کدام گزینه «فاقد» واژه آرایبی است؟

- ۱) از آن با درد می‌سازم که دل را
- ۲) بر جناب بارگاهت شاه انجم پرده‌دار
- ۳) صد هزاران گل شکفت و بانگ مرغی برنخاست
- ۴) به وقت گل، شدم از توبه شراب خجل

هم از درد تو درمان می‌توان یافت
لیک تیغت پرده‌داران فلک را پرده‌در
عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد
که کس مباد ز کردار ناصواب خجل

۴۸- در کدام گزینه آرایه «تکرار» بیشتر دیده می‌شود؟

- ۱) یاقوت روان بخش تو تا قوت روان است
- ۲) آن موی میان تو که سازد کمر از موی
- ۳) پدید نیست که تا کی بوی ز مستی و حرص
- ۴) مگر به ساحت گیتی نماند بوی وفا

چشمم ز غمت چشمه یاقوت روان است
مویی به میان آمده یا موی میان است
در این رباط کهن همچو ماه نو رسوا
که هیچ انس نیامد ز هیچ انس مرا

۴۹- «واژه آرایبی» در همه گزینه‌ها مشهود است، به جز:

- ۱) ور وزیر از خدا بترسیدی
- ۲) هزار غم ز تو دارم به دل، بیا ای گل
- ۳) گر بی تو در بهشت برندم، زخم ز آه
- ۴) با ما به شکرخنده در آزان که یقینم

هم چنان کز ملک ملک بودی
که گل شکفته و بانگ هزار می‌آید
آتش در آن بهشت که گردد جهنمی
کز پسته تنگ تو یقینم به گمانم است

۵۰- وزن و محتوای کدام گزینه هم‌سو نیست؟

- ۱) پای بکوب و دست زن، دست در آن دو شست زن
- ۲) در اندرون من خسته دل ندانم کیست
- ۳) چگونه گذارم بر این روزگار
- ۴) اگر جنگ دریا کنی خون شود

پیش دو نرگس خوشش کشته نگر دل مرا
که من خموشم و او در فغان و در غوغاست
تو از من جدا و من از دل جدا
از آوای تو کوه هامون شود

۵۱- با توجه به سازه‌ها و عوامل تأثیرگذار در شعر، کدام گزینه «کاملاً» درست است؟

- ۱) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است. شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از آهنگ کمک می‌گیرد و واژه‌هایی را برمی‌گزیند که با قرار گرفتن در کنار هم، آهنگی خاص را پدید آورند.
- ۲) پس از زبان، مهم‌ترین و مؤثرترین عامل وزن است. وزن در شعر جنبه تزیینی ندارد، بلکه جزئی از طبیعت شعر است.
- ۳) وزن امری انتزاعی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد وجود ندارد.
- ۴) وزن ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود. وسیله ادراک وزن حواس ماست.

- ۵۲- در کدام گزینه، به ترتیب، مفاهیم «وطن دوستی، آزادی، علم آموزی، قانون خواهی» بیان شده است؟
- الف - بی تربیت آزادی و قانون نتوان داشت
ب - چون موجود آزادی ما قانون است
ج - اگر خدای به من فرصتی دهد یک روز
د - زنده باد آن کس که هست از جان هوادار وطن
- (۱) الف - ب - ج - د (۲) د - ج - الف - ب (۳) ج - الف - د - ب (۴) ب - د - الف - ج

- ۵۳- کدام گزینه به مفهوم «مقابل» بیت زیر اشاره می کند؟

«چون توانی زیستن در این قفس؟
(۱) دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست
(۲) ز آن رو خط مشکسود برخاست
(۳) دود سپند بی هنری چون شود بلند
(۴) در نظرها گرچه بی وزن است مینای سپهر

این قفس نبود مقام چون تو کس»
جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است
آتش بنشست و دود برخاست
آتش زن ستاره اهل هنر شود
با دل عاشق مسنجیدش که کسر شأن نیست

- ۵۴- مفهوم عبارت «چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند.» با کدام گزینه تناسب مفهومی ندارد؟

(۱) هر که بدخو بود دم زادن
(۲) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود
(۳) هر که در خُردی آش ادب نکنند
(۴) عاقبت گرگ زاده گرگ شود

هم بر آن است وقت جان دادن
کاین شاهد بازاری وان پرده نشین باشد
در بزرگی فلاح از او برخاست
گرچه با آدمی بزرگ شود

- ۵۵- در همه گزینه ها مفهوم نوشته شده روبه روی بیت «کاملاً» درست است، به جز:

(۱) فراق روی چو تو یوسفی کسی داند
(۲) سعدی از این چشمه حیوان که خورد
(۳) عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست
(۴) چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود

که روشنش شود آب دو دیده یعقوب (دشواری فراق)
سیر نگرده به مرور ای صنم (شوق عاشق کم نمی شود)
من که یک امروز مهمان توام، فردا چرا؟ (غنیمت شماری دم)
دیگران را خیره خیره دل چرا باید خلیل (دوری از آزار مردم)

۵۶- به ترتیب، با توجه به موارد مشخص شده در متن زیر، هر یک بر کدام ویژگی کنش دلالت دارد؟
 فاطمه دانش آموز پایه دوازدهم است و به جهت آمادگی برای کنکور هر دو هفته یکبار در آزمون‌های آزمایشی شرکت می‌کند اما تراز دلخواه خود را در آزمون‌ها کسب نمی‌کند. او علاقه‌ای به درس خواندن ندارد و به اجبار والدین در آزمون‌ها شرکت می‌کند. همچنین روش مطالعه او نادرست است و در مورد تکنیک‌های یادگیری شناخت کافی ندارد و کنکور برای او یک کابوس وحشتناک می‌باشد.

- (۱) معنادار بودن - ارادی بودن - هدف‌دار بودن - هدف‌دار بودن
- (۲) هدف‌دار بودن - غیرارادی بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن
- (۳) معنادار بودن - غیرارادی بودن - هدف‌دار بودن - هدف‌دار بودن
- (۴) هدف‌دار بودن - ارادی بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن

۵۷- عبارت درست در رابطه با «پیامدهای کنش» کدام است؟

- (۱) نتیجه طبیعی کنش که به اراده افراد انسانی بستگی ندارد به همین دلیل احتمالی است.
- (۲) قطعی بودن پیامدهای طبیعی کنش، محصول وابستگی به اراده خود کنشگر می‌باشد.
- (۳) پیامدهای غیرطبیعی کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند.
- (۴) پیامدهای احتمالی کنش، خودشان کنش هستند و باید یک کنشگری آن‌ها را انجام دهد.

۵۸- کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) ما در پوشیدن لباس، دیگران را در نظر می‌گیریم و کنش فردی ما به کنش اجتماعی تبدیل می‌شود.
- (۲) کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام نمی‌شود.
- (۳) کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها انجام می‌شود کاملاً فردی است.
- (۴) انواع کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند و بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند ولی ممکن است هویتشان از دست برود.

۵۹- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه مرتبط است؟

- از جنس هدف و مقصود هستند.
- شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
- خردترین پدیده اجتماعی است.
- تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.

- (۱) هنجارها - ارزش‌های اجتماعی - کنش اجتماعی - کنش فردی
- (۲) ارزش‌ها - ارزش‌های اجتماعی - کنش فردی - کنش اجتماعی
- (۳) هنجارها - هنجار اجتماعی - کنش فردی - کنش اجتماعی
- (۴) ارزش‌ها - هنجار اجتماعی - کنش اجتماعی - کنش اجتماعی

۶۰- در ارتباط با «ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی» پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب بیان شده است؟

- (الف) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از چه طریقی تحقق می‌یابند؟
  - (ب) پس از تحقق، چه پدیده‌هایی را ضروری می‌سازند؟
  - (پ) افراد چگونه موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند؟
- (۱) کنش‌های بیرونی - تشویق و تنبیه - با انتقال آن‌ها به آیندگان
  - (۲) کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن بر اساس آن‌ها
  - (۳) کنش‌های اجتماعی - تشویق و تنبیه - با انتقال آن‌ها به آیندگان
  - (۴) کنش‌های بیرونی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن بر اساس آن‌ها

۶۱- کدام گزاره‌ها درباره «پدیده‌های اجتماعی» درست نیست؟

- (الف) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند.
 (ب) از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
 (پ) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق نمی‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند.
 (ت) پدیده‌های اجتماعی به مرور به انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آوردند، وابسته می‌شوند.
 (ث) پدیده‌های اجتماعی فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند.
- (۱) ت و ث (۲) پ و ت (۳) ت و ب (۴) پ و الف

۶۲- هر یک از گزاره‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- جهان اجتماعی و نظم آن
 - آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی بر اساس آن شکل می‌گیرد.
 - عامل تداوم جهان اجتماعی
 - درون جهان اجتماعی
- (۱) اعتباری - آگاهی فردی و خصوصی - از طریق وراثت - ستارگان
 (۲) تکوینی - آگاهی مشترک و عمومی - از طریق وراثت - خانواده
 (۳) اعتباری - آگاهی مشترک و عمومی - انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد - خانواده
 (۴) تکوینی - آگاهی فردی و خصوصی - انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد - ستارگان

۶۳- علت «قرار گرفتن موجودات طبیعی و ماوراء طبیعی در گستره جهان اجتماعی»، «قرار گرفتن ستم پیشگان در قهر و انتقام الهی» و «گسترش جهان اجتماعی» به ترتیب کدام است؟

- (۱) تأثیرات تعیین کننده موجودات در جهان اجتماعی - کارهای شتابزده و نابخردانه انسان‌ها - دگرگون شدن کنش‌های اجتماعی انسان‌ها
 (۲) ارتباط با زندگی اجتماعی انسان - یکسان عمل نکردن سنت‌ها و قوانین الهی با جوامع عادل و ظالم - ورود پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی
 (۳) تأثیرات تعیین کننده موجودات در جهان اجتماعی - یکسان عمل نکردن سنت‌ها و قوانین الهی با جوامع عادل و ظالم - دگرگون شدن کنش‌های اجتماعی انسان
 (۴) ارتباط با زندگی اجتماعی انسان - کارهای شتابزده و نابخردانه انسان‌ها - ورود پدیده‌های طبیعی به جهان اجتماعی

۶۴- جهان اجتماعی شامل دو دسته پدیده‌های اعتباری و تکوینی است. پدیده‌های زیر به ترتیب جزء کدام دسته قرار می‌گیرند؟

- «مدرسه - قانون - فرشته - دریا - تیم ورزشی - جنگ»
- (۱) تکوینی - تکوینی - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری
 (۲) اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری
 (۳) تکوینی - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری
 (۴) اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری

۶۵- صحیح یا غلط بودن گزاره‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.
 - ممکن است فردی به زبانی آگاهی نداشته باشد، ولی می‌تواند به آن زبان صحبت کند.
 - شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراء طبیعی، آرمان‌ها و ارزش‌های زندگی آدمیان را تغییر می‌دهد و کنش‌های اجتماعی آن‌ها را دگرگون می‌سازد.

- پیامد ارادی کنش سیگار کشیدن، آسیب و بیماری برای خود و دیگران است.

- (۱) ص - ص - غ - غ (۲) غ - غ - ص - ص (۳) ص - غ - ص - غ (۴) غ - ص - غ - ص

- ۶۶- هر کدام از گزاره‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟
- کنش آدمی وابسته به ..... است.
  - پیامد نداشتن دانش عمومی ..... است.
  - ذخیره دانشی ..... انسان‌هاست.
  - دانش عمومی حاصل ..... است.

- (۱) اراده - نابود شدن جهان طبیعی و اجتماعی - حاصل فعالیت - زندگی فرهنگی
- (۲) آگاهی - عدم امکان انجام کنش - راهنمای زندگی - زندگی اجتماعی
- (۳) معنا - عدم امکان انجام کنش - تجربه هم‌زیستی - زندگی اجتماعی
- (۴) آگاهی - نابود شدن جهان طبیعی و اجتماعی - حاصل فعالیت - زندگی فرهنگی

۶۷- در مورد «ذخیره دانشی» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ذخیره دانشی فراتر از دانش عمومی است.
- (۲) تجربه‌های فردی و اجتماعی است که در مدرسه، دانشگاه و در ارتباط با دیگران می‌آموزیم.
- (۳) ذخیره دانشی، راهنمای زندگی افراد است.
- (۴) کنش‌های روزانه ماست که اغلب از دانش نهفته در پس آن غافلیم.

۶۸- در ارتباط با «دانش علمی» و «دانش عمومی» به ترتیب کدام گزینه درست و نادرست است؟

- (۱) گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است. - مانند هوا برای انسان است.
- (۲) بیشتر از آن را استفاده می‌کنیم. - تمامی ذخیره دانشی را در برمی‌گیرد.
- (۳) درباره آن کمتر می‌اندیشیم. - دانشی عمیق‌تر و دقیق‌تر است.
- (۴) با تأمل در دانش عمومی ایجاد می‌شود. - از حقایق موجود در دانش علمی دفاع می‌کند

۶۹- به ترتیب، هر یک از گزاره‌های زیر مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

رویکرد سوم	(ب)
(ج)	ارزش ناچیز دانش عمومی در مقابل دانش علمی
(الف)	اولین فرایند شکل‌گیری تعارض در ذخیره دانشی جوامع

- (۱) سرایت نگاه تجربی به علم به جوامع دیگر - شمول دانش علمی به دانش‌های فرا تجربی - رویکرد اول
- (۲) از دست رفتن ارتباط دوسویه دانش علمی و دانش عمومی - تفاوت روش علمی و عمومی - رویکرد دوم
- (۳) نگاه تجربی به علم - جلوگیری از ورود دانش عمومی به قلمرو علم - رویکرد اول
- (۴) سرایت نگاه تجربی به علم به جوامعی که به عقل و وحی اهمیت می‌دهند. - رواج یافتن تعاریف متفاوت و متضاد از علم - رویکرد دوم

۷۰- کدام گزینه به ترتیب درباره «روش دانش علمی»، «رویکرد جهان متجدد» و «علت تعارض در جهان‌های اجتماعی» درست است؟

- (۱) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب می‌کرد. - تعاریف متفاوت از دانش علمی بر اساس هویت فرهنگی
- (۲) حس و تجربه - فقط علم تجربی را علم می‌دانست. - تعاریف متفاوت از دانش عمومی
- (۳) حس و تجربه - علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کرد. - تعاریف متفاوت از دانش علمی بر اساس هویت فرهنگی
- (۴) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - تعاریف متفاوتی از دانش علمی ارائه می‌دهد. - تعاریف متفاوت از هویت فرهنگی

۷۱- به ترتیب کدام گزینه در رابطه با موضوع علوم اجتماعی درست نیست ولی در رابطه با پیامد شکل‌گیری علوم اجتماعی درست است؟

- ۱) اجتماعات انسانی - مطالعه علمی اجتماعاتی که بر آن‌ها تأثیر و تأثر داریم.
- ۲) اثرگذاری اجتماعات بر کنش انسان - مطالعه علمی اجتماعاتی که صرفاً از آن‌ها اثر می‌پذیریم.
- ۳) اثرگذاری انسان بر اجتماعات - مطالعات علمی اجتماعاتی که صرفاً بر آن‌ها اثر می‌گذاریم.
- ۴) نشان دادن شیوه درست استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری - مطالعه علمی اجتماعاتی که بر آن‌ها تأثیر و تأثر داریم.

۷۲- به ترتیب «موضوع علوم انسانی» چیست و کدام عبارت «دربارۀ رابطه علوم انسانی و علوم اجتماعی» درست است؟

- ۱) کنش انسانی و آثار و پیامدهای آن - موضوع علوم اجتماعی عام‌تر از موضوع علوم انسانی است.
- ۲) کنش فرهنگی و آثار و پیامدهای آن - موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است.
- ۳) کنش انسانی و آثار و پیامدهای آن - برخی علوم انسانی در زمرۀ علوم اجتماعی نیستند.
- ۴) کنش فرهنگی و آثار و پیامدهای آن - علوم اجتماعی بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند.

۷۳- کدام گزینه در مورد فواید علوم طبیعی نادرست ولی در مورد فواید علوم اجتماعی درست است؟

- ۱) کشف نیروی جاذبه توسط علوم تجربی و محاسبۀ مقدار آن - توضیح در مورد تأثیرات زندگی ما در اجتماعات
- ۲) پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث طبیعی - پیش‌بینی آثار و پیامدهای اجتماعی
- ۳) شناخت پدیده‌های اجتماعی - کشف قواعد جهان اجتماعی
- ۴) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت - ایجاد زمینه برای فهم متقابل انسان‌ها و افزایش همدلی

۷۴- به ترتیب، هر یک از عبارات زیر پیامد چیست؟

- داوری درباره پدیده‌های اجتماعی

- آگاهی دادن علوم اجتماعی در مورد فرصت‌ها و محدودیت‌های علوم طبیعی

- فهم معانی کنش‌های دیگران

۱) موضع‌گیری مناسب دانشمندان - اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی - فراهم شدن امکان همدلی و همراهی در علوم اجتماعی

۲) ایجاد ظرفیت داوری درباره هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - امکان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری و علوم اجتماعی - فراهم شدن امکان همدلی و همراهی انسان‌ها

۳) اهمیت بیشتر علوم انسانی نسبت به علوم طبیعی - داوری و انتقاد درباره کنش‌های انسانی - شناسایی کنش‌های اجتماعی

۴) کمک کردن به استفاده صحیح از علوم انسانی - موضع‌گیری مناسب دانشمندان - اهمیت علوم انسانی نسبت به علوم طبیعی

۷۵- هر یک از عبارتهای زیر با کدام مورد در ارتباط است؟

- فراتر رفتن انسان از دیده‌ها، شنیده‌ها و خوانده‌هایش

- بهره‌مندی انسان از طبیعت

- پدیده‌های مستقل از اراده انسان

۱) با حس و از راه زبان - هدف علوم انسانی - موضوع علوم اجتماعی

۲) با تفکر و تعقل - هدف علوم طبیعی - موضوع علوم طبیعی

۳) با حس و از راه زبان - هدف علوم اجتماعی - موضوع علوم انسانی

۴) با تفکر و تعقل - موضوع علوم طبیعی - هدف علوم اجتماعی

چهارشنبه

۱۴۰۱/۰۷/۲۰

گروه آموزشی ماز

آزمون الکترونیکی کنکوری‌های انسانی - مرحله ۶

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ملاحظات	زمان پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سوال	مواد امتحانی	ردیف
۶۰ سوال ۵۷ دقیقه	۲۰	۹۵	۷۶	۲۰	زبان عربی	۱
	۱۷	۱۰۵	۹۶	۱۰	تاریخ	۲
		۱۱۵	۱۰۶	۱۰	جغرافیا	۳
	۲۰	۱۳۵	۱۱۶	۲۰	فلسفه و منطق	۴

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۶ - ۸۴)

۷۶- ﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾:

- ۱) آنها در خلقت آسمان و زمین تفکر می کنند؛ خدایا، تو این را باطل و پوچ خلق نکردی.
- ۲) پروردگارا، آن‌ها در آفرینش آسمان‌ها و زمین تأمل می کنند و می دانند که تو این را بیهوده نیافریده‌ای.
- ۳) در آفرینش آسمان‌ها و زمین می اندیشند؛ پروردگارا، این را بیهوده نیافریدی.
- ۴) در خلقت آسمان‌ها و زمین اندیشه می کنند؛ خدای ما این‌ها را بیهوده نیافریده است.

۷۷- «خُلِقَ النَّاسُ مِنْ لَحْمٍ وَعَظْمٍ فَهُمْ يَفْتَخِرُونَ بِأَعْمَالِهِمُ الْحَسَنَةَ لِأَنَّ التَّفَاخُرَ بِالنَّسَبِ مَذْمُومٌ!»:

- ۱) مردم از استخوان و گوشت خلق شدند، پس به اعمال خوبشان افتخار کرده و مباحثات به اصل و نسب در نظرشان مذموم است!
- ۲) مردم از گوشت و استخوان آفریده شده‌اند و به کارهای نیکشان افتخار می کنند زیرا فخرفروشی به خویشاوندی نکوهیده است!
- ۳) مردمان را از گوشت و استخوان آفریده است درحالی که آنان به کارهای حسنه خود فخر می ورزند و بالیدن به اصل خود را مذموم می دانند!
- ۴) مردم از گوشت و استخوان خلق شده‌اند و به اعمال نیک افتخار می کنند چون فخرفروشی به خویشاوندی کاری نکوهیده می باشد!

۷۸- «سَوْفَ يَشْكُرُ رَئِيسُ الْبَلَدِيَّةِ الْمُوَاطِنِينَ الَّذِينَ يَشْعُرُونَ بِالمَسْئُولِيَّةِ فِي إِحْدَى الْبَرَامِجِ الْعَامَّةِ!»: شهردار ...

- ۱) قرار است از شهروندانی که مسؤولیتی در قبال شهر احساس می کنند، در یکی از برنامه‌های عمومی تشکر کند!
- ۲) از هموطنانی که مسؤولیت خود را می دانند، در یک برنامه عمومی سپاسگزاری خواهد کرد!
- ۳) در یکی از برنامه‌های عمومی خود، از هموطنان تقدیر خواهد کرد؛ همان‌هایی که احساس مسؤولیت می کنند!
- ۴) در یکی از برنامه‌های عمومی، از شهروندانی که احساس مسؤولیت می کنند، تشکر خواهد کرد!

۷۹- «إِذَا قَدَّرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ، فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ!»:

- ۱) هرگاه بر دشمنت قادر شوی، بخشیدن او را شکرانه‌ای برای قدرت یافتن بر او قرار بده!
- ۲) اگر بر دشمنان خود قدرت یافتی، عفو کردن آنها را به عنوان تشکر بابت قدرت یافتن بر آنها قرار بده!
- ۳) هرگاه دشمن را شکست دادی، بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او قرار می دهی!
- ۴) هنگامی که بر دشمنت تسلط یافتی، در مقابلش قدرت‌نمایی کن ولی او را ببخش!

۸۰- «طَلَبَ مُدْرَسَةُ اللُّغَةِ الْإِنْجَلِيزِيَّةِ مِنَ الطَّالِبَاتِ أَنْ يُجِبْنَ عَلَى سِتَّةِ مِنْ أَسْئَلَةِ الْإِمْتِحَانِ لِمُدَّةِ أَرْبَعِ وَثَلَاثِينَ دَقِيقَةً!»:

- ۱) درخواست معلم زبان انگلیسی از شاگردانش این بود که در سی و چهار دقیقه به هر شش سؤال آزمون پاسخ بدهند!
- ۲) معلم زبان انگلیسی از شاگردان درخواست کرد در مدت چهل و سه دقیقه به شش سؤال امتحان جواب دهند!
- ۳) معلم زبان انگلیسی از دانش‌آموزان خواست که به مدت سی و چهار دقیقه به شش تا از سؤالات آزمون پاسخ دهند!
- ۴) دبیر زبان انگلیسی از دانش‌آموزان درخواست کرده بود که به شش سؤال آزمون در چهل و سه دقیقه جواب دهند!

۸۱- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا﴾: هرکس با کار نیکی بیاید، ده برابر آن [پاداش] دارد.
- ۲) إِبْحَثُوا عَنْ آيَةٍ وَاحِدَةٍ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ!: اولین آیه را در قرآن کریم جست‌وجو کنید!
- ۳) ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَ مِنْهُمُةً ذُو حِكْمَةٍ بِاللُّغَةِ!: این همان خدایی است که نعمتش ریزان و دارای دانش کامل است!
- ۴) سافرت إلى المشهد المقدسة لزيارة إمامنا المضيف!: برای زیارت امام مهمان‌نوازان به مشهد مقدس سفر کردم!

۸۲- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي التَّرْجَمَةِ:

- ۱) لِلْكَلاِبِ قَدْرَةُ سَمَاعِ بَعْضِ الْأَصْوَاتِ مِنْ مَسَافَاتٍ بَعِيدَةٍ جَدًّا! سَگها قدرت شنیدن برخی صداها را از مسافت‌های بسیار دوری دارند!
- ۲) اقْتَرَحْتُ لِمِیْلِ حَتَّى يُسَافِرَ إِلَى الْمَنَاطِقِ الَّتِي أُصِیْبَتْ بِالزَّلْزَالِ! پیشنه‌ام به همکارم این بود که به منطقه‌هایی که دچار زلزله شده‌اند، سفر کند!
- ۳) هَذِهِ أَشْعَارٌ مَنْسُوبَةٌ بِالْإِمَامِ تُبَيِّنُ لَنَا جَمَالَ الْخَلْقَةِ! این‌ها شعرهایی منسوب به امام است که زیبایی آفرینش را برای ما آشکار می‌کند!
- ۴) عَلَيْنَا أَنْ لَا نَسْمَحَ لِلدَّاءِ وَ الْكُدْحِ أَنْ يَنْتَشِرَا فِي جِسْمِنَا! نباید به درد و رنج اجازه دهیم که در بدنمان پخش شوند!

۸۳- «این لباس‌های زنانه دارای رنگ‌های مختلف است!»:

- ۱) هَذِهِ مَلَابِسٌ نَسَائِيَّةٌ ذَاتُ الْأَلْوَانِ الْمُتَنَوِّعَةِ! (۲) هَذِهِ الْمَلَابِسُ النَّسَائِيَّةُ ذَاتُ الْأَلْوَانِ الْمُخْتَلِفَةِ!
- ۳) هَؤُلَاءِ الْأَبْسَةُ لِلنِّسَاءِ تُشْتَمَلُ عَلَى الْأَلْوَانِ الْمُخْتَلِفَةِ! (۴) لِهَؤُلَاءِ الْأَبْسَةِ النَّسَائِيَّةِ أَلْوَانٌ مُتَعَدِّدَةٌ!

۸۴- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبِ الْوَاقِعِ:

- ۱) إِنَّمَا النَّاسُ يُعْرِفُونَ وَ يُجَرِّبُونَ بِأَعْمَالِهِمُ الْحَسَنَةَ!
- ۲) لِلْبَطَّارِيَّةِ أَنْوَاعٌ مُخْتَلِفَةٌ تُسْتَخْدَمُ فِي الْأَدْوَاتِ الْكَهْرِبَائِيَّةِ!
- ۳) الْجَائِزَةُ الْفَضِيَّةُ تُعْطَى لِلْفَائِزِ الثَّلَاثِ وَ لَا يَأْخُذُ الْفَائِزُ الرَّابِعَ جَائِزَةً!
- ۴) الْحِصَادُ هُوَ الْعَمَلُ الَّذِي يَعْمَلُهُ الْفَلَّاحُونَ قَبْلَ الزَّرْعَةِ!

■ ■ ■ عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۸۵ - ۸۷)

۸۵- «جذوة الشمس مستعرة فيها ضياءٌ و بها حرارةٌ منتشرة»:

- ۱) الشَّمْسُ: إِسْمٌ - مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - مَعْرَفٌ بِأَلٍ - مَعْرَبٌ/ مِضْفٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ بِالْكَسْرِ
- ۲) مُسْتَعْرَةٌ: مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - إِسْمُ الْفَاعِلِ مَأْخُودٌ مِنْ مَزِيدِ ثَلَاثِي - نَكْرَةٌ/ خَبْرٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ
- ۳) ضِيَاءٌ: إِسْمٌ - جَمْعُ التَّكْسِيرِ (مَفْرَدُهُ: ضَوْءٌ) - نَكْرَةٌ - مَعْرَبٌ/ خَبْرٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ
- ۴) مُنْتَشِرَةٌ: إِسْمٌ - مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - إِسْمُ الْفَاعِلِ (لِفَعْلِهَا حُرْفَانِ زَائِدَانِ) // صِفَةٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ

۸۶- «أَنْزَلَ عَامِلٌ الْبِضَائِعَ فَفَرَعَتِ السَّيَّارَةُ»:

- ۱) أَنْزَلَ: فَعْلٌ مَاضٍ - لِلْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِي (لَهُ حُرْفٌ زَائِدٌ) - مُتَعَدِّدٌ - مَبْنِيٌّ/ فَعْلٌ وَ فَاعِلُهُ إِسْمٌ
- ۲) عَامِلٌ: إِسْمٌ - مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ - إِسْمُ الْفَاعِلِ مَأْخُودٌ مِنْ مَجْرَدِ ثَلَاثِي - نَكْرَةٌ/ فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ
- ۳) الْبِضَائِعُ: إِسْمٌ - مُؤَنَّثٌ - جَمْعُ التَّكْسِيرِ - مَعْرَفَةٌ - مَعْرَبٌ/ مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْفَتْحَةِ
- ۴) السَّيَّارَةُ: مَفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ - إِسْمُ الْمَبَالِغَةِ يَدُلُّ عَلَى الْآلَةِ - مَعْرَفٌ بِأَلٍ - مَعْرَبٌ/ فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالْوَاوِ

۸۷- «ثمانون في المئة من موجودات العالم حشرات»:

- ۱) ثَمَانُونَ: إِسْمٌ - مِنْ الْأَعْدَادِ الْأَصْلِيَّةِ وَ تَرْتِيبِيَّتُهُ يَشْبَهُ بِهِ - نَكْرَةٌ - مَعْرَبٌ/ مَبْتَدَأٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالْوَاوِ
- ۲) مَوْجُودَاتٌ: إِسْمٌ - جَمْعُ السَّلَامِ لِلْمَوْثُوثِ - إِسْمُ الْمَفْعُولِ (لَيْسَ لَهُ حُرْفٌ زَائِدٌ) // مَجْرُورٌ بِحُرْفِ الْجَرِّ وَ مِضْفٌ لِلْمِضْفِ إِلَيْهِ «العالم»
- ۳) الْعَالَمُ: مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ - إِسْمُ الْفَاعِلِ مَأْخُودٌ مِنْ فَعْلِ عِلْمٍ - مَعْرَفَةٌ - مَعْرَبٌ/ صِفَةٌ وَ مَجْرُورٌ بِالْكَسْرِ
- ۴) حَشْرَاتٌ: إِسْمٌ - جَمْعٌ مُؤَنَّثٌ - نَكْرَةٌ - مَعْرَبٌ/ خَبْرٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ

■ ■ ■ عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۸۸ - ۹۵)

۸۸- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ الْحَرَكَاتِ أَوْ قِرَاءَةِ الْكَلِمَاتِ:

- ۱) تَرَجَّمِ الْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ!
- ۲) الْيَوْمَ السَّادِسُ مِنْ أَيَّامِ الْأَسْبُوعِ يَوْمُ الْخَمِيسِ!
- ۳) قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: قِيمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ!
- ۴) الْحِفَاطُ عَلَى الْمَرَافِقِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُوَاطِنٍ!

۸۹- عین عبارة فيها التّضادّ:

- (۱) ما خلق الله النَّاسَ من النَّحاسِ والحديد بل جسمنا من طينة!
- (۲) لا ندرك قيمة الصّحة في حياتنا إلا يوماً نصيب بالمرض!
- (۳) لا تستطيع أن تجد غرفة فارغة في الفندق الّذي شاهدته!
- (۴) بلادنا جميلة و الشعب الإيرانيّ شعب مضياف!

۹۰- عین جمعاً یختلف نوعه:

- (۱) هذه أبيات أنشدتها مع أخي الأكبر في وصف أمنا!
- (۲) لا تقولوا لمن يقتلون في سبيل الله أموات!
- (۳) إنّ المسلمین هم الّذين یجتنبون عن المنکر!
- (۴) علينا أن نجتنب من الشیاطین الّذين یكونون حولنا!

۹۱- عین الصّحیح للفرغ: «في مباراة نهاية السنّة لم یقدر أخي الأصغر أن یحصل على الجائزة الذهبیّة، لأنّه لم یصبح الفائز

..... لكنّ صديقه الأكبر حصل على الجائزة الذهبیّة!»

- (۱) الأحد (۲) الأوّل (۳) الواحد (۴) الأوّل

۹۲- في يوم الإثنين ذهبت مع أسرتي إلى مشهد لزيارة إمامنا الثامن و أربعة أيام كُنّا هناك. رجعنا في الساعة الرابعة, عند الرجوع كُنّا ثلاث ساعات في الطريق فوصلنا في يوم ..... و في الساعة ..... إلى قريتنا.

- (۱) الثلاثاء - التاسعة
(۲) الجمعة - السّابع
(۳) الثلاثاء - التاسع
(۴) الجمعة - السّابعة

۹۳- عین الصّحیح عن صیغ الأفعال:

- (۱) إني سوف نُجلس ولدي الأصغر عندي في الحفلة!
- (۲) سوف یجهزون المديرون مدارسهم للطلّاب!
- (۳) إنّ البهائم لا یأكلون شيئاً إلاّ النباتات في الغابة!
- (۴) نحن نحبّ كلّ مواطنينا لأنّهم مضياف جدّاً!

۹۴- عین «لا» یختلف نوعه:

- (۱) لا تتكاسل الممرضة الحاذقة عن أعمالها!
- (۲) إنّ الطّلاب یجتهدون في دراساتهم ولا یتعبون!
- (۳) لا تنمو تلك الأشجار في الغابات الّتي نعرفها!
- (۴) لا نُخرج الكتب من حقیبتك إلاّ في الصّف!

۹۵- میز ما فيه «تركيب وصفي اضافي»:

- (۱) إنّ سماء اللیل سماء جميلة فننظر إليها مع أصدقائي في السّاحة!
- (۲) علينا أن نحترم مدرّسی المدرسة و نعمل واجباتنا في البيت!
- (۳) من یجعل السّعی صديقه الحمیم فهو ناجح في حياته و في آخرته!
- (۴) إنّ إكتساب العلم من أحسن مفاتيح التّقّدّم و زكاة العلم نشره!

۹۶- کدام گزینه در ارتباط با تاریخ‌نگاری و میراث تاریخی سنتی درست نیست؟

- (۱) غالباً همراه با خصوصیات ادبی تألیف می‌شد.
- (۲) نویسندگانش بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها می‌پرداختند.
- (۳) هیچ منبعی در آن برای سنجش و نقد وقایع گذشته نیست.
- (۴) مورخان آن بیشتر کاتب دربار بودند تا مورخ حقیقت.

۹۷- کدام مورخ عصر قاجار از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی بود؟

- (۱) اعتمادالسلطنه
- (۲) خاوری شیرازی
- (۳) میرزا محمدجعفر خورموجی
- (۴) میرزا حسن خان مشیرالدوله

۹۸- در کدام کتاب عصر قاجار، امیرکبیر ستایش شده است؟

- (۱) حقایق الاخبار ناصری
- (۲) تاریخ بیداری ایرانیان
- (۳) ناسخ‌التواریخ
- (۴) صدرالتواریخ

۹۹- میرزا فتحعلی آخوندزاده به چه دلیل رضاقلی‌خان هدایت را در رساله ایراد مورد انتقاد قرار داد؟

- (۱) تملق‌گویی و مداحی در میان بیان وقایع تاریخی
- (۲) عدم بیان حقایق و رویدادها
- (۳) استفاده از شعر در بیان رویدادها و به‌کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- (۴) درباری بودن او و بازتاب وقایع دربار

۱۰۰- نقش مردم در تاریخ تحت تأثیر کدام اتفاق مورد توجه تاریخ‌نگاری نوین قرار گرفت؟

- (۱) انقلاب مشروطه
- (۲) ترجمه کتیبه‌های باستانی
- (۳) قتل امیرکبیر
- (۴) جنبش ملی‌شدن نفت

۱۰۱- در کدام گزینه رابطه علت و معلولی درستی وجود ندارد؟

- (۱) جنگ‌های ایران و روس ← توجه نخبگان به علل عقب‌ماندگی جامعه ایران
- (۲) فراهم آمدن زمینه تحولی عمیق و اساسی در تاریخ‌نگاری ← کشفیات باستان‌شناسی
- (۳) آشنایی مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی ← ترجمه نوشته‌های تاریخی از زبان اروپایی به فارسی
- (۴) کنجکاوی در علت پیشرفت غرب ← گسترش ترجمه آثار اروپایی به ویژه آثار تاریخی

۱۰۲- کدام عبارت به مواردی اشاره دارد که به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کمک کرده است؟

الف - گسترش مدارس جدید

ب - ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی

ج - نگارش یافته‌های علمی به زبان ساده

د - تأسیس دانشگاه

- (۱) الف - ب - ج   (۲) ب - ج - د   (۳) الف - ب - د   (۴) الف - ج - د

۱۰۳- هر یک از عبارات زیر معرف کدام روزنامه عصر قاجار است؟

- در تهران و توسط یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان منتشر شد.

- روزنامه‌ای دولتی که برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم منتشر شد.

- (۱) کاغذ اخبار - دولت علیه ایران
- (۲) دولت علیه ایران - مجله یادگار
- (۳) وقایع اتفاقیه - کاغذ اخبار
- (۴) مجله یادگار - دولت علیه ایران

۱۰۴- برای پژوهش در ارتباط با هر یک از موضوعات زیر مراجعه به کدام گروه از منابع بهتر است؟

«اطلاعات اداری - آداب و رسوم - شرح حال رجال»

- (۱) سفرنامه - اسناد آرشیوی - خاطرات
- (۲) خاطرات - اسناد آرشیوی - سفرنامه
- (۳) خاطرات - سفرنامه - اسناد آرشیوی
- (۴) اسناد آرشیوی - سفرنامه - خاطرات

۱۰۵- منابع تاریخ‌نگاری دوره معاصر در یک دسته‌بندی کلی به کدام گروه‌ها تقسیم می‌شود؟

- (۱) کتاب‌های تاریخی - نشریات - اسناد و منابع آرشیوی - خاطرات
- (۲) کتاب‌ها - بناها و اشیا و وسایل - نشریات - اسناد و منابع آرشیوی
- (۳) اسناد و منابع آرشیوی - بناها و اشیا و وسایل - نشریات - سفرنامه‌ها
- (۴) کتاب‌ها - نشریات - خاطرات - سفرنامه‌ها

۱۰۶- کدام عبارت با «مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا» مطابقت دارد؟

- (۱) در کشورهای آسیایی و اروپایی، ملاک جمعیتی شهرها و روستاها، متفاوت است.
- (۲) در شهرها، چشم اندازهای اقتصادی صنعتی و خدماتی، از تراکم بیشتری برخوردار است.
- (۳) شیوه زندگی در نواحی شهری و روستایی از نظر نوگرایی و تغییرات اجتماعی، تفاوت دارند.
- (۴) در روستاها، بیشتر افراد یک‌دیگر را می‌شناسند و وابستگی اجتماعی بیشتری میان آن‌ها وجود دارد.

۱۰۷- بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند، چه نامیده می‌شود؟

- (۱) دامنه نفوذ
- (۲) دامنه گسترش
- (۳) آستانه جمعیتی نفوذ
- (۴) حوزه نفوذ سکونتگاه

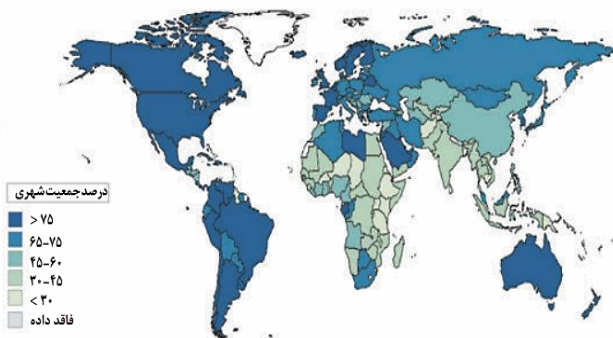
۱۰۸- کدام گزینه بر اساس هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا، به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت ارتباط مستقیم دارند و هم‌زمان با رسیدن به سمت قاعده هرم افزایش می‌یابد.
- (۲) میزان جمعیت با تعداد و تنوع خدمات ارتباط غیرمستقیم دارند و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کند.
- (۳) میزان جمعیت با تعداد و تنوع خدمات ارتباط مستقیم دارند و هم‌زمان با رسیدن به سمت رأس هرم افزایش می‌یابد.
- (۴) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت ارتباط غیرمستقیم دارند و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کند.

۱۰۹- کدام عبارت با «هسته اولیه و روند توسعه کالبدی شهر رشت» در دوره‌های تاریخی مختلف مغايرت دارد؟

- (۱) حوزه نفوذ آن نسبت به سایر سکونتگاه‌ها، گسترده‌تر است.
- (۲) همانند سایر سکونتگاه‌های شهری و روستایی دارای مقر و موقعیت است.
- (۳) دسترسی به آب مهم‌ترین عامل طبیعی شکل‌گیری هسته اولیه آن سکونتگاه است.
- (۴) دسترسی به راه‌های ارتباطی سبب ارتقاء مرتبه آن در هرم سلسله مراتب سکونتگاهی شده است.

۱۱۰- کدام گزینه با توجه به نقشه زیر در رابطه با سطوح شهرنشینی در جهان، درست است؟

- (۱) درصد شهرنشینی در اروپا بیشتر از آسیا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آمریکای شمالی است.
- (۲) درصد شهرنشینی در کارائیب بیشتر از اروپا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آمریکای لاتین است.
- (۳) درصد شهرنشینی در آمریکای لاتین کمتر از آفریقا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آسیا است.
- (۴) درصد شهرنشینی در اقیانوسیه کمتر از کارائیب بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آفریقا است.

۱۱۱- متداول‌ترین و مهم‌ترین ملاک‌های تفاوت شهر و روستا به ترتیب کدام‌اند؟

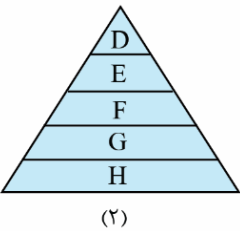
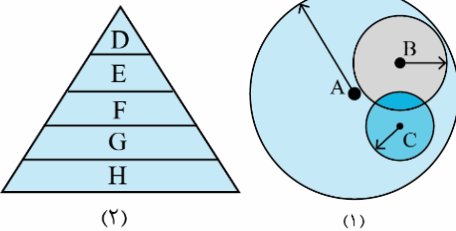
- (۱) فعالیت اقتصادی - میزان جمعیت
- (۲) دسترسی به خدمات - فعالیت اقتصادی
- (۳) میزان جمعیت - فعالیت اقتصادی
- (۴) دسترسی به خدمات - میزان جمعیت

۱۱۲- در کشورمان ایران، مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها کدام مورد بوده است؟

- (۱) آب فراوان، آب و هوای معتدل، خاک حاصلخیز جلگه‌ها و دشت‌ها
- (۲) دسترسی به آب، عوامل سیاسی و تصمیمات حکومتی، آب و هوای معتدل
- (۳) عوامل سیاسی و تصمیمات حکومتی، دسترسی به راه تجاری و عوامل دفاعی
- (۴) دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها

۱۱۳- با توجه به شکل (۱) و (۲)، کدام مناطق این دو شکل عملکرد مشابهی دارد؟

- (۱) D و A
- (۲) E و C
- (۳) H و A
- (۴) G و B

۱۱۴- در کدام گزینه منظور از اصطلاح شهرنشینی به درستی بیان شده است و تقریباً از چه سالی جمعیت شهری از جمعیت روستایی پیشی گرفته است؟

- (۱) افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۵
- (۲) افزایش نسبت توسعه یافتگی شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۷
- (۳) افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۷
- (۴) افزایش نسبت توسعه یافتگی شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۵

۱۱۵- همه عبارتها مفهوم نادرستی از حوزه نفوذ سکونتگاه را بیان می‌کنند، به جز:

- (۱) عوامل طبیعی همانند عوامل انسانی می‌توانند در عدم گسترش حوزه نفوذ نقش موثری داشته باشند.
- (۲) سکونتگاه با متقاضی دریافت خدمات بیشتر (دامنه نفوذ) و از فواصل دورتر (آستانه نفوذ) حوزه نفوذ بالاتری دارد.
- (۳) حداکثر حوزه نفوذ یک شهر می‌تواند در سطحی باشد که وحدت و همگونی نسبی با عناصر طبیعی و انسانی اطراف داشته باشد.
- (۴) حوزه نفوذ یک روستای اروپایی نسبت به شهر کوچک آن به دلیل جمعیت، وسعت و فعالیت اقتصادی پایین‌تر، گستردگی کمتری دارد.

۱۱۶- تعداد تصورها در کدام گزینه بیش تر است؟

- ۱) آن شب که تو را دیدم - گو به من ای یار شب خوابم کجاست - نگاهت می کنم هر دم
- ۲) دیدم که موش را خوردی - چرا گفته های خام و کودکانه - من و او رمز و رازی داشتیم
- ۳) خداوندا! گاهی نگاهی - چنگیز بیامد تا غرامت برد - تمامش قصه ای بود از آن موی و خرابات
- ۴) در آن فصل نگویند - بیامد و بخورد و بشست و بشکست و ببرد - تنها تویی دلدارم

۱۱۷- کدام گزینه درباره دانش و اندیشه درست است؟

- ۱) مبنای تقسیم دانش، انواع اندیشه است.
- ۲) تقسیمات هر دو، مبنای تقسیم حیطه های منطق است.
- ۳) بر اساس واقعی بودن یا نبودن به معلوم و مجهول تقسیم می شوند.
- ۴) دانش یعنی با استفاده از اندیشه های معلوم، یک اندیشه مجهول را کشف کنیم.

۱۱۸- منطق چگونه علمی است و براساس چه معیاری، تعبیر «منطق و فلسفه» مناسب است؟

- ۱) عملی و کاربردی - ابزاری بودن منطق
- ۲) کاربردی و ابزاری - ابزاری بودن منطق
- ۳) عملی و کاربردی - کاربردی بودن منطق
- ۴) کاربردی و ابزاری - کاربردی بودن منطق

۱۱۹- از کدام جهت امروزه نیاز بیش تری به دانش منطق احساس می شود؟

- ۱) حیطه کاربرد این دانش گسترش یافته است.
- ۲) درست فکر کردن و درست تصمیم گرفتن مهم تر شده است.
- ۳) تعداد رسانه ها و حجم انبوه اطلاعات درست و نادرست، افزایش یافته است.
- ۴) استفاده از مغالطه ها در تبلیغات و آگهی های تجاری، نسبت به قبل بیش تر شده است.

۱۲۰- درباره دانش منطق می توان گفت:

- ۱) پاسخ پرسش هایی از جنس «چيست» و «چرا» را به ترتیب در بخش تعریف و استدلال، بر عهده دارد.
- ۲) طبقه بندی جامعی از انواع خطاهای فکری یا مغالطه ها ارائه می دهد تا ذهن از خطای اندیشه مصون بماند.
- ۳) تدوین و تنظیم آن مانند طراحی یک شاقول بنایی است، زیرا علمی ابزاری و در خدمت سایر دانش هاست.
- ۴) تأکید آن بر شیوه ای است که در صورت درست به کار رفتن، بتواند جلوی خطاهای بی شمار فکری را بگیرد.

۱۲۱- خطاهای رخ داده در عبارت زیر مربوط به چه حوزه هایی هستند؟

- «علی با دیدن برگه امتحان تاریخ دیروز خود، متوجه شد که علت شروع جنگ جهانی دوم را اشتباه حفظ کرده بود و با توجه به نمره بدش، از شدت استرس به جای انتخاب شماره تلفن دوستش احمد، شماره احمد پسر عمویش را گرفت.»
- ۱) حیطه مصداق - حیطه خارج
  - ۲) حیطه مفهوم - حیطه مصداق
  - ۳) حیطه ذهن - حیطه لفظ
  - ۴) حیطه خارج - حیطه معنا

۱۲۲- در عبارت زیر احتمال بروز چه مغالطه ای می رود؟

- «زهرها هنگامی که برای عیادت دوستش به بیمارستان رفته بود، سمیه را در آنجا دید و مشغول احوال پرسی با او شد و در این هنگام پرستار بخش آنها را دید و به او گفت: تو نمی توانی اینجا باشی چون ماسک بر صورت نداری.»
- ۱) اشتراک لفظ
  - ۲) توسل به معنای ظاهر
  - ۳) نگارشی
  - ۴) ابهام در مرجع ضمیر

۱۲۳- در کدام گزینه دلالت‌های «میز» به درستی مشخص شده است؟

«دیروز میزی خریدم، هنگام جابه‌جایی میز قدیمی، اثر میز روی فرش مشخص بود. بعد از جابه‌جایی مادرم برای دیدن میز به اتاق آمد و با حالتی دستوری گفت: دیگه این میز رو به هم نریز»

- (۱) مطابقی - تضمنی - مطابقی - تضمنی - التزامی
- (۲) مطابقی - مطابقی - تضمنی - تضمنی - مطابقی
- (۳) مطابقی - مطابقی - تضمنی - مطابقی - تضمنی
- (۴) التزامی - تضمنی - مطابقی - مطابقی - التزامی

۱۲۴- مغالطه‌های احتمالی در عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- باران بی‌رنگ است، دختر دایی من باران است پس دختر دایی من بی‌رنگ است.
- من از مساعدت شما پشیمان شدم.
- چرا کشتی‌ها غرق شدن؟ چون طوفان آمد.

- (۱) اشتراک لفظ - ابهام در مرجع ضمیر - توسل به معنای ظاهری
- (۲) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ - اشتراک لفظ
- (۳) اشتراک لفظ - ابهام در عبارت - توسل به معنای ظاهری
- (۴) توسل به معنای ظاهری - ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ

۱۲۵- چرا در منطق به بحث الفاظ توجه ویژه‌ای شده است؟

- (۱) زیرا الفاظ کمک ویژه‌ای به ایجاد تفکر و اندیشه می‌کنند.
- (۲) ناچاراً پل ارتباطی دنیای ذهن و دنیای زبان است و برای ارتباط با دنیای خارج نیاز داریم.
- (۳) خطا در کاربرد آن‌ها شاید باعث خطا در تعریف کردن و استدلال کردن شود.
- (۴) عدم وابستگی منطق به زبان خاص که ناچاراً باید در مواقع اختلاف یک راه‌حل داشته باشیم.

۱۲۶- اینکه هنگام تشنگی به سراغ آب می‌رویم، نشان‌دهنده کدام اصل فلسفی است؟

- (۱) آگاهی ما نسبت به واقعی و اثربخش بودن آب
- (۲) توانایی انسان در شناخت نیازهای خود و رفع آنها
- (۳) تفاوت دو مفهوم هستی و چیستی آب در ذهن
- (۴) عدم نیازمندی حمل وجود بر آب به دلیل

۱۲۷- کدام عبارت با اصل «مغایرت وجود و ماهیت» مطابقت دارد؟

- (۱) هستی و چیستی، تنها در ذهن انسان قابل تفکیک هستند.
- (۲) وجود و ماهیت، دو بخش متفاوت از یک موجود واحد هستند.
- (۳) وجود و ماهیت، دو مفهوم جدانشدنی و غیر قابل تقسیم هستند.
- (۴) هستی و چیستی، دو واقعیت متفاوت از یک مفهوم ذهنی هستند.

۱۲۸- کدام مورد قابل انتساب به اقدامات توماس آکوئیناس نیست؟

- (۱) در خداشناسی خود، از نظریات ابن‌سینا استفاده کرد.
- (۲) فلسفه‌ای مبتنی بر آرای ابن‌سینا و ابن‌رشد بنا کرد.
- (۳) اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد.
- (۴) از طریق اندیشمندان اروپا، با فلسفه ارسطو آشنا شد.

۱۲۹- کدام حمل، نیازمند دلیل است؟

- (۱) انسان، جسم رشدکننده است.
- (۲) جیوه، فلزی در دمای اتاق مایع است.
- (۳) مستطیل، مربعی با اضلاع نابرابر است
- (۴) حیوان ناطق، همان انسان است.

۱۳۰- قدم سوم در شناخت «هستی» و «چیستی» کدام است؟

- (۱) توجه به مغایرت آن دو صرفاً در ذهن و نه خارج
- (۲) پذیرش مصداق هر دو و امکان شناخت تمایزشان
- (۳) توجه به نیازمند بودن حمل هستی بر چیستی به دلیل
- (۴) درک هستی به عنوان وجه مشترک و ماهیت به عنوان وجه تمایز

۱۳۱- کدام مورد از دلایل مغایرت وجود و ماهیت است؟

- (۱) بی‌نیازی حمل وجود بر ماهیت به دلیل
- (۲) درک دو جنبه وجود و ماهیت در مواجهه با واقعیت
- (۳) امکان تصور امور غیرواقعی
- (۴) امکان تحقق خارجی هر یک از این دو مفهوم بدون دیگری

۱۳۲- با کدام توضیح فلسفی، «هوا» موجودی واحد است؟

- (۱) با روش عقلی نمی‌توان اجزای هوا را تشخیص داد، لذا در نگاه فلسفی، هوا واحد است.
- (۲) نگاه فیلسوف به اجزای تشکیل‌دهنده نیست، بلکه به جنبه‌های مختلف واقعیت است.
- (۳) هوا هم مصداق وجود است و هم مصداق ماهیت، بنابراین یک موجود واحد خواهد بود.
- (۴) مرکب بودن هوا از اجزای مختلف به معنای ترکیب چند واقعیت در یک واقعیت است.

۱۳۳- درباره هستی و چیستی می‌توان گفت:

- (۱) اولین گام برای شناخت بیشتر مفاهیم وجود و ماهیت، تصدیق اصل واقعیت مستقل از ذهن است.
- (۲) وجود و ماهیت با اینکه در مفهوم وحدت دارند، اما دو جزء از یک موجود نیستند.
- (۳) مفهوم هستی و چیستی پرکاربردترین مفهوم در میان فیلسوفان است.
- (۴) اولین مبحث فلسفه، درک دو مفهوم هستی و چیستی است.

۱۳۴- آرامش حاصل از پاسخ به یک پرسش اساسی بیانگر کدام اصل فلسفی است؟

- (۱) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی
- (۲) مغایرت وجود و ماهیت در ذهن
- (۳) واقعیت مستقل از ذهن
- (۴) پرسش‌های بنیادین درباره حقیقت انسان و جهان

۱۳۵- قضیه «مثلث سه ضلعی است» از نظر نوع حمل محمول بر موضوع، مشابه کدام گزینه است؟

- (۱) هر انسانی حیوان است.
- (۲) آهن فلز است.
- (۳) انسان موجود است.
- (۴) مایع آب است.

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنجی

چهارشنبه

۱۴۰۱/۰۷/۲۰

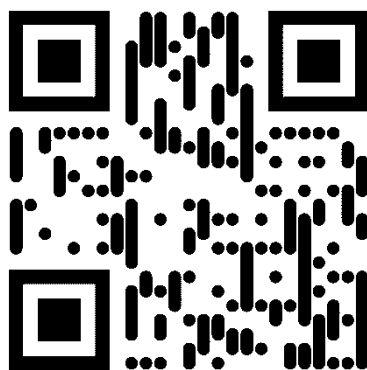
گروه آموزشی ماز

پاسخنامه آزمون الکترونیکی کنکوری‌های انسانی - مرحله ۶

دروس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	مجید دماوندی - سعید عزیزخانی امیدرضا پورحسینی	ابوالفضل میرزایی علیرضا صحرایی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی - امیرحسین بلبلی	آفرین ساجدی - مبینا افتخاری احمد منصوری
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - اسماعیل محمدزاده مهدی ضیاعی - مهران قندی	مریم پیروی - علی مزاری مهدی ضیاعی - مونا حسینی
علوم اجتماعی	پریسا ایزدی	پریسا ایزدی - نصیبه کلانتری	فاطمه صفری - الهام میرزایی
زبان عربی	هاله کریمی	پویا رضاداد - هاله کریمی - فرشید فرج‌زاده محمدعلی کاظمی نصرآبادی - محمدعلی تابانفر	مائده شاهمرادی
تاریخ	حمیده محبی	حمیده محبی - الناز گنج‌کار	بهروز یحیی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - رویا بهیاد - حدیث طلوع‌مهر	ریحانه شعبان‌زاده
فلسفه و منطق	اصغر حجازیان	حمید سودیان طهرانی - فیروز نژادنجف محمد تقفدی - سید محمدحسین حسینی	فرهاد علی‌نژاد کیما طهماسبی
مدیر آزمون: رسول خنجری			

دوست مازی من، سلام!

برای دیدن تحلیل آزمون میتونی QR کد زیر رو اسکن کنی یا روی لینک زیر بزنی و برو به صفحه تحلیل آزمون (:)

<https://b2n.ir/w67731>

و در ادامه برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی، کافیه روی لینک زیر بزنی یا QR کد رو اسکن کنی تا صفحه نظرسنجی برات باز بشه! (:)

<https://b2n.ir/s74668>

۱- مجموع دو برابر معکوس عددی با معکوس دو برابر همان عدد برابر ۵ است. آن عدد کدام است؟

$$\frac{1}{6} \quad (۴)$$

$$\frac{1}{4} \quad (۳)$$

$$\frac{1}{3} \quad (۲)$$

$$\frac{1}{2} \quad (۱)$$

پاسخ: گزینه ۱ (۱۰۰۱ - آسان)

نکته در حل مسئله‌ها، خواسته مسئله را به عنوان مجهول، برابر x می‌گیریم و تمامی داده‌های مسئله را نسبت به x می‌نویسیم. در نهایت با برقراری ارتباط بین عبارتهای به‌دست آمده یک معادله گویا حاصل می‌شود. معادله گویا را حل کرده و ریشه‌های معادله را به‌دست می‌آوریم. در نهایت ریشه‌های به‌دست آمده علاوه بر این که نباید ریشه مخرج‌های معادله باشد، باید در شرایط مسئله نیز صدق کند.

برای حل معادلات گویا به ترتیب مراحل زیر را انجام می‌دهیم:

- (۱) عبارتهای موجود در مخرج‌ها را تجزیه می‌کنیم.
- (۲) ک. م. م. مخرج‌ها را به‌دست آورده و در تک‌تک جملات ضرب می‌کنیم.
- (۳) معادله حاصل را حل کرده و ریشه‌های آن را به‌دست می‌آوریم.
- (۴) از بین ریشه‌ها فقط آن‌هایی قبول هستند که باعث صفر شدن مخرج‌ها نمی‌شوند.

پاسخ تشریحی:

روش اول:

عدد مورد نظر را x در نظر می‌گیریم بنابراین دو برابر معکوس عدد به صورت $\frac{2}{x}$ و معکوس دو برابر عدد به صورت $\frac{1}{2x}$ است. بر اساس اطلاعات سؤال جمع

$$\frac{2}{x} + \frac{1}{2x} = 5 \quad \text{بنابراین:}$$

ک. م. م. مخرج‌ها به صورت « $2x$ » است که آن را در تک‌تک جملات ضرب می‌کنیم:

$$\frac{2 \times 2x}{x} + \frac{1 \times 2x}{2x} = 5 \times 2x \Rightarrow 4 + 1 = 10x \Rightarrow 10x = 5 \Rightarrow x = \frac{5}{10} = \frac{1}{2}$$

روش دوم:

در روش دوم از گزینه‌ها استفاده می‌کنیم. عدد موجود در هر گزینه را در نظر گرفته یک بار معکوس، سپس دو برابر می‌کنیم و بار دیگر دو برابر کرده سپس معکوس می‌کنیم و دو عدد حاصل را با هم جمع می‌کنیم اگر برابر ۵ شود گزینه انتخاب شده صحیح است. به عنوان مثال در گزینه یک مقدار $x = \frac{1}{2}$ است بنابراین داریم:

$$\begin{array}{l} \text{دو برابر معکوس } \frac{1}{2} \rightarrow 2 \rightarrow 4 \\ \text{جمع در عدد} \rightarrow 5 \\ \text{معکوس دو برابر } \frac{1}{2} \rightarrow 1 \end{array}$$

گروه آموزشی ماز

۲- اگر $x=1$ ریشه معادله $\frac{a}{3x-1} - \frac{2x+2}{a-1} = \frac{2}{3}$ باشد، مجموع مقادیر ممکن برای a کدام است؟

$$\frac{7}{3} \quad (۴)$$

$$۳ \quad (۳)$$

$$۲ \quad (۲)$$

$$\frac{5}{3} \quad (۱)$$

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۰۱ - متوسط)

معادلات گویا شامل پارامتر

اگر یکی از ریشه‌های معادله گویا داده شده باشد، با جایگذاری آن به‌جای x معادله‌ای به‌دست می‌آید که این معادله می‌تواند از نوع درجه اول، درجه دوم یا گویا باشد. با حل معادله جدید و پیدا کردن ریشه‌های آن، مقدار مجهول موجود در معادله گویا را به‌دست می‌آوریم.

حاصل جمع و ضرب ریشه‌های معادله درجه دوم

اگر x_1 و x_2 ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ($a \neq 0$) باشند داریم:

$$\text{(الف)} \quad S = x_1 + x_2 = \frac{-b}{a} \quad \text{حاصل جمع دو ریشه}$$

$$\text{(ب)} \quad P = x_1 \times x_2 = \frac{c}{a} \quad \text{حاصل ضرب دو ریشه.}$$

$$\frac{a}{2} - \frac{5}{a-1} = \frac{2}{3}$$

مقدار $x=1$ را در معادله جایگذاری می‌کنیم.

حال یک معادله گویا داریم که ک. م. م. مخرج‌ها $2 \times 3 \times (a-1)$ است و آن را در تک‌تک جملات ضرب می‌کنیم.

$$\frac{a \times 6 \times (a-1)}{2} - \frac{5 \times 6 \times (a-1)}{a-1} = \frac{2 \times 6 \times (a-1)}{3}$$

$$\Rightarrow 3a^2 - 3a - 30 = 4a - 4 \Rightarrow 3a^2 - 7a - 26 = 0$$

در مخرج معادله گویا عبارت $a-1$ نباید صفر شود و چون معادله درجه دوم نهایی دارای ریشه $a=1$ نیست. $(a=1 \Rightarrow 3(1)^2 - 7(1) - 26 \neq 0)$ بنابراین هر دو ریشه آن قابل قبول است و داریم:

$$a \text{ مجموع مقادیر } S = \frac{-(-7)}{3} = \frac{7}{3}$$

گروه آموزشی ماز

۳- در یک کارخانه حقوق یک مهندس دو برابر یک کارورز و ثلث حقوق مدیر بخش است. این شرکت ۲ مدیر بخش ۴ مهندس و ۱۰ کارورز دارد و مجموعاً ۶۰ میلیون تومان حقوق ماهانه این افراد می‌شود. دریافتی بخش مدیریتی این کارخانه چند میلیون تومان است؟

(۱) ۶ میلیون (۲) ۱۲ میلیون (۳) ۲۴ میلیون (۴) ۱۵ میلیون

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۲ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در این تیپ مسائل که ظاهراً ۳ متغیر مختلف دارد باید همه متغیرها را بر حسب کمترین میزان محاسبه کنیم. در اینجا حقوق کارورز از همگی کمتر است.

$$x = \text{کارورز}$$

$$2x = \text{برابر کارورز} = \text{مهندس}$$

$$6x = \text{مدیر} \rightarrow 2x \rightarrow \frac{\text{مدیر}}{3} = 2x \rightarrow \text{مدیر} = 6x = \text{ثلث مدیر بخش}$$

$$10 \times x + 4 \times 2x + 2 \times 6x = 60,000,000 \Rightarrow 10x + 8x + 12x = 30x = 60,000,000$$

$$x = \frac{60,000,000}{30} = 2,000,000$$

$$6x = 6 \times (2,000,000) = 12,000,000 \leftarrow \text{حقوق مدیر}$$

$$2 \times 12,000,000 = 24,000,000 \leftarrow \text{بخش مدیریت ۲ مدیر دارد}$$

گروه آموزشی ماز

۴- محلولی از آب و نمک در اختیار داریم که غلظت آن (نسبت وزن نمک خالص به وزن کل محلول) ۲۵ درصد است. حال ۲۰ کیلوگرم نمک به آن اضافه

کرده و محلول جدیدی می‌سازیم که در آن $\frac{1}{3}$ وزن محلول، نمک خواهد بود. وزن محلول قبل از تغییر چند کیلوگرم بوده است؟

(۱) ۱۲۰ (۲) ۱۴۰ (۳) ۱۶۰ (۴) ۲۰۰

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۱ - دشوار)

مسائلی که به کمک معادله گویا حل می‌شوند

x واحد ماده A را با y واحد ماده B ترکیب می‌کنیم و $x+y$ واحد ماده C به دست می‌آوریم که ترکیبی از مواد A و B است. نسبت ماده A در ترکیب $\frac{x}{x-y}$ و

نسبت ماده b در ترکیب $\frac{y}{x+y}$ است. حال اگر درصد ماده A یا ماده B در ترکیب را بخواهیم کافی است مقدار نسبت آن‌ها را در ۱۰۰ ضرب کنیم.

پاسخ تشریحی:

با توجه به صورت سوال $\frac{\text{وزن نمک}}{\text{وزن محلول}} = \frac{25}{100}$ است که محلول از آب و نمک تشکیل شده است. بنابراین: $\frac{\text{وزن نمک}}{\text{وزن آب} + \text{وزن نمک}} = \frac{1}{4}$ اگر وزن نمک را x و وزن آب را y در

نظر بگیریم داریم:

$$\frac{\text{طرفین وسطین}}{\text{طرفین وسطین}} \rightarrow 4x = x + y \rightarrow y = 3x$$

حالا وزن آب $3x$ و وزن محلول قبل از تغییر (محلول قدیم) $4x$ است. 20 کیلوگرم نمک به محلول اضافه می‌کنیم و محلول جدیدی می‌سازیم که در آن $\frac{\text{وزن جدید نمک}}{\text{وزن محلول جدید}} = \frac{1}{3}$ است. بنابراین:

$$\frac{\text{وزن جدید نمک} + 20}{\text{وزن محلول قدیم} + 20} = \frac{1}{3}$$

$$\rightarrow \frac{x+20}{4x+20} = \frac{1}{3} \rightarrow 3x+60 = 4x+20 \rightarrow 4x-3x = 60-20 \rightarrow x = 40 \text{ kg}$$

وزن محلول قبل از تغییر $4x = 160$ کیلوگرم است.

تذکر مهم: دقت کنید در اثر تغییر وزن نمک، وزن محلول هم به همان میزان تغییر می‌کند ولی در اثر تغییر وزن آب، فقط وزن محلول تغییر کرده و اثری روی وزن نمک ندارد.

گروه آموزشی ماز

۵- جواب کوچکتر معادله $\frac{1}{3}x^2 + \frac{13}{12}x + \frac{3}{4} = 0$ کدام است؟

-۳ (۴)

-۱ (۳)

-۲/۲۵ (۲)

+۱ (۱)

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

معادلات درجه دوم خاص

روش‌های سریع حل معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$

اگر $a + b + c = 0 \rightarrow x_1 = 1, x_2 = \frac{c}{a}$

اگر $a + c = b \rightarrow x_1 = -1, x_2 = \frac{-c}{a}$

پاسخ تشریحی:

در این سؤال:

$$\frac{1}{3} + \frac{3}{4} = \frac{3+9}{12} = \frac{13}{12} \rightarrow a+c=b$$

$$\begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = \frac{-c}{a} = \frac{-\frac{3}{4}}{\frac{1}{3}} = \frac{-9}{4} = -2\frac{1}{4} \end{cases}$$

x_2 ریشه کوچک‌تر است.

گروه آموزشی ماز

۶- در حل معادله $3x^2 - 9x - 5 = 0$ به روش مربع کامل، عبارت و عدد نهایی که قرار است از آن جذر گرفته شود، در کدام گزینه آمده است؟

$$(x+3)^2 = \frac{49}{12} \quad (۴)$$

$$(x+\frac{3}{2})^2 = \frac{9}{4} \quad (۳)$$

$$(x-\frac{3}{2})^2 = \frac{47}{12} \quad (۲)$$

$$(x-3)^2 = \frac{9}{4} \quad (۱)$$

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

روش مربع کامل

مراحل روش مربع کامل در معادله $ax^2 + bx + c = 0$

(۱) عدد ثابت به سمت راست معادله می‌رود $ax^2 + bx = -c$

(۲) تمام ضرایب را بر ضریب x^2 تقسیم می‌کنیم و ضریب x^2 برابر یک می‌شود. $x^2 + \frac{b}{a}x = \frac{-c}{a}$

(۳) ضریب x را نصف می‌کنیم: $\frac{b}{2a} = \frac{a}{2}$

(۴) حاصل را به توان دو می‌رسانیم و به طرفین اضافه می‌کنیم. $(\frac{b}{2a})^2 = \frac{b^2}{4a^2}$

$$x^2 + \frac{b}{a}x + \frac{b^2}{4a^2} = \frac{b^2}{4a^2} - \frac{c}{a}$$

۵) سپس عبارت سمت چپ را به صورت مربع دو جمله‌ای می‌نویسیم.

$$\left(x + \frac{b}{2a}\right)^2 = \frac{b^2 - 4ac}{4a^2}$$

۶) در نهایت از طرفین جذر می‌گیریم که حاصل همان ریشه‌های معادله درجه دوم به روش Δ است.

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

پاسخ تشریحی:

$$3x^2 - 9x - 5 = 0 \rightarrow 3x^2 - 9x = 5 \xrightarrow{\div 3} x^2 - 3x = \frac{5}{3} \xrightarrow{\text{ضرب } x} x^2 - 3x + \frac{9}{4} = \frac{5}{3} + \frac{9}{4} \xrightarrow{\text{نصف}} x^2 - 3x + \frac{9}{4} = \frac{5}{3} + \frac{9}{4} \xrightarrow{\text{توان } 2} \left(x - \frac{3}{2}\right)^2 = \frac{47}{12}$$

$$x^2 - 3x + \frac{9}{4} = \frac{5}{3} + \frac{9}{4} \rightarrow \left(x - \frac{3}{2}\right)^2 = \frac{47}{12}$$

گروه آموزشی ماز

۷- در معادله $8x^2 + 15x - 2 = 0$ مجموع دو برابر ریشه بزرگتر و نصف ریشه کوچکتر کدام است؟

-۰/۷۵ (۴)

-۰/۵ (۳)

۱ (۲)

صفر (۱)

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

جواب کلی معادله درجه دوم به صورت $x_1, x_2 = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$ می‌باشد که $\Delta = b^2 - 4ac$ می‌باشد. در این معادله $a = 8, b = 15, c = -2$ می‌باشد.

$$\Delta = b^2 - 4ac = 15^2 - 4(8)(-2) = 225 + 64 = 289$$

می‌باشد ریشه‌ها به صورت زیر هستند.

$$x_1 = \frac{-15 + 17}{16} = \frac{2}{16} = \frac{1}{8}$$

$$x_2 = \frac{-15 - 17}{16} = \frac{-32}{16} = -2$$

$$\text{ریشه بزرگتر} = \frac{1}{8} \rightarrow \text{نصف ریشه کوچکتر} + 2 \text{ برابر ریشه بزرگتر} = 2 \times \frac{1}{8} + \frac{-2}{2} = \frac{1}{4} - 1 = \frac{-3}{4} = -0.75$$

$$\text{ریشه کوچکتر} = -2$$

گروه آموزشی ماز

۸- در شکل روبه‌رو مساحت مستطیل هاشور خورده $\frac{16}{5}$ واحد از مجموع مساحت مثلث‌ها بزرگ‌تر است. اندازه قاعده بزرگ‌تر دوزنقه کدام است؟

۱۰/۳ (۲)

۱۱ (۱)

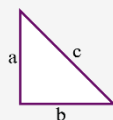
۱۰ (۴)

۹/۸ (۳)

(۱۰۰۱ - متوسط)

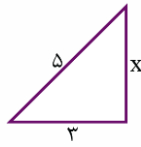
پاسخ: گزینه ۳

رابطه فیثاغورس

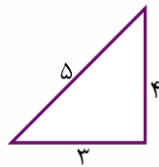
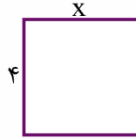
در مثلث قائم‌الزاویه رابطه فیثاغورس به صورت $a^2 + b^2 = c^2$ برقرار است.

البته دقت شود اعداد ۳، ۴ و ۵ را اعداد فیثاغورس می‌گویند. و اگر وتر ۵ بود و یک ضلع ۳ بود، قطعاً ضلع قائم دیگر ۴ است.

$$x^2 + 3^2 = 5^2 \rightarrow x^2 = 16 \rightarrow x = 4$$

پس عرض مستطیل برابر ۴ واحد است که همان ضلع قائم دیگر مثلث قائم‌الزاویه نیز می‌باشد.

مساحت مثلث قائم‌الزاویه برابر نصف حاصل ضرب اضلاع قائم است.

$$S = \frac{3 \times 4}{2} = 6 \xrightarrow{\text{به دلیل اینکه دو مثلث داریم}} \text{مساحت مثلث‌ها} = 6 \times 2 = 12$$

$$S_{\text{مستطیل}} - S_{\text{مثلث‌ها}} = \frac{16}{5}$$

مساحت مستطیل $\frac{16}{5}$ واحد از مساحت مثلث‌ها بیشتر است.

$$4x - 12 = \frac{16}{5} \rightarrow 4x = \frac{16}{5} + 12 \xrightarrow{\text{طرفین در ۵ ضرب می‌شوند.}} 20x = 16 + 60 \rightarrow 20x = 76 \rightarrow x = \frac{76}{20} = \frac{38}{10} = 3 \frac{8}{10}$$

قاعده بزرگ‌تر دوزنقه به صورت $\frac{3}{2} \quad \frac{3}{2} \quad \frac{38}{10} \quad \frac{3}{2}$ است. که مجموع کل $3 + 3 + 3 \frac{8}{10} = 9 \frac{8}{10}$ می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۹- یک کارخانه قیمت فروش هر واحد کالا را ۳۲۰۰ تومان تعیین کرده است. در صورتی که تابع هزینه این شرکت به ازای هر کالا به صورت

$$C(x) = x^2 + 3000x + 3600 \quad \text{باشد، به ازای چه تعداد کالا این شرکت به نقطه سر به سر با مقدار کم‌تر می‌رسد؟}$$

$$170 \quad (4) \qquad 160 \quad (3) \qquad 30 \quad (2) \qquad 20 \quad (1)$$

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

تابع سود

تابع هزینه - تابع فروش (درآمد) = تابع سود

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

نقطه سر به سر: در نقطه سر به سر $P(x) = 0$ است و شرکت نه سود کرده و نه زیان!

در این سؤال تابع هزینه $C(x) = x^2 + 3000x + 3600$ می‌باشد، جهت محاسبه تابع فروش باید دقت شود که هر کالا به قیمت ۳۲۰۰ تومان به فروش می‌رسد، چون تعداد کالا مشخص نیست. پس تعداد کالا را x در نظر می‌گیریم، طبیعتاً میزان درآمد یا همان فروش برابر با هزینه کالا ضرب در تعداد کالا است.

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

$$P(x) = 3200x - (x^2 + 3000x + 3600) = -x^2 + 200x - 3600$$

نقطه سر به سر یعنی سود برابر صفر باشد و $P(x) = 0$ است،

$$-x^2 + 200x - 3600 = 0 \rightarrow x^2 - 200x + 3600 = 0$$

$$(x - 20)(x - 180) = 0 \begin{cases} x - 20 = 0 \rightarrow x = 20 \\ x - 180 = 0 \rightarrow x = 180 \end{cases}$$

در ۲ جا برای این شرکت نقطه سر به سر اتفاق می‌افتد، یکی به ازای ۲۰ واحد کالا و دیگری به ازای ۱۸۰ کالا. $x = 20$ نقطه سر به سر کم‌تر است.

گروه آموزشی ماز

۱۰- در معادله درجه دومی که به صورت $mx^2 - (2m+1)x - k + 1 = 0$ است، مجموع ریشه‌هایی که معکوس یکدیگرند، $\frac{10}{3}$ است. حاصل $2k+m$ کدام است؟

۱/۵ (۴)

۱ (۳)

۱/۲۵ (۲)

۰/۷۵ (۱)

(۱۰۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

مجموع و حاصل ضرب ریشه‌های معادله درجه دوم

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، به شرط $\Delta > 0$ ، مجموع ریشه‌ها به صورت $S = \frac{-b}{a}$ و ضرب ریشه‌ها $P = \frac{c}{a}$ است.

زمانی که دو ریشه معکوس یکدیگر باشند، مثلاً به صورت ۲ و $\frac{1}{2}$ باشد، حاصل ضرب آن‌ها $2 \times \frac{1}{2} = 1$ می‌باشد. پس $P = \frac{c}{a} = 1$ می‌باشد.

پاسخ تشریحی:

$$\left. \begin{array}{l} a = m \\ b = -(2m+1) \\ c = -k+1 \end{array} \right\} \rightarrow \left\{ \begin{array}{l} S = \frac{-b}{a} = \frac{-(-(2m+1))}{m} = \frac{2m+1}{m}, S = \frac{10}{3} \\ P = \frac{c}{a} = \frac{-k+1}{m}, P = 1 \end{array} \right.$$

$$۱) \frac{2m+1}{m} = \frac{10}{3} \rightarrow 3(2m+1) = 10m \rightarrow 6m+3 = 10m \rightarrow 3 = 4m \rightarrow m = \frac{3}{4}$$

$$۲) \frac{-k+1}{m} = 1 \xrightarrow{m=\frac{3}{4}} \frac{-k+1}{\frac{3}{4}} = 1 \rightarrow \frac{-k+1}{\frac{3}{4}} = 1 \rightarrow \frac{-4k+4}{3} = 1 \rightarrow -4k+4 = 3$$

$$-4k+4 = 3 \rightarrow -4k = -1 \rightarrow k = \frac{1}{4}$$

$$\text{حاصل } 2k+m = 2 \times \frac{1}{4} + \frac{3}{4} = \frac{2}{4} + \frac{3}{4} = \frac{5}{4} = 1/25$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- برنده خوش‌شانس مسابقه اینستاگرامی مؤسسه ماز می‌تواند فقط یک جایزه از میان ۱۰ مدل لپ‌تاپ، ۸ مدل تلفن همراه و ۵ دستگاه پاوربانک انتخاب کند. او به چند طریق می‌تواند این کار را انجام دهد؟

۲۳ (۴)

۱۲۰ (۳)

۹۰ (۲)

۴۰۰ (۱)

(۱۲۰۱ - ساده)

پاسخ: گزینه ۴

اصل جمع در شمارش

اگر عمل A به m طریق و عمل B به n طریق قابل انجام باشند و نتوانیم هر دو عمل را با هم انجام دهیم، تعداد راه‌های انجام عمل A یا عمل B برابر است با m+n که به آن اصل جمع می‌گوییم.

پاسخ تشریحی:

طبق اصل جمع، برنده خوش‌شانس می‌تواند یکی از ۱۰ لپ‌تاپ یا یکی از ۸ تلفن همراه یا یکی از ۵ پاوربانک را بر دارد. پس تعداد حالت‌های انتخاب او برابر است با:

$$10 + 8 + 5 = 23$$

در جعبه قرمز ۶ لامپ قرمز، در جعبه آبی ۴ لامپ آبی و در جعبه زرد ۲ لامپ زرد موجود است. به چند طریق می‌توانیم از یکی از جعبه‌ها یک لامپ برداریم؟

۹۶ (۴)

۱۲ (۳)

۲۴ (۲)

۴۸ (۱)

با توجه به اصل جمع بایستی لامپ مورد نظر را از جعبه قرمز یا جعبه آبی یا جعبه زرد برداریم. پس تعداد حالات برداشتن لامپ برابر است با:

$$6 + 4 + 2 = 12$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- به چند طریق ۵ استاد و ۶ دانشجو می‌توانند در یک ردیف کنار هم بنشینند، به طوری که هیچ‌یک از دانشجویان کنار هم نباشند؟

۲! × ۵! × ۶! (۴)

۵! × ۶! (۳)

۵! × ۵! (۲)

۱۱! (۱)

(۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

جایگشت یک در میان

تعداد حالت‌های کنار هم قرار گرفتن m شیء از نوع اول و n شیء از نوع دوم به صورت یک در میان برابر است با:

$$\begin{cases} 2 \times m! \times n! & m = n \\ m! \times n! & |m - n| = 1 \\ 0 & m \neq n, |m - n| \neq 1 \end{cases}$$

پاسخ تشریحی:

از آن جایی که می‌خواهیم هیچ‌یک از دانشجویان کنار هم قرار نگیرند، پس اساتید باید بین هر دو دانشجو قرار گیرند. یعنی اساتید و دانشجویان به صورت یک در میان کنار هم باشند. بنابراین با توجه به نکته، تعداد حالات برابر است با:

$$\left. \begin{array}{l} 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 5! \\ 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 6! \end{array} \right\} = 5! \times 6!$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- به چند طریق می‌توان بلوک‌های شکل زیر را با سه رنگ قرمز، آبی و زرد رنگ آمیزی کرد، به طوری که رنگ بلوک‌های مجاور یکسان نباشد؟

۲۴ (۲)

۴۸ (۱)

۷۲ (۴)

۳۶ (۳)

(۱۲۰۱ - متوسط)

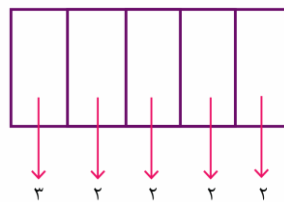
پاسخ: گزینه ۱

اصل ضرب در شمارش

اگر عملی طی دو مرحله قابل انجام باشد به طوری که در مرحله اول به m طریق و در مرحله دوم به n طریق بتوان آن را انجام داد، تعداد راه‌های انجام این عمل برابر است با $m \times n$ که به آن اصل ضرب می‌گوییم.

پاسخ تشریحی:

در بلوک اول هر یک از سه رنگ می‌توانیم استفاده کنیم اما چون قرار است رنگ بلوک‌های مجاور متمایز باشد، در بلوک‌های بعدی فقط از دو رنگ می‌توانیم استفاده کنیم. پس طبق اصل ضرب تعداد حالات رنگ آمیزی برابر است با:

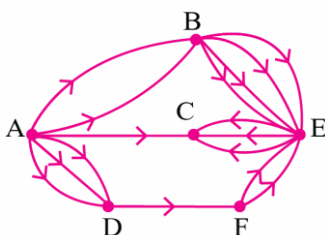

$$3 \times 2^5 = 48$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- در شکل مقابل جاده‌های مواصلاتی بین شهرهای A, B, C, D, E, F مشخص شده است.

به چند طریق می‌توان از شهر A به شهر C رفت؟

۳۵ (۱)

۴۳ (۲)

۲۸ (۳)

۵۱ (۴)

(۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

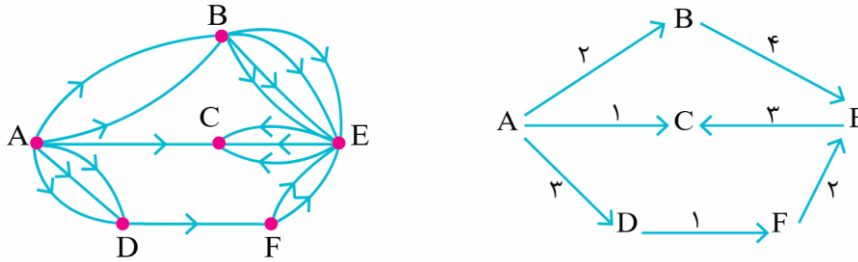
اصل جمع و ضرب در شمارش

اگر عمل A به m طریق و عمل B به n طریق قابل انجام باشند و نتوانیم هر دو عمل را با هم انجام دهیم، تعداد راه‌های انجام عمل A یا عمل B برابر است با $m+n$ که به آن اصل جمع می‌گوییم.

اگر عملی طی دو مرحله قابل انجام باشد به طوری که در مرحله اول به m طریق و در مرحله دوم به n طریق بتوان آن را انجام داد، تعداد راه‌های انجام این عمل برابر است با $m \times n$ که به آن اصل ضرب می‌گوییم.

پاسخ تشریحی:

برای رفتن از A به C، سه مسیر مختلف وجود دارد که هر کدام شامل راه‌هایی هستند. بدین منظور یا مسیر ABEC یا مسیر ADFEC یا مسیر AC را باید طی کنیم. پس طبق اصل ضرب و جمع، داریم:

$$(2 \times 4 \times 3) + 1 + (3 \times 1 \times 2 \times 2) = 24 + 1 + 12 = 37$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- با ارقام ۰، ۲، ۴، ۶، ۸، ۹ چند عدد چهاررقمی زوج می‌توان ساخت؟

۲۵۰ (۴)

۲۲۵ (۳)

۲۵۲ (۲)

۲۵۵ (۱)

(۱۲۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

اصل ضرب و جمع در شمارش

اگر عمل A به m طریق و عمل B به n طریق قابل انجام باشند و نتوانیم هر دو عمل را با هم انجام دهیم، تعداد راه‌های انجام عمل A یا عمل B برابر است با $m+n$ که به آن اصل جمع می‌گوییم.

اگر عملی طی دو مرحله قابل انجام باشد به طوری که در مرحله اول به m طریق و در مرحله دوم به n طریق بتوان آن را انجام داد، تعداد راه‌های انجام این عمل برابر است با $m \times n$ که به آن اصل ضرب می‌گوییم.

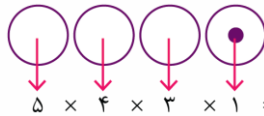
برای شمارش تعداد اعداد زوج با ارقامی که صفر هم در بین آن‌ها وجود دارد بایستی مسئله را به دو قسمت تقسیم کرده، تعداد اعداد هر قسمت را جداگانه محاسبه کرد و در نهایت هم جمع کنیم. این دو قسمت عبارت‌اند از:

(۱) صفر در یکان باشد (۲) صفر در یکان نباشد.

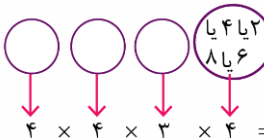
پاسخ تشریحی:

۰، ۲، ۴، ۶، ۸، ۹

حالت اول: فرض می‌کنیم صفر در یکان باشد.

حالت دوم: فرض می‌کنیم صفر در یکان نباشد (پس یکی از ارقام زوج در یکان است):

و در نهایت تعداد کل اعداد چهاررقمی زوج ساخته شده با ارقام ۰، ۲، ۴، ۶، ۸، ۹ برابر است با:

$$60 + 192 = 252$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- از معادله $(n^3 - 22)! = \frac{6!}{3!}$ ، حاصل n! کدام است؟

۷۲۰ (۴)

۶ (۳)

۱۲۰ (۲)

۲۴ (۱)

(۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

فاکتوریل

$$n \in \mathbb{N}; n! = n(n-1)(n-2)(n-3) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$$

$$\text{مثلاً: } 5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به تعریف فاکتوریل، داریم:

$$(n^3 - 22)! = \frac{6!}{3!} \rightarrow (n^3 - 22)! = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3!}$$

$$\rightarrow (n^3 - 22)! = 120 \xrightarrow{5! = 120} n^3 - 22 = 5 \rightarrow n^3 = 27 \rightarrow n = 3$$

پس مقدار $n!$ برابر است با: $3! = 6$

گروه آموزشی ماز

۱۷- از معادله $(n^2 - 16)! = 1$ مقدار $P(n+2, n-2)$ کدام است؟

۳۰ (۴)

۴۰ (۳)

۱۰ (۲)

۲۰ (۱)

(۱۲۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

فاکتوریل

$$n \in \mathbb{N}; n! = n(n-1)(n-2)(n-3) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$$

$$\text{مثلاً: } 5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 120$$

طبق قرارداد، مقدار $0!$ را برابر ۱ در نظر می‌گیریم.

پاسخ تشریحی:

$$\begin{cases} 0! = 1 \\ 1! = 1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} n^2 - 16 = 0 \\ n^2 - 16 = 1 \end{cases}$$

با توجه به تعریف فاکتوریل و نکات، داریم:

$$(n^2 - 16)! = 1 \Rightarrow \begin{cases} n^2 = 16 \rightarrow n^2 = 16 \rightarrow n = \pm 4 \\ n^2 - 16 = 1 \rightarrow n^2 = 17 \rightarrow n = \pm \sqrt{17} \end{cases}$$

که از میان جواب‌های به‌دست آمده فقط $n = 4$ عدد طبیعی است و داریم

$$P(n+2, n-2) = p(6, 2) = \frac{6!}{(6-2)!} = \frac{6!}{4!} = \frac{6 \times 5 \times 4!}{4!} = 30$$

گروه آموزشی ماز

۱۸- با حروف کلمه **Printer** و بدون تکرار حروف، چند کلمه هفت حرفی می‌توان نوشت به‌طوری که حرف اول و آخر آن‌ها یکسان باشد؟

۲۴۰ (۴)

۲۴ (۳)

۱۲۰ (۲)

۷۲۰ (۱)

(۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

جایگشت n شی

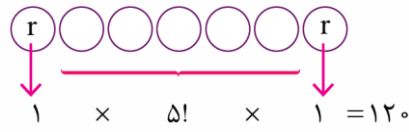
هر حالت از کنار هم قرار گرفتن n شیء متمایز را یک جایگشت از آن اشیاء می‌گوییم که تعداد آن‌ها برابر $n!$ است.

$$n! = n(n-1)(n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$$

پاسخ تشریحی:

اگر بخواهیم حرف اول و آخر یکسان باشد، بایستی حرف اول و آخر r باشند زیرا فقط از حرف r دو تا داریم و حرف تکراری دیگری نداریم. پس:

گروه آموزشی ماز

۱۹- از کنار هم قرارگیری حروف a, b, c, d ارقام ۱، ۲، ۳ و نمادهای Δ و $\square$ چند رشته ۹ کارا کتری می توان ساخت به طوری که حروف کنار هم و ارقام نیز کنار هم باشند؟

$$3 \times 4 \times 2! \quad (4)$$

$$3! \times (4!)^2 \quad (3)$$

$$(3!)^2 \times 4! \quad (2)$$

$$5! \times 3! \quad (1)$$

(۱۲۰- دشوار)

پاسخ: گزینه ۳

جایگشت n شی

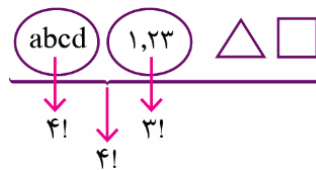
هر حالت از کنار هم قرار گرفتن n شیء متمایز را یک جایگشت از آن اشیاء می گوئیم که تعداد آن ها برابر $n!$ است.

$$n! = n(n-1)(n-2) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$$

در محاسبه تعداد جایگشت های اشیاء متمایز اگر بخواهیم تعدادی از اشیاء کنار هم باشند، آن ها را یک دسته تصور کرده، ضمن اینکه در کنار اشیاء دیگر به این دسته به عنوان یک شیء نگاه می کنیم، جایگشت اشیاء داخل دسته را نیز در کل جایگشت ها ضرب می نماییم (مثلاً از n شیء، r شیء قرار است کنار هم باشند، پس تعداد جایگشت ها برابر است با: $(r! \times (n-r+1)!$)

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکته، داریم:

پس تعداد کل جایگشت ها برابر است با: $3! \times (4!)^2$

گروه آموزشی ماز

۲۰- به چند طریق می توان ۳ دستگاه خودروی «ری را» به رنگ های سفید، مشکی و دودی را بین ۸ نفر از کارمندان یک شرکت تقسیم کرد به طوری که به هر نفر حداکثر یک خودرو برسد؟

$$226 \quad (4)$$

$$326 \quad (3)$$

$$236 \quad (2)$$

$$336 \quad (1)$$

(۱۲۰- دشوار)

پاسخ: گزینه ۱

ترتیب r شی از n شی

تعداد جایگشت های r شیء از میان n شیء متمایز، با ترتیب و بدون تکرار را تبدیل r شیء از میان n شیء ناحیه و با نماد $P(n, r)$ نمایش می دهیم که برابر است با:

$$P(n, r) = \frac{n!}{(n-r)!}$$

پاسخ تشریحی:

ابتدا بایستی ۳ نفر از میان ۸ کارمند را انتخاب کرده آن گاه سه خودروی متمایز را بین آنها تقسیم کنیم، چون خودروها متمایز هستند پس تعداد حالت ها معادل است با تعداد تبدیلات ۳ شیء از ۸ شیء که برابر است با:

$$P(8, 3) = \frac{8!}{(8-3)!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5!} = 336$$

گروه آموزشی ماز

- ۲۱- درست «د» یا غلط «غ» بودن هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب چگونه است؟
- (الف) بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمری طولانی دارند، به طوری که بیشتر از نیمی از آن‌ها بیش از شش سال به کار خود ادامه می‌دهند.
- (ب) یک کارآفرین موفق، باید بتواند هزینه‌ها و درآمدهایش را درست محاسبه کند.
- (پ) همواره احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد و احتمال موفقیت و سودآوری آن کم است.
- (ت) کارآفرین با شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف از سطح ابتدایی به درجه‌های بالای کار می‌رسد.
- (ث) کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند که البته این کار چندان آسان نیست.
- (۱) غ - د - غ - د - غ (۲) غ - د - د - د (۳) د - غ - د - د - غ (۴) د - غ - د - د - غ

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

- الف) غلط** است. کارآفرینان یا مؤسسه‌های شرکت‌ها با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند، که این کار چندان آسان نیست، چرا که: بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند، به طوری که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور و به کار خود ادامه دهند.
- ب) درست** است.
- پ) غلط** است. با این‌که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست.
- ت) درست** است.
- ث) درست** است.

ویژگی‌های کارآفرینان

روزانه هم‌زمان با این‌که هزاران کسب و کار جدید در دنیا متولد می‌شود، هزاران کسب و کار نیز می‌میرد. شرکت‌ها کارآفرینان یا مؤسسه‌هایی دارند که آن‌ها را تأسیس می‌کنند.

کارآفرینان یا مؤسسه‌های شرکت‌ها با تولید کالا و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم سود می‌برند.

کارآفرینان یا مؤسسه‌های شرکت‌ها با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می‌کنند، که این کار چندان آسان نیست، چرا که: بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند، به طوری که تنها نیمی از آن‌ها می‌توانند از شش سالگی عبور کرده و به کار خود ادامه دهند.

در کنار این‌که احتمال از بین رفتن و شکست کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سودآوری آن هم کم نیست.

این احتمال موفقیت و سودآوری، انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرفتن خطرات آن توسط کارآفرینان است.

کارآفرین کسی است که: با نوآوری و خطرپذیری، محصولات جدید تولید و عرضه می‌کند یا راه‌های جدیدی برای تولید کشف می‌کند.

کارآفرینان بینشی برای مشاهده فرصت‌های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوان‌اند یا به ذهنشان خطور نمی‌کند.

کارآفرینان شجاعتی برای شروع یک سرمایه‌گذاری جدید دارند که دیگران فاقد آن هستند.

کارآفرینان ایده‌های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می‌کنند.

کسی که می‌خواهد کارآفرین باشد، باید مهارت‌های ابتکار عمل را داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم، کالا یا خدمتی را تولید کند؛ به همین دلیل کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا بتواند کسب و کار را زنده نگه دارد.

کارآفرین لازم است: آگاهی و دانش زیادی برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره موقعیت شرکت، پیشنهاد محصول، قیمت‌گذاری، تبلیغات و استخدام نیروی کار داشته باشد.

کارآفرین باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را داشته باشد.

کارآفرین باید بداند که در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبه‌رو شود.

یک کارآفرین ضرورتاً از ابتدا حتی کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت‌های خود و اتفاقات اطراف، او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی به درجه‌های بالای آن می‌رساند.

گروه آموزشی ماز

- ۲۲- با توجه به اطلاعات داده‌شده، وضعیت اقتصادی سالانه یک بنگاه اقتصادی با تولید سالانه ۵۰۰ قطعه و ۲۰ نفر کارگر، چگونه است؟

دستمزد ماهانه هر کارگر	۲۰,۰۰۰ واحد پولی
خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	۵,۰۰۰ واحد پولی
تجهیز سالانه ماشین‌آلات	۸۰,۰۰۰ واحد پولی
اجاره ماهانه بنگاه	$\frac{1}{5}$ مجموع دستمزد سالانه کارگران
قیمت فروش هر قطعه تولیدی	۵۰,۰۰۰ واحد پولی

(۲) ۹,۲۷۵,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

(۴) ۸,۵۹۵,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

(۱) ۸,۵۹۵,۰۰۰ ریال «ضرر یا زیان»

(۳) ۹,۲۷۵,۰۰۰ ریال «ضرر یا زیان»

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

قیمت فروش هر قطعه $\times$ تعداد قطعه تولیدی سالانه = درآمد سالانه بنگاه

واحد پولی $25,000,000 = 500 \times 50,000 =$ درآمد سالانه بنگاه

واحد پولی $4,800,000 = 20,000 \times 20 \times 12 =$ دستمزد سالانه تمامی کارگران

واحد پولی $960,000 = \frac{1}{5} \times 4,800,000 =$ (مجموع دستمزد سالانه کارگران) $\times \frac{1}{5} =$ اجاره ماهانه بنگاه

واحد پولی $11,520,000 = 960,000 \times 12 =$ اجاره سالانه بنگاه

اجاره سالانه بنگاه + هزینه تجهیز سالانه ماشین آلات + هزینه خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه + دستمزد سالانه کارگران = هزینه سالانه بنگاه

واحد پولی $16,405,000 = 4,800,000 + 5,000 + 80,000 + 11,520,000 =$ هزینه سالانه بنگاه

میزان درآمد از هزینه بیش تر است، در نتیجه بنگاه اقتصادی از فعالیت خود سود برده است.

واحد پولی $8,595,000 = 25,000,000 - 16,405,000 =$ میزان سود سالانه بنگاه

سود و زیان

قیمت هر واحد کالای تولیدی $\times$ تعداد (واحد) کالای تولید شده توسط تولیدکننده = درآمد تولیدکننده

$>$ هزینه - درآمد = سود

$<$ هزینه - درآمد = زیان

+ دستمزد تمامی کارگران و کارمندان + اجاره یا خریداری ماشین آلات و سایر سرمایه های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه های تولید
هزینه استهلاک ماشین آلات تولیدی + پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات

گروه آموزشی ماز

۲۳- هر یک از عبارات زیر به ترتیب کدام ویژگی کارآفرینان موفق اشاره دارد؟

- ایده ها را به محصولات جدید، فرآیندها و کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
- کارآفرین، واقع بین اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
- پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.
- فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند.

- (۲) نوآور، پرانگیزه، تیزبین، یادگیرنده
(۴) نوآور، خوش بین، ریسک پذیر، تیزبین

- (۱) پرانگیزه، تیزبین، نوآور، یادگیرنده
(۳) خوش بین، تیزبین، نوآور، ریسک پذیر

(۱۰۰۱ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- ایده ها را به محصولات جدید، فرآیندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند: **نوآور**
- کارآفرینان واقع بین اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند: **خوش بین**
- پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می آورند: **ریسک پذیر**
- فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند: **تیزبین**

ویژگی های مشترک کارآفرینان موفق

تیزبین	فرصت های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می بینند.
نوآور	ایده ها را به محصولات جدید، فرآیندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می کنند.
ریسک پذیر	پس انداز و خوش نامی شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه اندازی کنند.
خوش بین	کارآفرینان واقع بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می دهند.
سازمان دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می کنند.

گروه آموزشی ماز

۲۴- در کدام گزینه، به ترتیب مثالی برای کسب و کارهای تعاونی، غیرانتفاعی و شخصی بیان شده است؟

- ۱) دولت تصمیم می‌گیرد مدرسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند. - کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند.
- ۲) دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدرسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند.
- ۳) کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدرسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند.
- ۴) کشاورزان برای سهولت در تأمین مواد و لوازم مورد نیاز با هم شریک می‌شوند. - دولت تصمیم می‌گیرد مدرسی رایگان برای اقشار ضعیف جامعه تأسیس کند. - دانشجویی با هدف تأمین درآمد، حسابی در فضای مجازی با عنوان ترجمه باز می‌کند و با پرداخت هزینه، در صفحات دیگر آن را تبلیغ می‌کند.

(۱۰۰۲ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

الف) تعاونی کسب و کاری است که با هدف تأمین نیازمندی‌ها اعضا تشکیل می‌شود و به بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها کمک می‌کند. در تعاونی تولید، تعدادی تولیدکننده جهت بهره‌مندی از مزایای فعالیت‌های اقتصادی با مقیاس بزرگ، گرد هم می‌آیند و با اقدامات جمعی منفعت خود را بیشینه می‌کنند.

ب) یکی از انواع شرکت‌ها، مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه هستند. یک مؤسسه غیرانتفاعی، نهادی قانونی است که برای انجام مأموریتی غیر سودآور، یعنی با هدفی غیر تجاری شکل گرفته است. این مأموریت‌ها اغلب زمینه‌هایی انسانی و اجتماعی دارند؛ مانند امور خیریه، آموزش، توسعه علمی و دینی، بهداشت و سلامت و .... محدوده عمل آن‌ها گاهی محلی، گاهی ملی و حتی جهانی است.

ج) کسب و کار شخصی متعلق به یک شخص است. اغلب کسب و کارها در ایران به شکل شخصی است. بیشتر کسب و کارهای شخصی کوچک مقیاس‌اند و در همه نوع فعالیتی از کشاورزی تا صنعت به‌ویژه خدمات حضور دارند. نمونه‌هایی از کسب و کارهای شخصی: مشاغل خویش فرمایی (مانند تعمیرکاران خودرو و لوازم خانگی)، بنگاه‌های معاملات ملکی، خرده‌فروشان، کشاورزان، صنعتگران خرد و هنرمندان.

کسب و کار شخصی

کسب و کار شخصی متعلق به یک شخص است.

اغلب کسب و کارها در ایران به شکل شخصی است.

بیشتر کسب و کارهای شخصی کوچک مقیاس‌اند و در همه نوع فعالیتی از کشاورزی تا صنعت به‌ویژه خدمات حضور دارند.

نمونه‌هایی از کسب و کارهای شخصی: مشاغل خویش فرمایی (مانند تعمیرکاران خودرو و لوازم خانگی)، بنگاه‌های معاملات ملکی، خرده‌فروشان، کشاورزان، صنعتگران خرد و هنرمندان

در زمینه‌های تخصصی مانند پزشکی، دندان‌پزشکی، وکالت و حسابداری اغلب کسب و کارها شخصی‌اند.

تعاونی‌ها

تعاونی کسب و کاری است که با هدف تأمین نیازمندی‌ها اعضا تشکیل می‌شود و به بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها کمک می‌کند.

در تعاونی تولید، تعدادی تولیدکننده جهت بهره‌مندی از مزایای فعالیت‌های اقتصادی با مقیاس بزرگ، گرد هم می‌آیند و با اقدامات جمعی منفعت خود را بیشینه می‌کنند.

به عنوان مثال: تعاونی کشاورزی را عده‌ای از کشاورزان تشکیل می‌دهند تا برای تهیه بذر مرغوب و تهیه سموم و کود و نیز امکان بازاریابی، تبلیغات جمعی و ایجاد زنجیره توزیع به آن‌ها کمک کند.

تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم و بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند؛ اما نحوه اداره آن‌ها براساس هر نفر، یک رأی است. (یعنی هر کدام از اعضا صرف نظر از این‌که چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد، یک رأی خواهد داشت.)

توزیع سود احتمالی در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.

مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه

یکی از انواع شرکت‌ها: مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه هستند.

یک مؤسسه غیرانتفاعی، نهادی قانونی است که برای انجام مأموریتی غیر سودآور، یعنی با هدفی غیر تجاری شکل گرفته است.

این مأموریت‌ها اغلب زمینه‌هایی انسانی و اجتماعی دارند؛ مانند امور خیریه، آموزش، توسعه علمی و دینی، بهداشت و سلامت و ...

محدوده عمل آن‌ها گاهی محلی، گاهی ملی و حتی جهانی است.

گروه آموزشی ماز

۲۵- کدام گزینه در رابطه با انواع کسب و کار صحیح است؟

- ۱) یکی از مزایای کسب و کار شرکتی، امکان رقابت بالاتر به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا است.
- ۲) پیچیده‌ترین نوع کسب و کار، تعاونی است.
- ۳) تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم‌وبیش مشابهی با کسب و کارهای شراکتی دارند؛ و توزیع سود در پایان دوره براساس هر نفر یک رأی است صرف نظر از اینکه چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد.
- ۴) یک مؤسسه غیرانتفاعی، نهادی قانونی است که برای انجام مأموریتی سودآور، با هدفی تجاری شکل گرفته است. این مأموریت‌ها اغلب زمینه‌هایی اقتصادی و سیاسی دارند.

(۱۰۰۲ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- ۱ صحیح است.
- ۲ نادرست است. پیچیده‌ترین نوع کسب و کار شرکت است.
- ۳ نادرست است. تعاونی‌ها مراحل راه‌اندازی کم و بیش مشابهی با شرکت‌ها دارند؛ اما نحوه اداره آن‌ها براساس هر نفر، یک رأی است (یعنی هر کدام از اعضا صرف نظر از اینکه چقدر از سرمایه تعاونی را تأمین کرده باشد، یک رأی خواهد داشت). توزیع سود احتمالی در پایان دوره به نسبت سرمایه هر عضو است.
- ۴ نادرست است. یک مؤسسه غیرانتفاعی، نهادی قانونی است که برای انجام مأموریتی غیر سودآور، یعنی با هدفی غیر تجاری شکل گرفته است.

گروه آموزشی ماز

۲۶- کل سهام یک شرکت تولیدی ۵,۰۰۰,۰۰۰ سهم، به قیمت هر سهم ۱۰,۰۰۰ تومان است؛ اگر آقای احمدی بخواهد ۲۵ هزار سهم این شرکت را خریداری کند:

- الف) مبلغی که او باید هزینه کند چقدر خواهد بود؟
- ب) او مالک چند درصد از سهام این شرکت خواهد شد؟
- ج) اگر سود خالص این بنگاه ۱۷۵ میلیون تومان باشد، چه مبلغی به آقای احمدی پرداخت خواهد شد؟
- ۱) الف) ۲۵۰ میلیون تومان، ب) ۱/۲ درصد، ج) ۳۶۵,۰۰۰ تومان
- ۲) الف) ۲۳۰ میلیون تومان، ب) ۱/۲ درصد، ج) ۸۷۵,۰۰۰ تومان
- ۳) الف) ۲۳۰ میلیون تومان، ب) ۰/۵ درصد، ج) ۳۶۵,۰۰۰ تومان
- ۴) الف) ۲۵۰ میلیون تومان، ب) ۰/۵ درصد، ج) ۸۷۵,۰۰۰ تومان

(۱۰۰۲ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

قیمت هر سهم × تعداد سهم خریداری شده = میزان هزینه شخص

۲۵۰ میلیون تومان × ۲۵ = ۲۵۰,۰۰۰ × ۱۰,۰۰۰ = ۲۵,۰۰۰ × ۱۰,۰۰۰ = میزان هزینه شخص

تعداد سهم فرد = درصد مالکیت کل سهام

درصد = $\frac{۲۵,۰۰۰}{۵,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۰/۵$

درصد مالکیت آقای احمدی

ج) سود در شرکت‌ها به تناسب مالکیت سهام پرداخت می‌شود، پس آقای احمدی مالک ۵٪ درصد سود سالانه شرکت خواهد بود.

میزان سود خالص شرکت × درصد مالکیت فرد = میزان سود فرد سهام‌دار

تومان $\frac{۰/۵}{۱۰۰} \times ۱۷۵۰۰۰,۰۰۰ = ۸۷۵,۰۰۰$

ملاحظه تانکته با هم ببینیم!

- دارایی هر شرکت به تعداد معینی سهم تقسیم می‌شود.
- هر کس با خرید سهام شرکت به سهام‌دار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهیم است.
- سهام یک سند مالکیت است و نشان می‌دهد که دارنده آن، بخشی از مالکیت شرکت را در اختیار دارد و در سود و زیان آن، شریک است.
- به عنوان مثال: اگر دارایی شرکتی به ۱۰۰,۰۰۰ سهم تقسیم شده باشد، سرمایه‌گذاری که ۱۰,۰۰۰ سهم آن را خریداری می‌کند، مالک ۱۰ درصد

$(۱۰ = \frac{۱۰,۰۰۰}{۱۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰)$ شرکت است.

گروه آموزشی ماز

۲۷- کدام گزینه، بهترین توضیح برای جدول زیر است؟

غذای خریداری شده	منفعت مادی (به تومان)	قیمت خرید (به تومان)	منفعت خالص (به تومان)
از رستوران «الف»	۳۰۰,۰۰۰	۲۱۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰
از رستوران «ب»	۴۲۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰
از رستوران «ج»	۱۸۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۲۰,۰۰۰

- (۱) عدم در نظر گرفتن هزینه‌های پنهان از جمله علت‌های تصمیم‌گیری غیرمنطقی است که در درازمدت منجر به فرسوده شدن منابع و امکانات بشری شده و زندگی انسان در حوزه‌های شخصی و اجتماعی را با چالش مواجه می‌سازد.
- (۲) توجه به قید بودجه موجب می‌شود افراد بهتر بتوانند متوجه «بده - بستان» بین انتخاب‌های خود بشوند و در نهایت انتخابی را داشته باشند که کمترین مقدار هزینه فرصت را داشته باشد.
- (۳) برای یک تصمیم‌گیری منطقی توجه به هزینه‌های مختلف کافی نیست بلکه باید میان هزینه‌ها و منافع هر انتخاب مقایسه نموده و در نهایت، گزینه‌ای انتخاب گردد که منفعت بیشتر و هزینه کم‌تری دارد.
- (۴) ارزش‌گذاری ذهنی نادرست در انتخاب‌های انسانی موجب می‌شود که گزینه‌ای انتخاب شود که در ذهن فرد ارزش بیشتری دارد در حالی که در مرحله محاسبه اشتباه نموده و منفعت آن واقعاً به آن مقدار نیست.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۳ - متوسط)

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ در جدول مورد نظر هیچ اشاره‌ای به هزینه فرصت یا قید بودجه نشده است.
- ۳ ارزش‌گذاری ذهنی در جدول مطرح نشده است و آنچه اهمیت دارد مقایسه بین هزینه‌ها و منافع است.

اصول انتخاب درست:

اصل اول: هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنید!

اصل دوم: منابع کمیاب خود را شناسایی کنید!

اصل سوم: قید بودجه خود را ترسیم کنید!

اصل چهارم: هزینه‌های دررفته را فراموش کنید!

اصل پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود مقایسه کنید!

گروه آموزشی ماز

۲۸- آرش با پس‌انداز ۲۰۰ میلیون تومانی خود گزینه‌های زیر را پیش رو دارد:

- سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها با سود ماهانه ۲/۵ میلیون تومان؛
- سرمایه‌گذاری در بازار بورس با سود قطعی سالانه ۱۸ درصد؛
- خرید ۴ سکه تمام بهار آزادی با سود سالانه ۸ میلیون تومان برای هر سکه؛
- سرمایه‌گذاری در سپرده بلندمدت بانکی با سود سالانه ۲۶ میلیون تومان.

با توجه به این گزینه‌ها؛ الف) منفعت سالانه بهترین انتخاب فرد کدام است؟ ب) با انتخاب بهترین گزینه، سالانه چه مقدار هزینه فرصت متحمل می‌شود؟

- (۱) الف) ۳۰ میلیون تومان ب) ۲۶ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بانک
- (۲) الف) ۳۲ میلیون تومان ب) ۳۰ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها
- (۳) الف) ۲۶ میلیون تومان ب) ۳۶ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته سرمایه‌گذاری در بورس
- (۴) الف) ۳۶ میلیون تومان ب) ۳۲ میلیون تومان معادل منافع از دست رفته خرید سکه‌ها

(۱۰۰۳ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

الف) برای محاسبه منفعت سالانه بهترین گزینه، ابتدا باید منافع سالانه هر گزینه را محاسبه نماییم تا بهترین گزینه مشخص شود؛ بنابراین:

۳۰ میلیون تومان = ۱۲ ماه $\times \frac{2}{5}$ میلیون تومان = منفعت سالانه سرمایه‌گذاری در بازار رمزارزها

۳۶ میلیون تومان = $18\% \times 200$ میلیون تومان = منفعت سالانه سرمایه‌گذاری در بازار بورس

۳۲ میلیون تومان = ۸ میلیون تومان $\times 4$ عدد = منفعت سالانه خرید سکه بهار آزادی

۲۶ میلیون تومان = منفعت سالانه سرمایه‌گذاری در سپرده بلندمدت بانکی

با توجه به اعداد، بهترین انتخاب سرمایه‌گذاری در بازار بورس است.

ب) هزینه فرصت، معادل منفعت از دست‌رفته بهترین انتخاب بعدی (اولویت دوم) است؛ یعنی ۳۲ میلیون تومان.

گروه آموزشی ماز

۲۹- تولیدکننده‌ای توانسته است با هزینه کردن به مقدار زیر، ۵,۰۰۰ عدد محصول با ارزش هر یک ۶۱۰,۰۰۰ تومان تولید نماید. اگر او خود مالک ماشین‌آلات تولیدی باشد؛

الف) میزان سود یا زیان وی بدون توجه به هزینه فرصت چقدر است؟

ب) نتیجه عملکرد وی با در نظر گرفتن هزینه‌های پنهان چگونه خواهد بود؟

هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
اجاره ماهانه کارگاه تولیدی	۱۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه تامین انرژی	۴۱۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
مالیات ماهانه	۸,۶۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه اجاره سالانه ماشین‌آلات تولیدی	۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه تعمیر و استهلاک ماشین‌آلات	۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

۱) الف) ۱,۸۵۸.۸ میلیون تومان ب) ۱,۲۷۸.۸ میلیون تومان

۲) الف) ۱,۵۸۵.۲ میلیون تومان ب) ۱,۲۷۸.۸ میلیون تومان

۳) الف) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان ب) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان

۴) الف) ۱,۵۸۵.۸ میلیون تومان ب) ۱,۸۵۸.۲ میلیون تومان

(۱۰۰۳ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

الف) از آن‌جا که ماشین‌آلات تولیدی متعلق به خود تولیدکننده است، هزینه‌ای برای آن پرداخته نمی‌شود اما سود حاصل از اجاره دادن از دست وی می‌رود و به عنوان هزینه فرصت یا هزینه پنهان در نظر گرفته می‌شود. برای محاسبه سود یا زیان باید درآمد را محاسبه نموده و تمامی هزینه‌ها را با هم جمع نمود؛ بنابراین:

قیمت محصولات فروخته شده $\times$ تعداد محصولات فروخته شده = درآمد

دقت کنید اگر در مسائل محصولات فروخته شده و تولید شده از هم جدا نشده باشند، محصولات تولید شده معادل محصولات فروخته شده در نظر گرفته می‌شوند.

۳,۰۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان یا ۳,۰۵۰ میلیون تومان = $5,000 \times 610,000$ عدد = درآمد سالانه

برای سادگی محاسبات می‌توانید از تمامی اعداد ۶ صفر کم کرده و میلیون را کنار آن به حروف بنویسید.

هزینه‌های سالانه آشکار (مستقیم) تولید = ۲۸۰ میلیون تومان + (۱۴ میلیون تومان $\times$ ۱۲ ماه) + ۴۱۰ میلیون تومان + (۸.۶ میلیون تومان $\times$ ۱۲ ماه) + ۲۳۰

میلیون تومان = ۱,۱۹۱.۲ میلیون تومان یا ۱,۱۹۱,۲۰۰,۰۰۰ تومان

دقت کنید که اجاره ماشین‌آلات به عنوان بخشی از هزینه‌های مستقیم تولید در نظر گرفته نمی‌شود.

با توجه به بیشتر بودن میزان درآمد از هزینه‌ها، تولیدکننده سود کرده است و میزان این سود مساوی است با:

هزینه‌های آشکار تولید - درآمد = میزان سود بدون در نظر گرفتن هزینه‌های پنهان

میلیون تومان $1,858.8 = 1,191.2$ میلیون تومان - ۳,۰۵۰ میلیون تومان = میزان سود بدون توجه به هزینه فرصت

ب) برای محاسبه قسمت «ب» باید از سود که در واقع همان درآمد منهای هزینه‌های مستقیم تولید است، هزینه‌های غیرمستقیم تولید را نیز کسر کنیم تا سود با توجه به هزینه‌های تولید محاسبه گردد؛ بنابراین:

هزینه فرصت - سود بدون توجه به هزینه فرصت = سود با توجه به هزینه فرصت

۱,۲۷۸.۸ میلیون تومان = ۵۸۰ میلیون تومان - ۱,۸۵۸.۸ میلیون تومان = سود با توجه به هزینه فرصت

اما دقت کنید که این سؤال به روش ساده‌تری نیز قابل حل است! بدیهی است که سود بدون توجه به هزینه فرصت از سود با توجه به هزینه فرصت بیشتر است زیرا از مورد اول هزینه فرصت کاسته نشده و مبلغ بیشتری را نشان می‌دهد. بنابراین گزینه‌ای صحیح است که قسمت «الف» آن از قسمت «ب» آن بزرگ‌تر باشد؛ پس گزینه‌های ۳ و ۴ نادرست هستند. از بین گزینه ۱ و ۲ نیز، گزینه‌ای پاسخ صحیح است که اختلاف میان بخش «الف» و «ب» آن به میزان هزینه فرصت (۵۸۰ میلیون تومان) باشد.

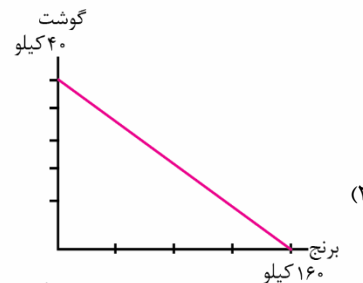
هزینه‌های آشکار (هزینه‌های تولید مستقیم): هزینه‌های آشکار هزینه‌هایی هستند که در فرایند تولید، واقعاً پرداخت شده و با پرداخت مستقیم پول همراه هستند.

هزینه‌های تولید

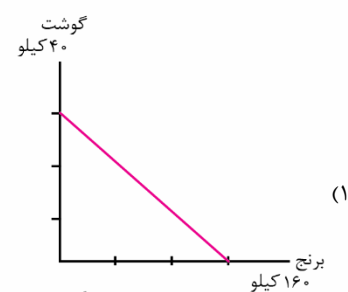
هزینه‌های پنهان (هزینه‌های تولید غیرمستقیم): هزینه‌های پنهان هزینه فرصت منابع از دست رفته هستند و در واقع پولی پرداخت نمی‌شود، بلکه منفعتی که می‌توانستیم به دست آوریم را از دست می‌دهیم.

گروه آموزشی ماز

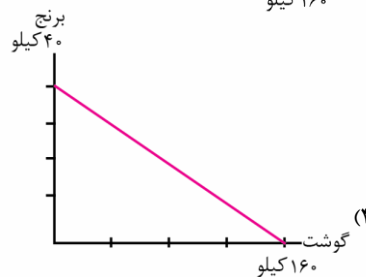
۳۰- آقای ایمانی می‌خواهد با ۸,۰۰۰,۰۰۰ تومان مایحتاج گوشت و برنج منزل خود را تهیه نماید. در صورتی که قیمت هر کیلو برنج ۵۰,۰۰۰ تومان و هر کیلو گوشت ۲۰۰,۰۰۰ تومان باشد، کدام گزینه قید بودجه وی را به درستی نشان می‌دهد؟

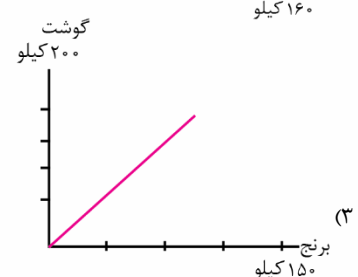
(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

(۱۰۰۳ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

برای پاسخ به این سؤال ابتدا باید به دست آوریم که با این بودجه حداکثر چه مقدار از هر محصول قابل خرید است؛

۴۰ کیلو = $۸,۰۰۰,۰۰۰ \div ۲۰۰,۰۰۰$ تومان = حداکثر خرید ممکن از گوشت

۱۶۰ کیلو = $۸,۰۰۰,۰۰۰ \div ۵۰,۰۰۰$ تومان = حداکثر خرید ممکن از برنج

بنابراین؛ گزینه ۱ نادرست است زیرا حداکثر مقدار خرید از اعداد مذکور کمتر است. گزینه ۳ نیز نادرست است زیرا قید بودجه هرگز صعودی نیست و در واقع با خرید بیشتر از هر مورد، امکان خرید محصول دیگر کمتر می‌شود. گزینه ۴ نیز نادرست است زیرا با این بودجه اساساً نمی‌توان ۱۶۰ کیلو گوشت خرید.

گروه آموزشی ماز

۳۱- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام مورد «کاملاً» درست است؟

- ۱) نخست عبدالوهاب نشاط انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد. پس از آن، مشتاق اصفهانی با همراه چند تن دیگر از ادیبان، انجمن اصفهان را ایجاد کرد. سپس به ریاست فتحعلی‌شاه، انجمن خاقان در تهران تأسیس شد.
- ۲) مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند.
- ۳) اهمیت شاعران دوره بیداری به این سبب است که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات ببخشند.
- ۴) زبان، تخیل و اندیشه در سبک بازگشت تکرار شنیده‌هاست؛ آن‌ها به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، تنها در سطوح زبانی و ادبی، سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

دو گروه شاعران بازگشت:

- ۱) صبا کاشانی، قآنی شیرازی، سروش اصفهانی: قصیده‌سرا، به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی
- ۲) فروغی بسطامی، نشاط اصفهانی و مجمر اصفهانی: غزل‌سرا، به سبک شاعران سبک عراقی

پرسشی موارد:

- ۱) مشتاق اصفهانی انجمن ادبی اصفهان را در زمان نادرشاه و کریم‌خان زند (و پیش از انجمن نشاط) اداره می‌کرد.
- ۲) اهمیت شاعران «بازگشت» به این سبب است که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات ببخشند.

شاعران دوره بازگشت باعث نوآوری و تکامل قابل‌توجهی در شعر فارسی نشندند، اما از این جهت اهمیت دارند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات ببخشند.

زبان، تخیل و اندیشه در سبک بازگشت تکرار شنیده‌هاست؛ آن‌ها به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی حاکم بر ادبیات، در سطوح زبانی و ادبی و فکری، سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند.

ادبیات قرن دوازدهم و سیزدهم

- دوران حکومت افشاریه، زنده و ابتدای قاجاریه: رشد و شکوفایی دیده نمی‌شود.
- روی برگرداندن از سبک هندی
- اثراتی از سبک هندی و مکتب وقوع
- سبک بازگشت: حد واسط سبک هندی و بیداری

انجمن‌های ادبی

- (۱) انجمن ادبی اصفهان: مشتاق اصفهانی (دوره نادرشاه و کریم‌خان)
- (۲) انجمن ادبی نشاط: عبدالوهاب نشاط (دوره قاجار)
- (۳) انجمن ادبی خاقان: به ریاست فتحعلی‌شاه

شاعران

- غزل‌سرایان: نشاط اصفهانی، فروغ بسطامی، مجمر اصفهانی
- قصیده‌سرایان: صبا کاشانی، قآنی شیرازی، سروش اصفهانی

گروه آموزشی ماز

۳۲- در همه گزینه‌ها، به شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره شده‌است، به جز:

- ۱) آزادی، وطن، قانون‌خواهی، حقوق اجتماعی
- ۲) مبارزه با استبداد و استعمار - نفی عقاید خرافی
- ۳) برانگیختن احساسات ملی و میهنی - باستان‌گرایی و روحیه کاشگرانه
- ۴) حقوق زنان - پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی

۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

«باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته» جو غالب داستان‌نویسی فارسی پس از انقلاب مشروطه است. به همین دلیل است که نویسندگان به نگارش رمان تاریخی گرایش دارند.

گروه آموزشی ماز

۳۳ - در کدام گزینه به عوامل ایجاد نهضت بازگشت ادبی اشاره نشده است؟

- ۱) برقرار شدن مجدد ارتباط اهل ذوق با ادب کهن
 ۲) تاراج کتابخانه اصفهان
 ۳) رفتن شعر به میان مردم کوچه و بازار
 ۴) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری

۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات پررونق‌تر از گذشته بود. ← شکل‌گیری انجمن‌های ادبی «نشاط»، سپس، «خاقان» ← هدف انجمن «خاقان» رهایی‌بخشیدن شعر از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن ← شیوه کار آن‌ها: تقلید از آثار پیشینیان ← موجب پیدایش نهضت بازگشت

عوامل مؤثر در شکل‌گیری نهضت بازگشت:

- ۱- تاراج کتابخانه اصفهان ← دسترسی مردم به کتاب‌ها ← ارتباط مجدد اهل ذوق با ادبیات کهن
 ۲- توجه دربار قاجار به ادبیات ← رونق بازار شاعری و مدح
 ۳- تضعیف جامعه بر اثر شکست از روسیه
 دلیل تقلید شاعران دوره بازگشت از آثار پیشینیان:
 ۱- فقر فرهنگی جامعه
 ۲- سستی و رخوت حاکم بر ادبیات

گروه آموزشی ماز

۳۴ - با توجه به تاریخ ادبیات، در کدام گزینه خطاهای بیشتری دیده می‌شود؟

- ۱) صبا کاشانی: شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت که در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت. «گلشن صبا» را به تقلید از گلستان سعدی و «خداوندنامه» را به شکل حماسه‌ای درباره شاه قاجار نوشت.
 ۲) نشاط اصفهانی: مجموعه آثار منظوم او به‌عنوان «گنجینه نشاط» باقی است. هرچند قصاید بلندی دارد، اما به‌ویژه از نظر مثنوی‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است. این بیت سرآغاز یکی از سروده‌های وی است: «همچو فرهاد بود کوه‌کنی پیشه ما / کوه ما سینه ما ناخن ما تیشه ما».
 ۳) محمدتقی بهار: او از جانب مظفرالدین‌شاه به ملک‌الشعراء ملقب شد. در سبک بیداری و با زبانی حماسی شعر می‌سرود. «تاریخ مختصر احزاب سیاسی»، «تاریخ تطور نظم فارسی»، «تاریخ بیداری ایرانیان» و نشریه‌های «بهار» و «دانشکده» حاصل بخشی از فعالیت‌های اوست.
 ۴) میرزاده عشقی: شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطیت بود. روزنامه‌اش «قرن بیستم» نام داشت که به افشاگری می‌پرداخت. مهم‌ترین اثر عشقی نمایش‌نامه‌های «ایده‌آل» و «سه تابلوی مریم» است.

۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - دشوار

پاسخ: گزینه ۳

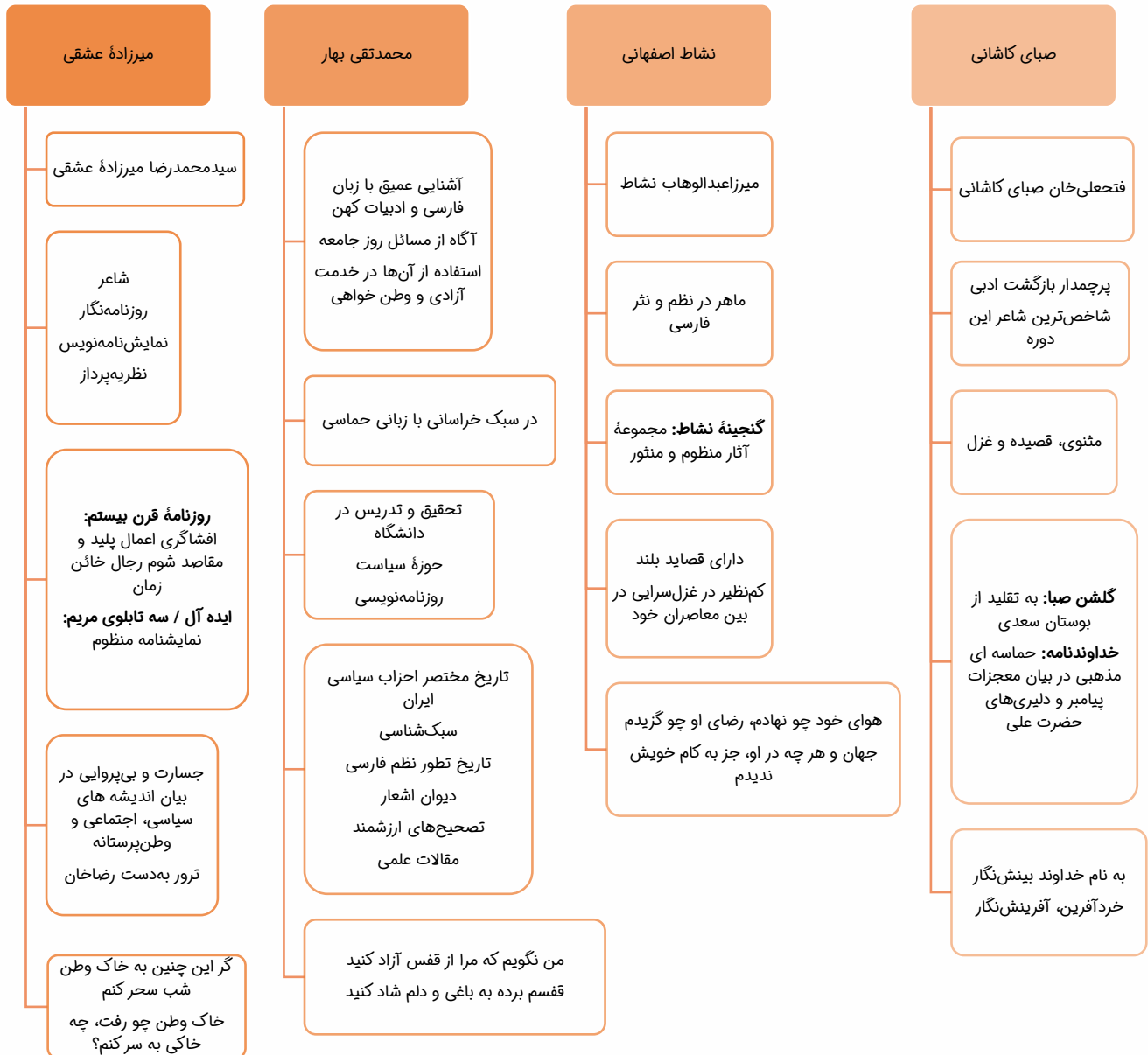
پاسخ تشریحی:

در این گزینه، ۴ خطا وجود دارد: لقب «ملک‌الشعراء» از سوی مظفرالدین‌شاه به بهار داده نشد. او در سبک خراسانی و با زبانی حماسی شعر می‌سرود. نشریه «بهار» متعلق به او نیست. «تاریخ بیداری ایرانیان» نوشته او نیست.

لقب «ادیب‌الممالک» از سوی مظفرالدین‌شاه به میرزا محمدصادق امیری فراهانی داده شد.

پروسی موارد:

- ۱) ۲ خطا وجود دارد: «گلشن صبا» به تقلید از بوستان سعدی و «خداوندنامه» به‌عنوان حماسه‌ای مذهبی درباره پیامبر و دلیری‌های حضرت علی (ع) نوشته شده است.
 ۲) ۳ خطا وجود دارد: مجموعه آثار منظوم و منثور او در گنجینه نشاط باقی است. ... اما به‌ویژه در غزل‌سرایی کم‌نظیر است. این بیت سرآغاز یکی از سروده‌های وی است: «هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم / جهان و هر چه در او، جز به کام خویش ندیدم».
 ۳) در این گزینه، تنها ۱ خطا دیده می‌شود؛ «ایده‌آل» نام دیگر نمایش‌نامه منظوم «سه تابلوی مریم» است.

گروه آموزشی ماز

۳۵- سراینده کدام بیت به‌درستی معین شده‌است؟

- آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی
- من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید
- جنگ ننگ است در شریعت من
- از خون جوانان وطن لاله دمیده

(۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - ساده)

پاسخ: گزینه ۴

پروسی موارد:

- فرخی یزدی
- محمدتقی بهار
- ادیب‌الممالک فراهانی

ابیات دوره بیداری

به نام خداوند بینش‌نگار	خردآفرین، آفرینش‌نگار	صبای کاشانی
هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم	جهان و هرچه در او، جز به کام خویش ندیدم	نشاط اصفهانی
من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید	قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید	محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا)
جنگ ننگ است در شریعت من	جز پی پاس دین و حفظ وطن	ادیب‌الممالک فراهانی
غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم	خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم	سید اشرف‌الدین گیلانی
داد معشوقه به عاشق پیغام	که کند مادر تو با من جنگ	ایرج میرزا
از خون جوانان وطن لاله دمیده	از ماتم سرو قدشان سرو خمیده	عارف قزوینی
آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	دست خود ز جان شستم از برای آزادی	فرخی یزدی
گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم	خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟	میرزاده عشقی
از ملک ادب حکم‌گزاران همه رفتند	شو بار سفر بند که یاران همه رفتند	محمدتقی بهار (ملک‌الشعرا)
گریه را به مستی بهانه کردم	شکوه‌ها ز دست زمانه کردم	عارف قزوینی

گروه آموزشی ماز

۳۶- در کدام گزینه مؤلف و نوع اثر، هر دو، «کاملاً» درست است؟

- (۱) شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی، (رمان)؛ (تاریخ مختصر احزاب سیاسی: محمدتقی بهار، تحقیقات تاریخی)
- (۲) سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: جیمز موریه، (ترجمه)؛ (شمس‌الدین و قمر: محمدباقر میرزا خسروی، رمان)
- (۳) (داستان باستان: محمدباقر میرزا خسروی، (ترجمه)؛ (تاریخ مختصر احزاب سیاسی: ناظم‌الاسلام کرمانی، تحقیقات تاریخی)
- (۴) (امثال و حکم: علی‌اکبر دهخدا، تحقیقات ادبی)؛ (سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: میرزا حسن خان بدیع، رمان)

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پرسشی موارد:

۲ شمس‌الدین و قمر: میرزااحسن خان بدیع، رمان

۳ داستان باستان: میرزااحسن خان بدیع، رمان

۴ سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: جیمز موریه، ترجمه

آثار منثور دوره بیداری

روزنامه‌نگاری	صورت اسرافیل: میرزا جهانگیرخان صورت اسرافیل	نسیم شمال: سید اشرف‌الدین گیلانی	بهار: میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی)	نوبهار: ملک‌الشعرا بهار
داستان‌نویسی	شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی	شمس‌الدین و قمر: میرزااحسن خان بدیع	داستان باستان: میرزااحسن خان بدیع	
ترجمه	سرگذشت حاجی‌بابای اصفهانی: جیمز موریه با ترجمه میرزا حبیب اصفهانی			
تحقیقات ادبی و تاریخی	تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی			

گروه آموزشی ماز

۳۷- کدام گزینه درباره مؤلف متن زیر نادرست است؟

«مخدوم مهربان من، از آن زمان که رشته مرادوت حضوری گسسته و شیشه شکیبایی از سنگ تفرقه و دوری شکسته، اکنون مدت دو سال افزون است که نه از آن طرف بریدی و سلامی و نه از این جانب قاصدی و پیامی، طایر مکاتبات را پر بسته و کلبه مرادوات را در بسته...»

- (۱) از معروف‌ترین نویسندگان و سیاست‌مداران بزرگ دوره بیداری است که در ادبیات مؤثر بود.
- (۲) او احیاکننده نثر فارسی است و در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.
- (۳) مهم‌ترین اثر او «منشآت» نام دارد که به نثر سعدی شباهت دارد.
- (۴) او مسبب تغییر سبک نگارش بود به گونه‌ای که تکلف را در نثر از بین برد و موجب اقبال عامه به نثر گردید.

(۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

متن مذکور در سؤال از «منشآت» قائم‌مقام فراهانی برگزیده شده‌است. او احیاکننده نثر فارسی است، اما جملات بعدی در توصیف «علی‌اکبر دهخدا» بیان شده. قائم‌مقام «تکلف را در نثر از بین برد»، اما نقشی در رواج «نثر عامیانه» نداشت و محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت هم از زبان او تأثیر نپذیرفتند.

مقایسه قائم مقام و دهخدا

قائم مقام فراهانی	علی اکبر دهخدا
از معروف‌ترین نویسندگان و سیاستمداران بزرگ این دوره	از پیشگامان نثر جدید فارسی سرودن شعر همکاری با روزنامه صور اسرافیل
خدمات بزرگ سیاسی مؤثر در ادبیات	نقش مؤثر در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت
تغییر سبک نگارش و از بین بردن تکلف در نثر سبک نثر او:	روزنامه سروش: در استانبول منتشر می‌شد
زبان و اصطلاحات رایج + شعر + ضرب‌المثل‌های لطیف + به سبک گلستان سعدی	چرند و پرند: مجموعه نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی
موجب اقبال عامه به نثر	لغت‌نامه: حاصل پژوهش‌های او در فرهنگ‌نویسی - مفصل‌ترین کتاب لغت زبان فارسی
منشآت: مهم‌ترین اثر	امثال و حکم: دیگر اثر او

گروه آموزشی ماز

۳۸- با توجه به نثر فارسی در قرون ۱۲ و ۱۳، کدام مورد «غلط» است؟

- دگرگونی‌هایی که در نثر این دوره به وجود می‌آید، نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد. از جمله این دگرگونی‌ها می‌توان به رواج و گسترش روزنامه‌نگاری و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد.
- نوشته‌های پیشگامان نثر این دوره به زبان کوچه و بازار نزدیک‌تر شده‌است، پیشگامانی همچون قائم‌مقام فراهانی، ناصرالدین‌شاه قاجار، میرزاآقاخان کرمانی و زین‌العابدین مراغه‌ای.
- داستان‌نویسی به شیوه جدید در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد و این نوع ادبی محصول یک قرن گذشته است. ترجمه رمان‌های تاریخی غربی سبب شد نویسندگان ایران نوشتن رمان را آغاز کنند. نوعی باستان‌گرایی و روحیه کاوشگرانه در شناخت هویت گذشته سبب می‌شد که نویسندگان به رمان تاریخی گرایش پیدا کنند که از روزنامه‌نگاری یا رمان سیاسی در دسر کمتری داشت.
- میرزاآقاخان کرمانی اولین کسی بود که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت. زبان نمایش‌نامه‌های کوتاه او که برخی در صدر مشروطه منتشر شدند ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم بود.

(۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

«میرزاآقای تبریزی» اولین کسی بود که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت.

گروه آموزشی ماز

۳۹- کدام یک از ابیات زیر، به ترتیب، به عوامل بیداری جامعه اشاره می‌کند؟

الف - حمله بر تبریز کرد و داد جنگی تازه دست	عاقبت در ترکمان چایی ز نو پیمان بیست
ب - پافشاری کن حقوق زندگان آور به دست	ورنه همچون مرده تا محشر فشار آید تو را
ج - ناجی ایران بود آن کس که در این گیرودار	خوب میزان سیاست را تعادل می‌کند
د - خراب کشور ایران ز دست مدرسه گشت	مگر دوباره ز دارالفنون شود آباد
(۱) ب - ج	(۲) ج - د
(۳) ب - د	(۴) الف - د

(۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- الف) «پیمان‌بستن در ترکمان‌چای» مشخصاً به جنگ ایران و روسیه اشاره می‌کند که به عهدنامه ترکمان‌چای منجر شد.
د) آبادی ایران به سبب «دارالفنون»؛ تاسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین.

عوامل بیداری جامعه

عوامل مؤثر در بیداری جامعه

- تأثیر جنگ‌های نافرجام ایران و روس
- توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
- کوشش‌های عباس‌میرزا (ولی‌عهد فتحعلی‌شاه) در روی آوردن به دانش و فنون نوین
- اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل
- رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه و نشر کتاب‌های غربی
- تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش‌های نوین

گروه آموزشی ماز

۴۰- کدام یک از موارد زیر درباره «متن و شناخت آن» نادرست است؟

- ۱) متن فقط نوشته‌های روی کاغذ نیست؛ هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد متن است.
- ۲) متن‌ها شنیداری، بویایی، دیداری، چشایی و لمس‌کردنی هستند.
- ۳) مراحل بررسی و تحلیل متن، به ترتیب، عبارتند از «خوانش»، «شناسایی و استخراج نکات زبانی»، «شناسایی و استخراج نکات ادبی»، «شناسایی و استخراج نکات فکری» و «نتیجه‌گیری و تعیین نوع».
- ۴) کشف لحن و آهنگ پس از خوانش اتفاق می‌افتد. سپس لازم است تمام اثر، یک‌باره و بی‌گسست، خوانده شود تا درک ارتباط طولی و فهم محتوایی دچار اختلال نشود.

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - ساده)

پاسخ تشریحی:

پیش از خوانش، نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ ضروری است.

گروه آموزشی ماز

۴۱- با توجه به متن زیر، کدام گزینه توضیح درستی ارائه نمی‌کند؟

- «برهه چنان دانست که او حاجت خانه خواهد خواست، و به دلش اندر بود که اگر حاجت خانه خواهد، بدو بخشد. پس عبدالمطلب گفت که دوپست اشتر از آن من بیاورده‌اند، بفرمای تا اشتران من بازدهند. من حالی حاجت او برآوردمی و روا گردانیدمی.»
- ۱) اگرچه کاربردهای تاریخی دستور در این متن وجود دارد، اما کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم در متن به چشم نمی‌آید.
  - ۲) کاربردهای کهن واژگان که امروزه به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شود: اشتر، بفرمای، حالی.
  - ۳) کاربرد تاریخی فعل در واژه‌های «برآوردمی» و «گردانیدمی» به کار رفته‌است.
  - ۴) جمع بستن واژه‌ها با «ان».

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

«به دلش اندر» کاربرد دو حرف اضافه برای یک متمم است.

گروه آموزشی ماز

۴۲- کدام مورد درباره شعر زیر «غلط» است؟

- «کوی و جوی از تو کوثر و فردوس
رخ تو هست مایه تو اگر
دل و جامه ز تو سیاه و سپید
مایه گازران بود خورشید»
- ۱) حذف فعل به قرینه معنوی دیده می‌شود.
  - ۲) در قلمروی ادبی بیت، آرایه «تشبیه» به چشم می‌خورد.
  - ۳) در قلمروی فکری بیت، «مدح و ستایش ممدوح» دیده می‌شود.
  - ۴) در مصراع اول، «کوی» با «فردوس» و «جوی» با «کوثر» ارتباط مفهومی پیدا می‌کند و در مصراع دوم، «دل» با «سیاه» و «جامه» با «سپید».

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۱ - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

بیت عاشقانه است و در قلمروی فکری آن توصیف زیبایی‌های معشوق دیده می‌شود.

«است» از پایان مصراع‌های بیت اول حذف شده‌است.

۱

۲ کوی به فردوس، جوی به کوثر.

گروه آموزشی ماز

۴۳- در ابیات کدام گزینه‌ها هر دو آرایه «تشبیه» و «تکرار» به کار رفته است؟

الف - گرچه در بحر غم او به کنار افتاده‌ایم	لیک شادیم که امید کنار است آن جا
ب - چو از دادار آموزش همی خواست	تو گفتی دود حسرت زو همی خاست
ج - عشق ورزیدم و عقلم به ملامت برخاست	کان که عاشق شد از او حکم سلامت برخاست
د - چون خضر دید آن لب جان بخش دلفریب	گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست
(۱) الف - ج	(۲) ب - الف
(۳) د - ب	(۴) ج - د

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

بیت «الف»: تشبیه: بحر غم
بیت «ب»: تشبیه: دود حسرت
 تکرار: کنار (کنار نخست به معنای «ساحل» و کنار دوم به معنای «آغوش» است).
 تکرار: خواست، خاست

پرسشی موارد:

بیت «ج»: تکرار: برخاست
بیت «د»: تکرار ندارد.
 تشبیه ندارد.
 تشبیه: دهان یار به چشمه حیوان

آن چه در تکرار اهمیت دارد، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه شکل نوشتاری واژگان. (علوم و فنون دهم صفحه ۲۸)

واج آرایی

تکرار موسیقی کلام را افزایش می‌دهد؛ تکرار یک واج، حداقل ۳ بار، به شکلی نزدیک و برجسته، واج آرایی می‌آفریند.
نکته: نام دیگر واج آرایی «نغمه حروف» است.

یادآوری: «واج» اصطلاحی است که به یک واحد از زبان گفته می‌شود. زبان از چیزهایی به نام جمله، گروه، واژه و نهایتاً واج درست می‌شود. واج‌ها صداهایی بی‌معنی و مفهوم هستند. آن‌ها را به دو دسته «صامت» و «مصوت» تقسیم می‌کنیم. «صامت»‌ها با ۲۳ عدد صداهایی هستند که برای داشتن به یک صدای دیگر نیاز دارند، به نام مصوت. ۶ مصوت در زبان فارسی وجود دارد؛ کوتاه (ـَ) و بلند (آ / او / ای). در واج آرایی به همه واج‌ها دقت داشته باشید.
نمونه‌های کنکوری:

اگر از درد اسیران خویشتن نشد آگه
 موسم گل نبود توبه‌ی عشاق درست
 غلام حلقه‌ی سیمین گوشوار توام
 همه سرسبزی سودای رخت می‌خواهم
 فروغی شهره هر شهر شد شعرم به شیرینی
 روشن شده است آینه‌ی ما به نور عشق
 روشن شده است آینه‌ی ما به نور عشق
 حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق
 ز باغ حسن خود بر خور که من در سایه سروت
 مهی که راز من از پرده آشکارا کرد
تتابع اضافات: تکرار پی‌درپی کسره اضافه (۳ بار)
 بیچانه آن که خاک کف پای دوست نیست

چراسست زلف تو را پیچ و تاب مارگزیده؟ (انسانی ۹۴ داخل) <<<<< واج «ر»
 توبه یعنی چه؟ بیا باده بیار ای ساقی (انسانی ۹۵ داخل) <<<<< واج «آ»
 که پادشاه غلامان حلقه در گوشه (انسانی ۹۶ داخل) <<<<< واج «ـِ»
 که همه عمر من اندر سر آن سودا شد (انسانی ۹۳ خارج) <<<<< واج «س» و «ر»
 که در گفتار شیرین خسروم داده است فرمانی (انسانی ۹۵ خارج) <<<<< واج «ش»
 خورشید، خال عیب رخ دودمان ماست (انسانی ۹۵ خارج) <<<<<<< واج «ش»
 خورشید، خال عیب رخ دودمان ماست (انسانی ۹۵ خارج) <<<<<<< واج «ش»
 نه زر به ترازویم و نه زور به بازو (۹۹ خارج نظام قدیم) <<<<<<< واج «س» و «ز»
 جهانی را ز باغ عشق برخوردار می‌بینم (۹۹ داخل نظام قدیم) <<<<<<< واج «ر»
 هنوز صورت او زیر پرده پنهان است (۱۴۰۰ خارج) <<<<<<< واج «ر»
 ای من غلام خاک کف پای آن که هست

واج آرایی به بدیع لفظی تعلق دارد و در بدیع لفظی تنها به آوای واژگان توجه می‌کنیم، نه نوشتار آن‌ها.
 صدای سم سپند سپیده می‌آید... در این مصراع، ۴ بار صدای «س» به گوش می‌رسد.

گروه آموزشی ماز

۴۴- واج آرایی در کدام گزینه «مشهودتر» است؟

(۱) آن ابر در ربار ز دریا که برآید	پر کرده ز در و درم و دانه دهان را
(۲) گذشتی ای مه ناسازگار زودگذر	که روزهای خویش روزگار را مانی
(۳) فروغی شهره هر شهر شد شعرم به شیرینی	که در گفتار شیرین خسروم داده‌ست فرمانی
(۴) به کوی دوست که خاکش به آب دیده گل است	که برگذشت که پایش فرونرفت به گل

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - ساده)

پاسخ: گزینه ۱

برای تشخیص مشهودتر بودن واج آرای به شمارش واج‌ها دست می‌زنیم.

پاسخ تشریحی:

در گزینه ۱، «۱۲» بار «ر» تکرار شده است.

گروه آموزشی ماز

۴۵- در کدام گزینه واج آرای متفاوتی دیده می‌شود؟

ستاره ای که ز آفاق دیده می‌آید
دلی در وی درون درد و بیرون درد
چنان بیست که ره نیست زیر دیر مگاک
منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن

۱) طلوع برکه خورشید تابناک دل است
۲) کرامت کن درونی درد پرورد
۳) مهندس فلکی راه دیر شش جهتی
۴) به شعر عشق منم شهریار و چون حافظ

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در این گزینه تکرار واج مصوت «ب» به صورت پی‌درپی دیده می‌شود که به آن «تابع‌اضافات» گفته می‌شود. باقی گزینه‌ها واج آرای صامت‌های «س»، «د»، «ر» و «ش» را دارند که به نسبت واج آرای مصوت مشهودتر است.

گروه آموزشی ماز

۴۶- در همه گزینه‌ها آرایه‌های «واج آرای و واژه آرای»، هر دو، دیده می‌شود، به جز:

توبه یعنی چه؟ بیبا باده بیار ای ساقی
نقلش از لعل نگار و نقلش از یاقوت خام
ما به جای گل ز گلشن چشم حیران می‌بریم
که پادشاه غلامان حلقه درگوشی

۱) موسم گل نبود توبه عشاق درست
۲) باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک
۳) نیست برق خرمن گل پنجه گستاخ ما
۴) غلام حلقه سیمین گوشوار توام

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

گزینه ۲ «صحیح است. واژه‌ای تکرار نشده است؛ «نقل» جناس حرکتی دارد. «نقل» (= مزه شراب) از «لعل نگار» است (که باید شیرین باشد) و «نقل» شراب. واج «ب» نیز تکرار شده است؛ باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک.

پرسش ساینده‌گزینه‌ها:

۱ «توبه» تکرار شده است. مصوت «آ» تکرار شده است (۵ بار).

۲ گزینه «۳»: «گل» تکرار شده است. «واج آرای» مصوت کوتاه «ب» (۶ بار)

۳ «غلام» تکرار شده است و «حلقه». واج «ب» نیز تکرار شده است؛ غلام حلقه سیمین گوشوار توام.

واژه آرای

یک راه دیگر افزایش موسیقی کلام تکرار آگاهانه یک واژه در بیت است. در تکرار با مرزهای خود واژه کار داریم بنابراین «اتصالات» یعنی علائم جمع، ی نکره، ضمائر متصل تأثیری در تکرار ندارد.

در تکرار، جنبه آوایی تکرار صرف‌های مختلف فعل اهمیت بیشتری تا نوشتار آن‌ها دارد. بیان «گفتم، گفتی و گفتند» در یک بیت تکرار می‌آفریند.

گروه آموزشی ماز

۴۷- کدام گزینه «فاقد» واژه آرای است؟

هم از درد تو درمان می‌توان یافت
لیک تیغت پرده‌داران فلک را پرده‌در
عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد
که کس مباد ز کردار ناصواب خجل

۱) از آن بسا درد می‌سازم که دل را
۲) بر جناب بارگاهت شاه انجم پرده‌دار
۳) صدهزاران گل شکفت و بانگ مرغی برنخاست
۴) به وقت گل، شدم از توبه شراب خجل

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

در این بیت، «خجل» که عیناً تکرار شده است «ردیف» بیت به شمار می‌آید و واژه‌آرایی نیست.

نکته مهم در رابطه با «واژه‌آرایی» این است که تکرار ردیف در بیت مطلع یک شعر (یعنی که بیت اول که هر دو مصراع ردیف و قافیه دارند) آرایه‌ی واژه‌آرایی به شمار نمی‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ «درد» در این بیت تکرار شده است.

۲ «پرده» در این بیت به معنی «پوشش و حجاب» تکرار شده است (پرده‌دار کسی است که پوششی پیش شاه نگه می‌دارد. پرده‌در یعنی پرده‌درنده یا کسی که پرده را می‌درد؛ «پرده‌در» به کنایه یعنی «فاش‌کننده و رسواکننده» و انگار که پرده‌ای و پوششی از جلوی چیزی دریده و پاره می‌شود تا رازی و نکته‌های آشکار و فاش گردد).

۳ «هزاران» واژه‌ی تکرار شده معنی متفاوتی دارد و دارای جناس تام است.

گروه آموزشی ماز

۴۸- در کدام گزینه آرایه‌ی «تکرار» بیشتر دیده می‌شود؟

چشم ز غمت چشمه‌ی یاقوت روان است
مویی به میان آمده یا موی میان است
در این رباط کهن همچو ماه نو رسوا
که هیچ انس نیامد ز هیچ انس مرا

۱) یاقوت روان بخش تو تا قوت روان است
۲) آن موی میان تو که سازد کمر از موی
۳) پدید نیست که تا کی بوی ز مستی و حرص
۴) مگر به ساحت گیتی نماند بوی وفا

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

«موی» ۴ بار تکرار شده. «میان» ۱ و ۲ جناس تام دارند، اما میان ۱ و ۳ واژه‌آرایی می‌آفرینند. پس در این بیت «۲» بار آرایه‌ی تکرار به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ «روان» در «روان بخش» به معنی «روح و جان» است. در مصراع اول، واژه‌ی «روان» تکرار شده است.

۲ واژه‌ای در این بیت تکرار نشده است.

۳ «هیچ» تکرار شده است. «انس» جناس حرکتی دارد؛ که هیچ انس نیامد ز هیچ انس (= انسان) مرا.

گروه آموزشی ماز

۴۹- «واژه‌آرایی» در همه‌ی گزینه‌ها مشهود است، به جز:

هم‌چنان کز ملک ملک بودی
که گل شکفته و بانگ هزار می‌آید
آتش در آن بهشت که گردد جهنمی
کز پسته‌تنگ تو یقینم به گمانم است

۱) ور وزیر از خدا بترسیدی
۲) هزار غم ز تو دارم به دل، بیا ای گل
۳) گر بی تو در بهشت برندم، ز من ز آه
۴) با ما به شکر خنده درآ زان که یقینم

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۲ - آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

در این گزینه، «ملک» دارای جناس ناقص حرکتی است. به حرکت‌گذاری دقت کنید: «ور وزیر از خدا بترسیدی / همچنان کز ملک (= پادشاه) بترسیدی = می‌ترسید، ملک (= فرشته) بودی (= فرشته می‌بود)».

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ «گل» تکرار شده است.

۳ «بهشت» تکرار شده است.

۴ «یقین» تکرار شده است.

گروه آموزشی ماز

۵۰- وزن و محتوای کدام گزینه هم‌سو نیست؟

- (۱) پای بکوب و دست زن، دست در آن دو شست زن
 (۲) در اندرون من خسته‌دل ندانم کیست
 (۳) چگونه گذارم بر این روزگار
 (۴) اگر جنگ دریا کنی خون شود

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

گزینه ۳، به آهنگ «فعولن فعولن فعل» که وزن شاهنامه فردوسی و دارای لحنی حماسی است سروده شده، اما مضمون آن غنایی و ناهمسو است.

گروه آموزشی ماز

۵۱- با توجه به سازه‌ها و عوامل تأثیرگذار در شعر، کدام گزینه «کاملاً» درست است؟

- (۱) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است. شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از آهنگ کمک می‌گیرد و واژه‌هایی را برمی‌گزیند که با قرار گرفتن در کنار هم، آهنگی خاص را پدید آورند.
 (۲) پس از زبان، مهم‌ترین و مؤثرترین عامل وزن است. وزن در شعر جنبه تزیینی ندارد، بلکه جزئی از طبیعت شعر است.
 (۳) وزن امری انتزاعی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد وجود ندارد.
 (۴) وزن ادراکی است که از احساس نظم حاصل می‌شود. وسیله ادراک وزن حواس ماست.

پاسخ: گزینه ۴ (۳۰۰۳ - عروض و قافیه - متوسط)

پرسشی موارد:

- ۱- اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر عاطفه است. شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از زبان کمک می‌گیرد و واژه‌هایی را برمی‌گزیند که با قرار گرفتن در کنار هم، آهنگی خاص را پدید آورند.
 ۲- پس از عاطفه، مهم‌ترین و مؤثرترین عامل وزن است. وزن در شعر جنبه تزیینی ندارد، بلکه جزئی از طبیعت شعر است.
 ۳- وزن امری حسی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی‌یابد وجود ندارد.

گروه آموزشی ماز

۵۲- در کدام گزینه، به ترتیب، مفاهیم «وطن دوستی، آزادی، علم آموزی، قانون خواهی» بیان شده است؟

- الف - بی تربیت آزادی و قانون نتوان داشت
 ب - چون موجد آزادی ما قانون است
 ج - اگر خدای به من فرصتی دهد یک روز
 د - زنده باد آن کس که هست از جان هوادار وطن
 (۱) الف - ب - ج - د (۲) د - ج - الف - ب
 «سعصص» نتوان خواند، نخوانده «کلمن» را
 ما محو نمی‌شویم تا قانون است
 کشم ز مرتجعان انتقام آزادی
 هم وطن غم‌خوار او هم اوست غم‌خوار وطن
 (۳) ج - الف - د - ب (۴) ب - د - الف - ج

پاسخ: گزینه ۲ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پرسشی موارد:

- الف: مقصود از تربیت آموزش و پرورش است. شاعر آزادی و قانون را منوط به علم‌آموزی دانسته.
 ب: شاعر بر قانون و نجات‌بخشی آن تأکید کرده است.
 ج: شاعر قصد انتقام‌جویی از مرتجعانی دارد که آزادی و دموکراسی را سلب کرده بودند.
 د: وطن پرستی

گروه آموزشی ماز

۵۳- کدام گزینه به مفهوم «مقابل» بیت زیر اشاره می‌کند؟

- «چون توانی زیستن در این قفس؟
 (۱) دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست
 (۲) زان رو خط مشک‌سود برخاست
 (۳) دود سپند بی‌هنری چون شود بلند
 (۴) در نظرها گرچه بی‌وزن است مینای سپهر
 این قفس نبود مقام چون تو کس
 جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است
 آتش بنشست و دود برخاست
 آتش‌زن ستاره اهل هنر شود
 با دل عاشق مسنجیدش که کسر شأن نیست

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

پاسخ تشریحی:

تشریح بیت سؤال: چون (= چگونه) می توانی در این قفس زیستن (= زندگی کنی)؟ این قفس مقام چون تو کس نبود (= نیست). بیت به «مکان و جایگاه ظاهری پدیده‌ها» اهمیت می‌دهد.

تشریح گزینه ۱: «بالا نشستن دود» نشان‌دهنده جایگاه ظاهری رفیع‌تر آن است، اما در اصل، از آتش کم‌ارزش‌تر است. پس «شرف‌المکان بالمکین».

گروه آموزشی ماز

۵۴ - مفهوم عبارت «چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند.» با کدام گزینه تناسب مفهومی ندارد؟

(۱) هر که بدخو بود دم زادن	هم بر آن است وقت جان دادن
(۲) در کار گلاب و گل حکم ازلی این بود	کاین شاهد بازاری وان پرده‌نشین باشد
(۳) هر که در خُردی‌اش ادب نکنند	در بزرگی فلاح از او برخاست
(۴) عاقبت گرگ‌زاده گرگ شود	گرچه با آدمی بزرگ شود

پاسخ: گزینه ۳ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

پاسخ تشریحی:

مفهوم صورت سوال «اصالت ذات و سرشت» است و گوینده به تربیت اعتقادی ندارد. در گزینه ۳، به مقابل این مفهوم اشاره شده که به تربیت اصالت می‌دهد.

گروه آموزشی ماز

۵۵ - در همه گزینه‌ها مفهوم نوشته‌شده روبه‌روی بیت «کاملاً» درست است، به جز:

(۱) فراق روی چو تو یوسفی کسی داند	که روشنش شود آب دو دیده یعقوب (دشواری فراق)
(۲) سعدی از این چشمه حیوان که خورد	سیر نگردد به‌مرور ای صنم (شوق عاشق کم نمی‌شود)
(۳) عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست	من که یک امروز مهمان توام، فردا چرا؟ (غنیمت‌شماری دم)
(۴) چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود	دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلبند (دوری از آزار مردم)

پاسخ: گزینه ۱ (۳۰۰۴ - قرابت معنایی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

پاسخ تشریحی:

مفهوم گزینه ۱ این است که حال عاشق را تنها عاشق درمی‌یابد و «درنیابد حال پخته هیچ خام».

گروه آموزشی ماز

۵۶- به ترتیب، با توجه به موارد مشخص شده در متن زیر، هر یک بر کدام ویژگی کنش دلالت دارد؟
فاطمه دانش آموز پایه دوازدهم است و به جهت آمادگی برای کنکور هر دو هفته یکبار در آزمون‌های آزمایشی شرکت می‌کند اما تراز دلخواه خود را در آزمون‌ها کسب نمی‌کند. او علاقهای به درس خواندن ندارد و به اجبار والدین در آزمون‌ها شرکت می‌کند. همچنین روش مطالعه او نادرست است و در مورد تکنیک‌های یادگیری شناخت کافی ندارد و کنکور برای او یک کابوس وحشتناک می‌باشد.

- ۱) معنادار بودن - ارادی بودن - هدفدار بودن - هدفدار بودن
- ۲) هدفدار بودن - غیرارادی بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن
- ۳) معنادار بودن - غیرارادی بودن - هدفدار بودن - هدفدار بودن
- ۴) هدفدار بودن - ارادی بودن - آگاهانه بودن - معنادار بودن

(۱۰۰۱ - متوسط)

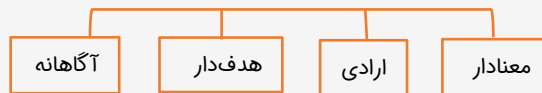
پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- به جهت آمادگی برای کنکور هر دو هفته یکبار در آزمون‌های آزمایشی شرکت می‌کند: فعالیت انسان با قصد و هدف خاصی انجام می‌شود اگرچه ممکن است همیشه به آن نرسد.
- به اجبار والدین در آزمون‌ها شرکت می‌کند: برای انجام کنش، علاوه بر آگاهی، اراده انسان نیز ضروری است زیرا ممکن است فردی به انجام کاری آگاه باشد ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
- (با اینکه آگاه به عدم علاقه خود در درس خواندن می‌باشد اما به اجبار والدین تصمیم به شرکت در آزمون را می‌گیرد).
- در مورد تکنیک‌های یادگیری شناخت کافی ندارد: کنش انسان وابسته بر آگاهی است.
- کنکور برای او یک کابوس وحشتناک است: کنکور برای او به معنای یک کابوس وحشتناک است. کنش انسان برخلاف فعالیت سایر مخلوقات معنادار است و انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.

کنش

گروه آموزشی ماز

۵۷- عبارت درست در رابطه با «پیامدهای کنش» کدام است؟

- ۱) نتیجه طبیعی کنش که به اراده افراد انسانی بستگی ندارد به همین دلیل احتمالی است.
- ۲) قطعی بودن پیامدهای طبیعی کنش، محصول وابستگی به اراده خود کنشگر می‌باشد.
- ۳) پیامدهای غیرطبیعی کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند.
- ۴) پیامدهای احتمالی کنش، خودشان کنش هستند و باید یک کنشگری آن‌ها را انجام دهد.

(۱۰۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پروسی مسأله‌گرفته‌ها:

- ۱) نتیجه طبیعی کنش به اراده افراد انسانی بستگی ندارد به همین دلیل قطعی است.
- ۲) قطعی بودن پیامدهای طبیعی کنش، محصول عدم وابستگی به اراده افراد انسانی می‌باشد.
- ۳) پیامدهای طبیعی کنش، کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را اراده کند.

قطعی و احتمالی بودن پیامدهای کنش

پیامدهای غیرارادی کنش انسان، قطعی است یعنی حتماً انجام می‌شود ولی پیامدهایی که به اراده انسان‌ها وابسته است، احتمالی است یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود. اگر افراد آن را اراده کنند انجام می‌شود و اگر نخواهند انجام نمی‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

۵۸- کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

- ۱) ما در پوشیدن لباس، دیگران را در نظر می‌گیریم و کنش فردی ما به کنش اجتماعی تبدیل می‌شود.
- ۲) کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام نمی‌شود.
- ۳) کنش‌هایی که در حضور دیگران ولی بدون توجه به آن‌ها انجام می‌شود کاملاً فردی است.
- ۴) انواع کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند و بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند ولی ممکن است هویثشان از دست برود.

(متوسط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

انواع کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند و متناسب می‌شوند ولی هویت هیچ‌کدام از دست نمی‌رود.

تعریف کنش اجتماعی

در کنش اجتماعی، آگاهی و ارادهٔ کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست. کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام نمی‌شود. کنش‌های ما در ارتباط با خودمان، خلقت (طبیعت و ماوراء طبیعت) و خداوند متعال نیز صورت می‌گیرند.

گروه آموزشی ماز

۵۹- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه مرتبط است؟

- از جنس هدف و مقصود هستند.
- شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
- خردترین پدیدهٔ اجتماعی است.
- تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.
- (۱) هنجارها - ارزش‌های اجتماعی - کنش اجتماعی - کنش فردی
- (۲) ارزش‌ها - ارزش‌های اجتماعی - کنش فردی - کنش اجتماعی
- (۳) هنجارها - هنجار اجتماعی - کنش فردی - کنش اجتماعی
- (۴) ارزش‌ها - هنجار اجتماعی - کنش اجتماعی - کنش اجتماعی

(متوسط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- ارزش‌ها از جنس هدف و مقصود هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها.
- هنجار اجتماعی، شیوهٔ انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
- کنش اجتماعی، خردترین پدیدهٔ اجتماعی است.
- کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد.

آیا کنش اجتماعی صرفاً در حضور افراد صورت می‌گیرد؟

کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران صورت نمی‌گیرد. وقتی راننده‌ای پشت چراغ قرمز می‌ایستد، مقرراتی را رعایت می‌کند که مورد قبول دیگران است. به همین دلیل کنش او اجتماعی است. حتی رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی در نیمه شب و به دور از چشم دیگران و حتی دوربین مخفی، کنش اجتماعی است.

گروه آموزشی ماز

۶۰- در ارتباط با «ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی» پاسخ درست پرسش‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب بیان شده است؟

- (الف) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از چه طریقی تحقق می‌یابند؟
 (ب) پس از تحقق، چه پدیده‌هایی را ضروری می‌سازند؟
 (پ) افراد چگونه موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند؟
- (۱) کنش‌های بیرونی - تشویق و تنبیه - با انتقال آن‌ها به آیندگان
  - (۲) کنش‌های اجتماعی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن بر اساس آن‌ها
  - (۳) کنش‌های اجتماعی - تشویق و تنبیه - با انتقال آن‌ها به آیندگان
  - (۴) کنش‌های بیرونی - جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - با عمل کردن بر اساس آن‌ها

(متوسط - ۱۰۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

- (الف) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند.
 (ب) پس از تحقق، پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند.
 (پ) افراد با عمل کردن بر اساس ارزش و هنجارها موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند.

تعریف ارزش‌های اجتماعی

ارزش‌های اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند. اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند.

گروه آموزشی ماز

۶۱- کدام گزاره‌ها درباره «پدیده‌های اجتماعی» درست نیست؟

- (الف) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند.
- (ب) از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.
- (پ) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق نمی‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند.
- (ت) پدیده‌های اجتماعی به مرور به انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آوردند، وابسته می‌شوند.
- (ث) پدیده‌های اجتماعی فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند.

(۱) ت و ث (۲) پ و ت (۳) ت و ب (۴) پ و الف

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۰۲ - آسان)

پاسخ تشریحی:

گزاره‌های الف، ب و ث درست و گزاره‌های پ و ت نادرست است.

پروسی موارد:

(پ) پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها خلق می‌کنند و نتیجه کنش‌های افراد هستند.

(ت) پدیده‌های اجتماعی به مرور از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آوردند، مستقل می‌شوند.

تعریف پدیده اجتماعی و انواع آن

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده اجتماعی می‌گویند که این پدیده‌ها به دو صورت خرد و کلان وجود دارند. کنش اجتماعی، خردترین پدیده اجتماعی و سایر پیامدهای اجتماعی، آثار و پیامدهای آن می‌باشند.

گروه آموزشی ماز

۶۲- هریک از گزاره‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- جهان اجتماعی و نظم آن
- آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی بر اساس آن شکل می‌گیرد.
- عامل تداوم جهان اجتماعی
- درون جهان اجتماعی
- (۱) اعتباری - آگاهی فردی و خصوصی - از طریق وراثت - ستارگان
- (۲) تکوینی - آگاهی مشترک و عمومی - از طریق وراثت - خانواده
- (۳) اعتباری - آگاهی مشترک و عمومی - انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد - خانواده
- (۴) تکوینی - آگاهی فردی و خصوصی - انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد - ستارگان

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۳ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

- جهان اجتماعی و نظم آن تکوینی نیست بلکه اعتباری است یعنی با آگاهی و اراده انسان‌ها شکل می‌گیرد.

- آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی بر اساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

- جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد. فرهنگ از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.

- خانواده درون جهان اجتماعی و ستارگان بیرون جهان اجتماعی قرار دارند.

چگونگی تبدیل شدن یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

اگر یک جهان اجتماعی نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۶۳- علت «قرار گرفتن موجودات طبیعی و ماوراء طبیعی در گستره جهان اجتماعی»، «قرار گرفتن ستم پیشگان در قهر و انتقام الهی» و «گسترش جهان اجتماعی» به ترتیب کدام است؟

- (۱) تأثیرات تعیین کننده موجودات در جهان اجتماعی - کارهای شتابزده و نابخردانه انسانها - دگرگون شدن کنشهای اجتماعی انسانها
- (۲) ارتباط با زندگی اجتماعی انسان - یکسان عمل نکردن سنتها و قوانین الهی با جوامع عادل و ظالم - ورود پدیدههای طبیعی به جهان اجتماعی
- (۳) تأثیرات تعیین کننده موجودات در جهان اجتماعی - یکسان عمل نکردن سنتها و قوانین الهی با جوامع عادل و ظالم - دگرگون شدن کنشهای اجتماعی انسان
- (۴) ارتباط با زندگی اجتماعی انسان - کارهای شتابزده و نابخردانه انسانها - ورود پدیدههای طبیعی به جهان اجتماعی

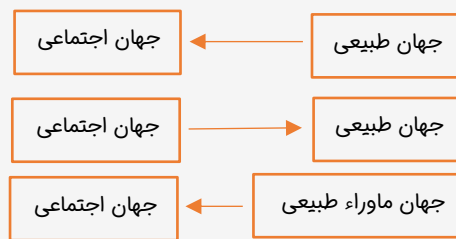
(۱۰۰۳ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

- موجودات طبیعی و ماوراء طبیعی به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می کنند، در گستره جهان اجتماعی قرار می گیرند.
- سنتها و قوانین الهی با انسانهای شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان عمل نمی کند و درهای آسمان را بر عدالت پیشگان می گشاید و ستم پیشگان را در قهر و انتقام الهی فرو می گذارد.
- ورود پدیدههای طبیعی به جهان اجتماعی باعث گسترش آن می شود.

نمودارهای گستره جهان اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۶۴- جهان اجتماعی شامل دو دسته پدیدههای اعتباری و تکوینی است. پدیدههای زیر به ترتیب جزء کدام دسته قرار می گیرند؟

«مدرسه - قانون - فرشته - دریا - تیم ورزشی - جنگ»

- (۱) تکوینی - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری - اعتباری
- (۲) اعتباری - اعتباری - تکوینی - اعتباری - اعتباری - اعتباری
- (۳) تکوینی - اعتباری - اعتباری - تکوینی - اعتباری - اعتباری
- (۴) اعتباری - اعتباری - تکوینی - تکوینی - اعتباری - اعتباری

(۱۰۰۳ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

- پدیدههای اعتباری شامل کنشها و پیامدهای آنها است. مثل مدرسه، قانون، تیم ورزشی و جنگ
- پدیدههای تکوینی پدیدههایی است که انسان آنها را ایجاد نمی کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند، به جهان اجتماعی راه می یابند. مثل فرشته و دریا

پدیدههای درون و بیرون از جهان اجتماعی

برخی از پدیدهها درون جهان اجتماعی قرار می گیرند مثل خانواده ولی برخی دیگر بیرون جهان اجتماعی هستند مثل ستارگان ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسانها پیدا می کنند، در گستره جهان اجتماعی قرار می گیرند.

گروه آموزشی ماز

- ۶۵- صحیح یا غلط بودن گزارههای زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟
- در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگیها و اعمال آنهاست.
  - ممکن است فردی به زبانی آگاهی نداشته باشد، ولی می تواند به آن زبان صحبت کند.
  - شناخت خداوند، فرشتگان و جهان ماوراء طبیعی، آرمانها و ارزشهای زندگی آدمیان را تغییر می دهد و کنشهای اجتماعی آنها را دگرگون می سازد.
  - پیامد ارادی کنش سیگار کشیدن، آسیب و بیماری برای خود و دیگران است.

(۴) غ - ص - غ - ص

(۳) ص - غ - ص - غ

(۲) غ - ص - ص - ص

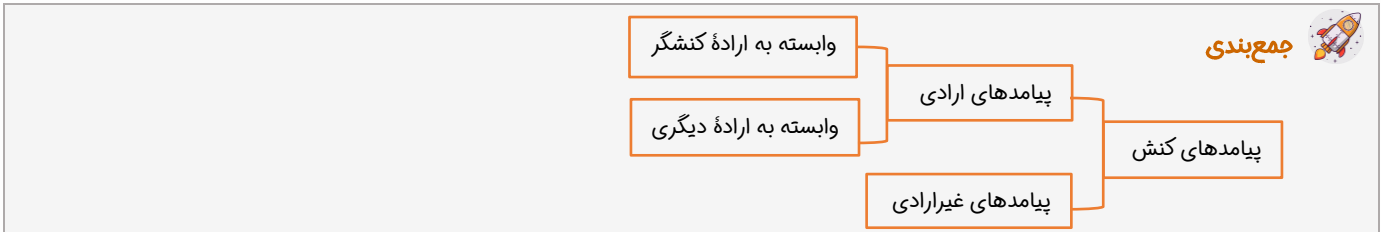
(۱) ص - ص - غ - غ

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۱، ۱۰۰۲ و ۱۰۰۳ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پرسشی موارد:

- اگر ما آگاهی خود را نسبت به کلمات و معانی آنها از دست بدهیم، از گفتار باز می‌مانیم. از این رو، فردی که به زبانی آگاهی ندارد، نمی‌تواند با آن زبان سخن بگوید.
- پیامد غیرارادی کنش سیگار کشیدن، آسیب و بیماری برای خود و دیگران است و پیامد ارادی آن ترک یا معتاد شدن به سیگار است.

گروه آموزشی ماز

۶۶- هر کدام از گزاره‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- کنش آدمی وابسته به ..... است.
- پیامد نداشتن دانش عمومی ..... است.
- ذخیره دانشی ..... انسان‌هاست.
- دانش عمومی حاصل ..... است.
- ۱) اراده - نابود شدن جهان طبیعی و اجتماعی - حاصل فعالیت - زندگی فرهنگی
- ۲) آگاهی - عدم امکان انجام کنش - راهنمای زندگی - زندگی اجتماعی
- ۳) معنا - عدم امکان انجام کنش - تجربه هم‌زیستی - زندگی اجتماعی
- ۴) آگاهی - نابود شدن جهان طبیعی و اجتماعی - حاصل فعالیت - زندگی فرهنگی

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پرسشی موارد:

- کنش آدمی وابسته به آگاهی است و بدون آگاهی انجام نمی‌شود.
- عدم دانش عمومی $\leftarrow$ پیامد عدم امکان انجام کنش $\leftarrow$ نابود شدن جهان اجتماعی
- ذخیره دانشی راهنمای زندگی انسان‌هاست.
- دانش عمومی حاصل $\leftarrow$ زندگی اجتماعی است.

دانش عمومی

- ۱) بی توجهی به آگاهانه بودن کنش‌ها $\leftarrow$ غفلت از اهمیت این نوع آگاهی
- ۲) دانش عمومی به سبب عادت $\leftarrow$ پیامد غالباً از نظر ما پنهان است

گروه آموزشی ماز

۶۷- در مورد «ذخیره دانشی» کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) ذخیره دانشی فراتر از دانش عمومی است.
- ۲) تجربه‌های فردی و اجتماعی است که در مدرسه، دانشگاه و در ارتباط با دیگران می‌آموزیم.
- ۳) ذخیره دانشی، راهنمای زندگی افراد است.
- ۴) کنش‌های روزانه ماست که اغلب از دانش نهفته در پس آن غافلیم.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخی تشریحی:

هر آن چه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای، دانشگاهی و ... می‌آموزند، ذخیره دانشی یا ذخیره آگاهی آنها را شکل می‌دهد که هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره دانشی دارند و این ذخیره دانشی، راهنمای زندگی آنهاست و در نتیجه بخشی از ذخیره دانشی، کنش‌های روزانه افراد است که اغلب از آن غافلیم.

ارتباط میان دانش عمومی و ذخیره دانشی

دانش عمومی گسترده‌ترین بخش از ذخیره دانشی ماست، یعنی بیشترین میزان ذخیره دانشی ما مربوط به دانش عمومی است.

گروه آموزشی ماز

۶۸- در ارتباط با «دانش علمی» و «دانش عمومی» به ترتیب کدام گزینه درست و نادرست است؟

- ۱) گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است. - مانند هوا برای انسان است.
- ۲) بیشتر از آن را استفاده می‌کنیم. - تمامی ذخیره دانشی را در برمی‌گیرد.
- ۳) درباره آن کمتر می‌اندیشیم. - دانشی عمیق‌تر و دقیق‌تر است.
- ۴) با تأمل در دانش عمومی ایجاد می‌شود. - از حقایق موجود در دانش علمی دفاع می‌کند

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط)

پاسخ تشریحی:

- ۱) دانش عمومی - دانش عمومی
- ۲) دانش عمومی - نادرست (هر یک از دانش‌های علمی و عمومی بخشی از ذخیره دانشی را در برمی‌گیرند).
- ۳) دانش عمومی - دانش عمومی
- ۴) درست (دانش عمومی) - نادرست (دانش علمی از حقایق موجود در دانش عمومی دفاع می‌کند نه بالعکس)

چگونگی پیدایش دانش علمی

ایجاد مسائل مشکلات زندگی در جامعه $\xrightarrow{\text{در نتیجه}}$ پیدایش دانش علمی

گروه آموزشی ماز

۶۹- به ترتیب، هر یک از گزاره‌های زیر مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

رویکرد سوم	(ب)
(ج)	ارزش ناچیز دانش عمومی در مقابل دانش علمی
(الف)	اولین فرایند شکل‌گیری تعارض در ذخیره دانشی جوامع

- ۱) سرایت نگاه تجربی به علم به جوامع دیگر - شمول دانش علمی به دانش‌های فرا تجربی - رویکرد اول
- ۲) از دست رفتن ارتباط دوسویه دانش علمی و دانش عمومی - تفاوت روش علمی و عمومی - رویکرد دوم
- ۳) نگاه تجربی به علم - جلوگیری از ورود دانش عمومی به قلمرو علم - رویکرد اول
- ۴) سرایت نگاه تجربی به علم به جوامعی که به عقل و وحی اهمیت می‌دهند. - رواج یافتن تعاریف متفاوت و متضاد از علم - رویکرد دوم

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(الف) فرایند شکل‌گیری تعارض در ذخیره دانشی جوامع: ۱) سرایت نگاه تجربی به جوامع دیگر که علم را به دانش تجربی محدود نمی‌دانند. رواج تعاریف متفاوت و گاه متضاد از علم $\leftarrow$ تعارض در ذخیره دانشی و از دست رفتن توان علمی برای حل مسائل دانش عمومی که در این صورت در ذخیره دانشی این جوامع تعارض‌هایی ایجاد می‌شود و دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند و دانش علمی توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را ندارد.

(ب) شمول دانش علمی به دانش‌های فرا تجربی

در دیدگاه سوم دانش علمی به دانش‌های تجربی محدود نمی‌شود بلکه علوم عقلانی و وحیانی را شامل می‌شود. $\leftarrow$ رویکرد سوم دانش علمی $\leftarrow$ دانش عمومی

(ج) ارزش ناچیز دانش عمومی در مقابل دانش علمی $\leftarrow$ رویکرد اول

در دیدگاه اول درباره رابطه دانش علمی و دانش عمومی، تفاوت دانش عمومی و دانش علمی در روش آن‌هاست و معتقد هستند که دانش عمومی از ارزش ناچیزی در برابر دانش علمی برخوردار است.

گروه آموزشی ماز

- ۷۰- کدام گزینه به ترتیب درباره «روش دانش علمی»، «رویکرد جهان متجدد» و «علت تعارض در جهان‌های اجتماعی» درست است؟
- ۱) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب می‌کند. - تعاریف متفاوت از دانش علمی بر اساس هویت فرهنگی
  - ۲) حس و تجربه - فقط علم تجربی را علم می‌دانست. - تعاریف متفاوت از دانش عمومی
  - ۳) حس و تجربه - علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کند. - تعاریف متفاوت از دانش علمی بر اساس هویت فرهنگی
  - ۴) جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری - تعاریف متفاوتی از دانش علمی ارائه می‌دهد. - تعاریف متفاوت از هویت فرهنگی

(۱۲۰۱ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی؟

سه نوع دیدگاه در مورد رابطه میان دانش عمومی و دانش علمی وجود دارد.

در دیدگاه اول: تفاوت دانش علمی و عمومی در روش آن‌هاست.

روش دانش علمی = حس و تجربه

روش دانش عمومی = جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری

جهان متجدد با رویکرد دنیوی خود فقط علوم تجربی را علم می‌داند و علوم عقلانی و وحیانی را نادیده می‌گیرد.

جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند، بنابراین علت وقوع تعارض میان جهان‌های اجتماعی و یا درون یک جهان اجتماعی

گروه آموزشی ماز

- ۷۱- به ترتیب کدام گزینه در رابطه با موضوع علوم اجتماعی درست نیست ولی در رابطه با پیامد شکل‌گیری علوم اجتماعی درست است؟

- ۱) اجتماعات انسانی - مطالعه علمی اجتماعاتی که بر آن‌ها تأثیر و تأثر داریم.
- ۲) اثرگذاری اجتماعات بر کنش انسان - مطالعه علمی اجتماعاتی که صرفاً از آن‌ها اثر می‌پذیریم.
- ۳) اثرگذاری انسان بر اجتماعات - مطالعات علمی اجتماعاتی که صرفاً بر آن‌ها اثر می‌گذاریم.
- ۴) نشان دادن شیوه درست استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری - مطالعه علمی اجتماعاتی که بر آن‌ها تأثیر و تأثر داریم.

(۱۲۰۲ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی؟

نشان دادن شیوه درست استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری از فواید علوم انسانی است نه با موضوع علوم اجتماعی.

ما انسان‌ها متأثر از اجتماعاتی هستیم که خود پدید می‌آوریم. مطالعه علمی این اجتماعات به شکل‌گیری علوم اجتماعی انجامید. در واقع علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آن‌ها بر کنش‌ها و شیوه زندگی ما و همچنین اثرپذیری آن‌ها از کنش‌ها و شیوه زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

- ۷۲- به ترتیب «موضوع علوم انسانی» چیست و کدام عبارت «درباره رابطه علوم انسانی و علوم اجتماعی» درست است؟

- ۱) کنش انسانی و آثار و پیامدهای آن - موضوع علوم اجتماعی عام‌تر از موضوع علوم انسانی است.
- ۲) کنش فرهنگی و آثار و پیامدهای آن - موضوع علوم انسانی عام‌تر از علوم اجتماعی است.
- ۳) کنش انسانی و آثار و پیامدهای آن - برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند.
- ۴) کنش فرهنگی و آثار و پیامدهای آن - علوم اجتماعی بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند.

(۱۳۰۲ - آسان)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

موضوع علوم انسانی ← پدیده‌های انسانی و کنش انسانی و آثار و پیامدهای آن
می‌دانیم که در برخی از کنش‌های انسان‌ها، اجتماعی‌اند. علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند. ولی علوم اجتماعی کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند. موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.

رابطه علوم اجتماعی و علوم انسانی

علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند.
مثال روانشناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی‌اند.

گروه آموزشی ماز

۷۳- کدام گزینه در مورد فواید علوم طبیعی نادرست ولی در مورد فواید علوم اجتماعی درست است؟

- ۱) کشف نیروی جاذبه توسط علوم تجربی و محاسبه مقدار آن - توضیح در مورد تأثیرات زندگی ما در اجتماعات
- ۲) پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث طبیعی - پیش‌بینی آثار و پیامدهای اجتماعی
- ۳) شناخت پدیده‌های اجتماعی - کشف قواعد جهان اجتماعی
- ۴) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت - ایجاد زمینه برای فهم متقابل انسان‌ها و افزایش همدلی

(۱۳۰۲ - آسان)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

شناخت پدیده‌های اجتماعی مربوط به فواید علوم اجتماعی است نه علوم طبیعی. همچنین علوم اجتماعی با کشف قواعد زندگی اجتماعی، تأثیر اجتماعات بر ما را توضیح می‌دهد.

مقایسه علوم اجتماعی و علوم طبیعی

پیش‌بینی در علوم اجتماعی دشوارتر از علوم طبیعی است چراکه ما در علوم اجتماعی با انسان‌های زیادی سروکار داریم و انسان‌ها از ویژگی‌های کنش برخوردارند (آگاهی و اراده) و می‌توانند هر لحظه به آزادی تصمیم بگیرند و پیش‌بینی‌ها را به هم بزنند ولی در پدیده‌های طبیعی این‌طور نیست چراکه در پدیده‌های طبیعی ویژگی‌های کنش انسان اعم از آگاهی و اراده وجود ندارد. آگاهانه و ارادی بودن کنش انسان **پیامد** پیچیدگی در علوم اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۷۴- به ترتیب، هر یک از عبارات زیر پیامد چیست؟

- دآوری درباره پدیده‌های اجتماعی
- آگاهی دادن علوم اجتماعی در مورد فرصت‌ها و محدودیت‌های علوم طبیعی
- فهم معانی کنش‌های دیگران

- ۱) موضع‌گیری مناسب دانشمندان - اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی - فراهم شدن امکان همدلی و همراهی در علوم اجتماعی
- ۲) ایجاد ظرفیت دآوری درباره هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران - امکان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری و علوم اجتماعی - فراهم شدن امکان همدلی و همراهی انسان‌ها
- ۳) اهمیت بیشتر علوم انسانی نسبت به علوم طبیعی - دآوری و انتقاد درباره کنش‌های انسانی - شناسایی کنش‌های اجتماعی
- ۴) کمک کردن به استفاده صحیح از علوم انسانی - موضع‌گیری مناسب دانشمندان - اهمیت علوم انسانی نسبت به علوم طبیعی

(۱۳۰۲ - دشوار)

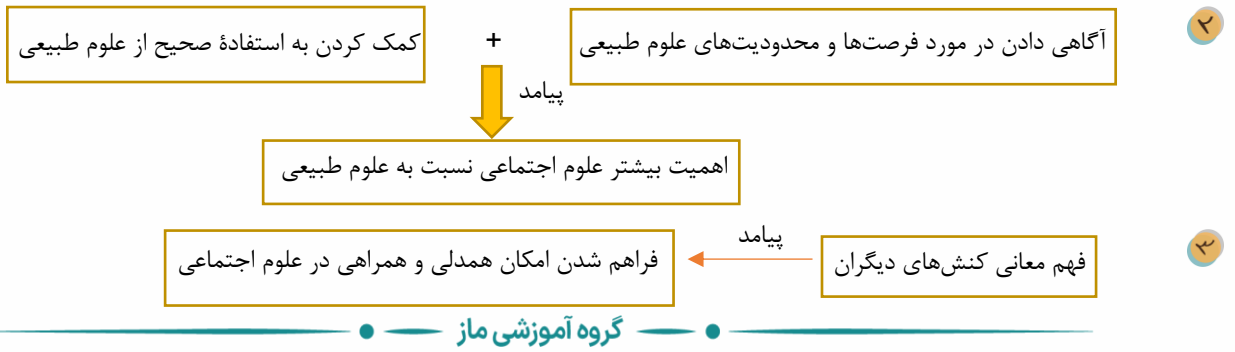
پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

موضع‌گیری اجتماعی مناسب دانشمندان

پیامد

دآوری درباره پدیده‌های اجتماعی

۷۵- هر یک از عبارتهای زیر با کدام مورد در ارتباط است؟

- فراتر رفتن انسان از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌هایش
- بهره‌مندی انسان از طبیعت
- پدیده‌های مستقل از اراده انسان
- (۱) با حس و از راه زبان - هدف علوم انسانی - موضوع علوم اجتماعی
- (۲) با تفکر و تعقل - هدف علوم طبیعی - موضوع علوم طبیعی
- (۳) با حس و از راه زبان - هدف علوم اجتماعی - موضوع علوم انسانی
- (۴) با تفکر و تعقل - موضوع علوم طبیعی - هدف علوم اجتماعی

(۱۳۰۲ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

راه‌های فهم جهان هستی برای انسان
 قبل از سخن گفتن ← از راه حس
 بعد از زبان گشودن ← از راه زبان و بهره بردن از داشته‌های دیگران
 فراتر رفتن از دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌ها ← از راه **تفکر و تعقل**

موضوع علوم انسانی ← مطالعه کنش‌های انسانی و پیامدهای آن

هدف علوم انسانی ← شناخت و فهم معنای کنش انسان

موضوع علوم طبیعی ← مطالعه پدیده‌های مستقل از اراده انسان

هدف علوم طبیعی ← بهره‌مندی انسان از طبیعت

موضوع علوم اجتماعی ← مطالعه کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن

هدف علوم اجتماعی ← پیش‌بینی آثار و پیامدهای علوم اجتماعی

در نتیجه موضوع و هدف در گزینه ۴ جابه‌جا آورده شده است.

گروه آموزشی ماز

۷۶- ﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا﴾:

- ۱) آنها در خلقت آسمان و زمین تفکر می‌کنند؛ خدایا، تو این را باطل و پوچ خلق نکردی.
- ۲) پروردگارا، آن‌ها در آفرینش آسمان‌ها و زمین تأمل می‌کنند و می‌دانند که تو این را بیهوده نیافریده‌ای.
- ۳) در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند؛ پروردگارا، این را بیهوده نیافریدی.
- ۴) در خلقت آسمان‌ها و زمین اندیشه می‌کنند؛ خدای ما این‌ها را بیهوده نیافریده است.

(۲۰۰۱ - ترجمه - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پروسی سایر گزینه‌ها:

- «السَّمَاوَاتِ» جمع سالم مؤنث است به معنای «آسمان‌ها» ← رد گزینه ۱
 ما خَلَقْتَ: نیافریدی، نیافریده‌ای؛ فعل ماضی للمخاطب ← رد گزینه ۴
 «می‌دانند» در گزینه ۲ اضافی است.

فعل ماضی:

شخص	جنس	عدد	شماره صیغه	نام صیغه به عربی	ماضی	ترجمه	ساختار
غائب	مذکر	مفرد	۱	لِلغَائِبِ	ذَهَبَ	رفت	ریشه فعل
		مثنی	۲	لِلغَائِبَيْنِ	ذَهَبَا	رفتند	ریشه فعل + ا
		جمع	۳	لِلغَائِبِينَ	ذَهَبُوا	رفتند	ریشه فعل + و ا
مؤنث	مؤنث	مفرد	۴	لِلغَائِبَةِ	ذَهَبَتْ	رفت	ریشه فعل + ت
		مثنی	۵	لِلغَائِبَتَيْنِ	ذَهَبَتَا	رفتند	ریشه فعل + تا
		جمع	۶	لِلغَائِبَاتِ	ذَهَبْنَ	رفتند	ریشه فعل + ن
مخاطب	مذکر	مفرد	۷	لِلْمَخَاطَبِ	ذَهَبْتَ	رفتی	ریشه فعل + ت
		مثنی	۸	لِلْمَخَاطِبَيْنِ	ذَهَبْتُمَا	رفتید	ریشه فعل + ثما
	مؤنث	مفرد	۹	لِلْمَخَاطِبَةِ	ذَهَبْتِ	رفتید	ریشه فعل + تم
		مثنی	۱۰	لِلْمَخَاطِبَتَيْنِ	ذَهَبْتُمَا	رفتید	ریشه فعل + ت
متکلم	مذکر/مؤنث	جمع	۱۱	لِلْمَخَاطِبَاتِ	ذَهَبْتُنَّ	رفتید	ریشه فعل + نُنَّ
		مفرد	۱۲	لِلْمُتَكَلِّمِ وَحْدَهُ	ذَهَبْتُ	رفتم	ریشه فعل + تُ
		مثنی/جمع	۱۳	لِلْمُتَكَلِّمِ مَعَ الْغَيْرِ	ذَهَبْنَا	رفتیم	ریشه فعل + نا

گروه آموزشی ماز

۷۷- «خُلِقَ النَّاسُ مِنْ لَحْمٍ وَعَظْمٍ فَهُمْ يَفْتَخِرُونَ بِأَعْمَالِهِمُ الْحَسَنَةَ لَأَنَّ التَّفَاخُرَ بِالنَّسَبِ مَذْمُومٌ»:

- ۱) مردم از استخوان و گوشت خلق شدند، پس به اعمال خوب‌شان افتخار کرده و مباحثات به اصل و نسب در نظرشان مذموم است!
- ۲) مردم از گوشت و استخوان آفریده شده‌اند و به کارهای نیک‌شان افتخار می‌کنند زیرا فخرفروشی به خویشاوندی نکوهیده است!
- ۳) مردمان را از گوشت و استخوان آفریده است درحالی‌که آنان به کارهای حسنه خود فخر می‌ورزند و بالیدن به اصل خود را مذموم می‌دانند!
- ۴) مردم از گوشت و استخوان خلق شده‌اند و به اعمال نیک افتخار می‌کنند چون فخرفروشی به خویشاوندی کاری نکوهیده می‌باشد!

(۲۰۰۱ - دشوار - ترجمه)

پاسخ: گزینه ۲

پروسی سایر گزینه‌ها:

- «خُلِقَ» فعل مجهول است و به صورت «آفریده شد، خلق شدند» ترجمه می‌شود. ← رد گزینه ۳
 يَفْتَخِرُونَ: افتخار می‌کنند؛ فعل مضارع ← رد گزینه ۱
 «در نظرشان» در گزینه ۱، «می‌دانند» در گزینه ۳ و «کاری» در گزینه ۴ اضافی هستند.
 أعمالهم الحسنة: کارهای نیک خود ← رد گزینه ۴
 به نحوه مجهول کردن فعل ماضی و مضارع توجه کنید:

طریقه مجهول کردن فعل ماضی (ـَ):

- اول: مکسور کردن عین الفعل (دادن کسره «ـِ» به دومین حرف اصلی فعل / حرف ماقبل آخر فعل)
 دوم: مضموم کردن (ـِ) (دادن) تمام حروف متحرک (حرکت دار) قبل از عین الفعل
 ضرب: ضَرْبُ (زد - زده شد) / نَصَرَ: نُصِرَ (یاری کرد - یاری شد) / اِسْتَخْرَجَ: اُسْتُخْرِجَ (خارج کرد - خارج شد)

طریقه مجهول کردن فعل مضارع (ع-):

اول: مفتوح کردن عین الفعل (دادن فتحه «ـ» به دومین حرف اصلی فعل / حرف ماقبل آخر فعل)

دوم: مضموم کردن («ـ» دادن) حرف مضارعة

يَضْرَبُ: يَضْرَبُ (می‌زند - زده می‌شود) / يُعَلِّمُ: يُعَلِّمُ (آموزش می‌دهد - آموزش داده می‌شود) / يَسْتَحْرِجُ: يَسْتَحْرِجُ (خارج می‌کند - خارج می‌شود)
بنابراین با اعمال تغییراتی در حرکات حروف فعل، فعل را از حالت معلوم به حالت مجهول تبدیل می‌کنیم. پس طریقه مجهول کردن فعل‌ها، تغییر دادن حرکات حروف آن‌هاست.

قبل از اینکه وارد مجهول کردن جمله بشیم، باید بگیم که یک نقش در اینجا به دیگر نقش‌هایی که یاد گرفتیم اضافه میشه و بهش میگیم «نائب فاعل». همونطور که از اسم این نقش معلومه، این کلمه از فاعل نیابت کرده و به جای اون اومده؛ پس در واقع فاعل نبوده. نائب فاعل همان مفعول جمله معلوم است که پس از مجهول شدن فعل، به جای فاعل نشسته است. فاعل هم که حذف شده. به این تغییرات در فارسی توجه کنید:

علی سبب را خورد (معلوم) سبب خورده شد (مجهول)

گروه آموزشی ماز

۷۸- «سوف يشكر رئيس البلدية المواطنين الذين يشغرون بالمسؤولية في إحدى البرامج العامة»: شهردار ...

۱) قرار است از شهروندانی که مسؤولیتی در قبال شهر احساس می‌کنند، در یکی از برنامه‌های عمومی تشکر کند!

۲) از هم‌وطنانی که مسؤولیت خود را می‌دانند، در یک برنامه عمومی سپاسگزاری خواهد کرد!

۳) در یکی از برنامه‌های عمومی خود، از هم‌وطنان تقدیر خواهد کرد؛ همان‌هایی که احساس مسؤولیت می‌کنند!

۴) در یکی از برنامه‌های عمومی، از شهروندانی که احساس مسؤولیت می‌کنند، تشکر خواهد کرد!

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۱ - ترجمه - متوسط)

پررسی سایر گزینه‌ها:

سوف يشكر: تشکر خواهد کرد؛ آینده مثبت ← رد گزینه ۱

المواطنين الذين: شهروندانی که، هم‌وطنانی که ← رد گزینه ۳

يشغرون: احساس می‌کنند ← رد گزینه ۲

کلمه «المسؤولية» در گزینه ۱ به‌صورت نکره و در گزینه ۲ به‌همراه ضمیر ترجمه شده است.

إحدى البرامج: یکی از برنامه‌ها ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

زمان فعل (مستقبل)

هرگاه حروف «س، سوف» به فعل مضارع بچسبند، فعل به‌صورت آینده مثبت ترجمه می‌شود:

يَنْجَحُ: موفق می‌شود ← سوف يَنْجَحُ: موفق خواهد شد

يَلْعَبُونَ: بازی می‌کنند ← سَيَلْعَبُونَ: بازی خواهند کرد

گروه آموزشی ماز

۷۹- «إِذَا قَدَّرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ، فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ!»:

۱) هرگاه بر دشمن قادر شدی، بخشیدن او را شکرانه‌ای برای قدرت یافتن بر او قرار بده!

۲) اگر بر دشمنان خود قدرت یافتی، عفو کردن آنها را به عنوان تشکر بابت قدرت یافتن بر آنها قرار بده!

۳) هرگاه دشمن را شکست دادی، بخشیدن او را شکرانه قدرت یافتن بر او قرار می‌دهی!

۴) هنگامی که بر دشمن تسلط یافتی، در مقابلش قدرت‌نمایی کن ولی او را ببخش!

پاسخ: گزینه ۱ (۲۰۰۱ - ترجمه - متوسط)

پررسی سایر گزینه‌ها:

قَدَّرْتَ: قدرت یافتی، قادر شدی ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

عَدُوِّكَ: دشمن، دشمن خود ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

اجْعَلْ: قرار بده؛ فعل امر ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

القُدْرَةُ عَلَيْهِ: قدرت یافتن بر او ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

فعل امر:

فعل امر را از فعل مضارع می‌سازیم. فعل امر به صورت زیر فقط از ۶ صیغه مخاطب ساخته می‌شود. از ۶ صیغه غائب و ۲ صیغه متکلم (مجموعاً ۸ صیغه) به صورت دیگری امر ساخته می‌شود.

طریقه ساخت فعل امر مخاطب:

۱- حرف مضارعة «اتین» را حذف می‌کنیم.

۲- آخر فعل را تغییر می‌دهیم (مجزوم می‌کنیم). تبدیل «ت» به ساکن و حذف نون در دیگر صیغه‌ها (به جز صیغه ۱۲).

۳- اگر حرف ابتدای فعل، ساکن بود، یک الف «ا» اول فعل می‌گذاریم.

۴- به حرکت حرف دوم فعل مضارع (عین الفعل) که همان حرف یکی مانده به آخر فعل باشد نگاه می‌کنیم. اگر فتحه یا کسره داشت، الف اول را کسره می‌دهیم و اگر ضمه داشت، به این الف هم ضمه می‌دهیم.

تَذْهَبُ ← إِذْهَبُ   تَضْرِبُ ← إِضْرِبُ   تَنْضُرُ ← أَنْضُرُ

گروه آموزشی ماز

۸۰- «طلب مُدرسة اللغة الإنجليزية من الطالبات أن يُجِبنَ على ستّة من أسئلة الإمتحان لمدة أربع و ثلاثين دقيقة!»:

- ۱) درخواست معلم زبان انگلیسی از شاگردانش این بود که در سی و چهار دقیقه به هر شش سؤال آزمون پاسخ بدهند!
- ۲) معلم زبان انگلیسی از شاگردان درخواست کرد در مدتّ چهل و سه دقیقه به ششمین سؤال امتحان جواب دهند!
- ۳) معلم زبان انگلیسی از دانش‌آموزان خواست که به مدتّ سی و چهار دقیقه به شش تا از سؤالات آزمون پاسخ دهند!
- ۴) دبیر زبان انگلیسی از دانش‌آموزان درخواست کرده بود که به شش سؤال آزمون در چهل و سه دقیقه جواب دهند!

پاسخ: گزینه ۳ (۲۰۰۱ - ترجمه - ساده)

پروسی سایر گزینه‌ها:

طلب: خواست، درخواست کرد؛ فعل را به صورت اسم یا مصدر معنا نکنید. ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

الطالبات: دانش‌آموزان، شاگردان ← رد گزینه ۱

ستّة: شش؛ عدد اصلی ← رد گزینه ۲

أربع و ثلاثين: سی و چهار ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

ترجمة اعداد معطوف

در زبان عربی، هنگام خواندن و نوشتن اعداد معطوف، جای یکان و دهگان را عوض کنید:
خمس و ثمانون: هشتاد و پنج   ثمانی و خمسون: پنجاه و هشت

گروه آموزشی ماز

۸۱- عین الصحيح:

- ۱) ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾: هر کس با کار نیکی بیاید، ده برابر آن [پاداش] دارد.
- ۲) اِبْحَثُوا عَنْ آيَةِ وَاحِدَةٍ فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ!: اولین آیه را در قرآن کریم جست‌وجو کنید!
- ۳) ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي أَنْعَمَ مِنْهُمُ مُنْهَمِرَةً ذُو حِكْمَةٍ بِاللُّغَةِ!: این همان خدایی است که نعمتش ریزان و دارای دانش کامل است!
- ۴) سافرت إلي المشهد المقدّسة لزيارة إمامنا المضيف!: برای زیارت امام مهمان‌نوازمان به مشهد مقدّس سفر کردم!

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۱ - ترجمه - متوسط)

پروسی سایر گزینه‌ها:

۱) جاء بالحسنة: کار نیکی بیاورد

۲) آية واحدة: یک آیه (واحد عدد اصلی است)

۳) ذاك: آن   أنعمه: نعمت‌هایش

ترجمة «جاء ب»

هرگاه با فعل «جاء» آمد» حرف اضافه «بِ» بیاید، معنای آن تغییر کرده و به صورت متعدی ترجمه می‌شود:
جاءوا للطعام: برای غذا آمدند   جاءوا بالطعام: غذا را آوردند

گروه آموزشی ماز

۸۲- عین الخطأ في الترجمة:

- ۱) للكلاب قدرة سماع بعض الأصوات من مسافات بعيدة جداً: سگ‌ها قدرت شنیدن برخی صداها را از مسافت‌های بسیار دوری دارند!
- ۲) اقترح لي زميلي حتى يسافر إلى المناطق التي أصيبت بالزلازل!: پیشنهادم به همکارم این بود که به منطقه‌هایی که دچار زلزله شده‌اند، سفر کند!
- ۳) هذه أشعارٌ منسوبة بالإمام تُبَيِّنُ لنا جمال الخلق!: این‌ها شعرهایی منسوب به امام است که زیبایی آفرینش را برای ما آشکار می‌کند!
- ۴) علينا أن لا نسمح للذء والكذب أن يَنْتَثِرا في جسمنا!: نباید به درد و رنج اجازه دهیم که در بدنمان پخش شوند!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۱ - دشوار)

پاسخ تفسیری:

«اقترح» فعل ماضی است به معنای «پیشنهاد دادم» و نباید به صورت اسم معنا شود.

صورت صحیح ترجمه گزینه ۲: به همکارم پیشنهاد دادم تا به منطقه‌هایی که دچار زلزله شده‌اند، سفر کند!

فعل را نباید به صورت اسم یا مصدر یا قید و ... ترجمه کرد.

گروه آموزشی ماز

۸۳- «این لباس‌های زنانه دارای رنگ‌های مختلف است!»:

- (۱) هذه ملابس نسائية ذات الألوان المتنوعة!
(۲) هذه الملابس النسائية ذات الألوان المختلفة!
(۳) هؤلاء ألبسة للنساء تشتمل على الألوان المختلفة!
(۴) لهؤلاء الألبسة النسائية ألوانٌ متعددة!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۲ - تعریب - ساده)

پرسشی سایر گزینه‌ها:

این لباس‌ها: هذه الألبسة، هذه الملابس ← رد سایر گزینه‌ها

زنانه: النسائية ← رد گزینه ۳

دارای ... است: ذات ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

جمع غیر عاقل

در زبان عربی، جمع غیرعاقل در حکم مفرد مؤنث است لذا برای اشاره به جمع غیرعاقل از اسم اشاره مفرد مؤنث استفاده می‌شود. مثال:
این خودکارها: هذه الأقلام آن پرندگان: تلك الطيور

گروه آموزشی ماز

۸۴- عین الصّحیح حسب الواقع:

- (۱) إنّما الناس يُعرفون و يُجزّون بأعمالهم الحسنة!
(۲) للبطارية أنواع مختلفة تُستخدم في الأدوات الكهربائية!
(۳) الجائزة الفضية تُعطى للفائز الثالث ولا يأخذ الفائز الرابع جائزة!
(۴) الجصاد هو العمل الذي يعمله الفلاحون قبل الزراعة!

پاسخ: گزینه ۲ (۲۰۰۸ - مفهوم و واژگان - متوسط)

پاسخی تشریحی:

باتری انواع گوناگونی دارد که در ابزارهای برقی استفاده می‌شود!

پرسشی سایر گزینه‌ها:

۱ مردم فقط با کارهای خوب‌شان شناخته و آزموده می‌شوند!

۲ جایزه نقره‌ای به برنده سوم اعطا می‌شود و برنده چهارم جایزه‌ای نمی‌گیرد!

۳ درو کردن، عملی است که کشاورزان قبل از کاشت آن را انجام می‌دهند!

گروه آموزشی ماز

۸۵- «جذوة الشمس مستعرة فيها ضياءٌ وبها حرارةٌ منتشرة»:

- (۱) الشمس: إسم - مفرد مؤنث - معرّف بأل - معرب/ مضاف إليه و مجرور بالكسرة
(۲) مُستعرة: مفرد مؤنث - إسم الفاعل مأخوذ من مزيد ثلاثي - نكرة/ خبر و مرفوع بالضمة
(۳) ضياء: إسم - جمع التّكسير (مفردة: ضوء) - نكرة - معرب/ خبر و مرفوع بالضمة
(۴) مُنتشرة: إسم - مفرد مؤنث - إسم الفاعل (فعلها حرفان زائدان)/ صفة و مرفوع بالضمة

پاسخ: گزینه ۳ (۲۰۰۴ - تحلیل صرفی - متوسط)

پاسخی تشریحی:

جمع التّكسير ← مفرد

دقت داشته باشید جمع کلمه ضوء، أضواء می‌باشد.

خبر ← مبتدای مؤخر

خبر مقدم

گاهی خبر، بر مبتدا مقدم می‌شود؛ در این صورت به چنین خبری «خبر مقدم» و به چنین مبتدایی «مبتدای مؤخر» می‌گوییم.

خبری که مقدم می‌شود معمولاً از نوع جار و مجرور است.
هرگاه واژه «هناک» اول جمله بیاید نیز خبر مقدم است.

گروه آموزشی ماز

۸۶- «أَنْزَلَ عَامِلٌ الْبُضَائِعَ فَفَرَعَتْ السَّيَّارَةُ»:

- ۱) أنزل: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي (له حرف زائد) - متعدّد - مبني/ فعل و فاعله إسم
- ۲) عامل: إسم - مفرد مذکر - إسم الفاعل مأخوذ من مجرد ثلاثي - نكرة/ فاعل و مرفوع بالضمّة
- ۳) البضائع: إسم - مؤنث - جمع التکسير - معرفة - معرب/ مفعول و منصوب بالفتحة
- ۴) السَّيَّارَةُ: مفرد مؤنث - إسم المبالغة يدلّ على الآلة - معرّف بآل - معرب/ فاعل و مرفوع بالواو

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۴ - تحلیل صرفی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مرفوع بالواو ← مرفوع بالضمّة

جدول اعراب

مرفوع	در حالت کلی	مثنی	جمع سالم
مرفوع به ضمه	و َ و ِ	ان	ون
منصوب	و ِ و ٍ	ین	ین
مجرور	و ِ و ٍ	ین	ین

گروه آموزشی ماز

۸۷- «ثمانون في المئة من موجودات العالم حشرات»:

- ۱) ثمانون: إسم - من الأعداد الأصلية و ترتیبیته يشبه به - نكرة - معرب/ مبتدأ و مرفوع بالواو
- ۲) موجودات: إسم - جمع السالم للمؤنث - إسم المفعول (ليس له حرف زائد) // مجرور بحرف الجرّ و مضاف للمضاف إليه «العالم»
- ۳) العالم: مفرد مذکر - إسم الفاعل مأخوذ من فعل علم - معرفة - معرب/ صفة و مجرور بالكسرة
- ۴) حشرات: إسم - جمع مؤنث - نكرة - معرب/ خبر و مرفوع بالضمّة

پاسخ: گزینه ۳ (۲۰۰۴ - تحلیل صرفی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

«إسم الفاعل مأخوذ من فعل علم» اشتباه است.
صفة ← مضاف إليه

تطابق صفت و موصوف:

- در عربی صفت و موصوف از ۴ نظر باید مطابق یکدیگر باشند.
- ۱- جنس
  - ۲- تعداد
  - ۳- معرفه/ نکره
  - ۴- اعراب

گروه آموزشی ماز

۸۸- عین الخطأ في ضبط الحركات أو قراءة الكلمات:

- ۱) تُرجمَ العبارات إلى الفارسیّة مُستعیناً بمُعجم!
- ۲) اليوم السادس من أيام الأسبوع يوم الخميس!
- ۳) قال أمير المؤمنين: قِيمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ!
- ۴) الحِفاظ على المرافق واجبٌ على كُلِّ مواطن!

پاسخ: گزینه ۱ (۲۰۰۵ - ضبط حرکت - متوسط)

پاسخ تشریحی:

الفارسیّة صورت صحیح این واژه است.

مُعجم اسم مفعول مزيد از باب افعال است لذا عين الفعل آن باید فتحه بگیرد.

گروه آموزشی ماز

۸۹- عین عبارة فيها التضاد:

- ۱) ما خلق الله الناس من التّحاس و الحديد بل جسمنا من طينة!
- ۲) لا ندرک قيمة الصّحة في حياتنا إلا يوماً نصيب بالمرض!
- ۳) لا نستطيع أن تجد غرفة فارغة في الفندق الّذي شاهدته!
- ۴) بلادنا جميلة و الشعب الإيرانيّ شعب مضياف!

(۲۰۰۶ - لغت - ساده)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

الصَّحَّة: سلامتی متضاد المرض: بیماری است.

گروه آموزشی ماز

۹۰- عین جمعاً یختلف نوعه:

- (۱) هذه أبيات أنشدتها مع أخي الأكبر في وصف أمنا!
 (۲) لا تقولوا لمن يقتلون في سبيل الله أموات!
 (۳) إنَّ المُسْلِمِينَ هم الذين يجتنبون عن المُنْكَر!
 (۴) علينا أن نجتنب من الشياطين الذين يكونون حولنا!

(۲۰۰۶ - ترکیبی - لغت - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در این گزینه «المُسْلِمِينَ» جمع سالم می باشد.

در سایر گزینه ها به ترتیب «أبيات»، «أموات» و «الشياطين» جمع مکسر هستند.

انواع جمع:

اسم جمع در عربی به دو شکل می باشد:

- ۱- جمع سالم
 مذکر ← شیوه ساخت ← اسم مفرد + وَنْ، يَنْ. مثال: مؤمنين، مسلمون
 مؤنث ← شیوه ساخت ← اسم مفرد + ات. مثال: طالبات
 ۲- جمع مکسر: شیوه ساخت مشخصی ندارد و به شیوه شنیداری باید آن ها را بشناسیم. مثال: کُتُب - تلامیذ - طُلاب - عصافیر - سلاطین و....

شیوه تشخیص سالم یا مکسر بودن این اسامی:

(ات) یا (ین) را از پایان کلمه حذف می کنیم، اگر مفرد کلمه باقی ماند جمع سالم است و اگر مفرد کلمه باقی نماند جمع مکسر می باشد.
 مثال: أصوات: جمع صوت ← حذف «ات»: أصو ← مکسر است. طالبات: جمع طالبة ← حذف «ات»: طالب ← سالم است.

گروه آموزشی ماز

۹۱- عین الصَّحیح للفراغ: «في مباراة نهاية السنة لم يقدر أخي الأصغر أن يحصل على الجائزة الذهبية، لأنه لم يصبح الفائز..... لكن صديقه الأكبر حصل على الجائزة الذهبية!»

(۴) الأولى

(۳) الواحد

(۲) الأول

(۱) الأحد

(۲۰۰۷ - قواعد - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

در مسابقه پایان سال برادرم نتوانست به جایزه طلائی دست یابد، زیرا او برنده ..... نشد اما دوست بزرگترش به جایزه طلائی دست یافت!

(۴) اول (مؤنث)

(۳) یک

(۲) اول (مذکر)

(۱) یکشنبه

دقت داشته باشید که بر اساس ترجمه، باید عدد ترتیبی در جای خالی قرار دهیم و به دلیل این که این عدد ترتیبی در نقش صفت است، باید از نظر جنس با موصوف خود هماهنگ باشد.

گروه آموزشی ماز

۹۲- في يوم الإثنين ذهب مع أَسْرَتِي إلى مشهد لزيارة إمامنا الثامن وأربعة أيام كُنَّا هناك. رجعنا في الساعة الرابعة، عند الرجوع كُنَّا ثلاث ساعات في الطريق فوصلنا في يوم..... وفي الساعة..... إلى قريتنا.

(۲) الجمعة - السَّابِع

(۱) الثلاثاء - التاسع

(۴) الجمعة - السَّابِعَة

(۳) الثلاثاء - التاسع

(۲۰۰۷ - قواعد - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

روز دوشنبه با خانواده ام به مشهد برای زیارت امام هشتم مان رفتم و ۴ روز آن جا بودیم. ساعت ۴ برگشتیم و موقع برگشت ۳ ساعت در راه بودیم پس در روز جمعه ساعت ۷ به روستایمان رسیدیم!

بیان ساعت در عربی:

قسمت ساعت: عدد ترتیبی
قسمت دقیقه: عدد اصلی

۶:۲۲ ← الساعة السادسة و اثنان و عشرون دقيقة
۱۵ دقيقة: الربع ۳۰ دقيقة: النصف ۴۵ دقيقة: إلا ربعاً
۷:۳۰ ← الساعة السابعة و النصف = الساعة السابعة و ثلاثون دقيقة
۹:۴۵ ← الساعة العاشرة إلا ربعاً = الساعة التاسعة و خمس و اربعون دقيقة

ایام هفته:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
السبت	الأحد	الاثنين	الثلاثاء	الأربعاء	الخميس	الجمعة

گروه آموزشی ماز

۹۳- عين الصحيح عن صيغ الأفعال:

- (۱) إني سوف نُجلس ولدي الأصغر عندي في الحفلة!
(۲) سوف يجهزون المديرين مدارسهم للطلاب!
(۳) إن البهائم لا يأكلون شيئاً إلا النباتات في الغابة!

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۷ - قواعد - متوسط)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱. إني سوف أجلس
۲. سوف يجهز (فعل غائب اول جمله به صورت مفرد می آید)
۳. لا تأكل (جمع غیر عاقل در حکم مفرد مونث است و هر چه برایش بیاید باید مفرد مونث باشد)

گروه آموزشی ماز

۹۴- عين «لا» يختلف نوعه:

- (۱) لا تتكاسل الممرضة الحاذقة عن أعمالها!
(۲) إن الطلاب يجتهدون في دراستهم ولا يتعبون!
(۳) لا تنمو تلك الأشجار في الغابات التي نعرفها!
(۴) لا تُخرج الكتب من حقيبتك إلا في الصّف!

پاسخ: گزینه ۴ (۲۰۰۷ - قواعد - دشوار)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه «لا» نهی می باشد اما در سایر گزینه‌ها «لا» نفی می باشد.

یادآوری: انواع لاکه تا الان خواندیم:

- (لا) نفی: بر سر فعل مضارع قرار می گیرد و تغییری در آن ایجاد نمی کند. (لا + فعل مضارع مرفوع)
مثال: و الله يعلم و انتم لاتعلمون: و خدا می داند ولی شما نمی دانید.
(لا) نهی: بر سر فعل مضارع قرار می گیرد و آن را مجزوم می کند. (لا + فعل مضارع مجزوم)
مثال: لاتدخلوا من باب واحد و ادخلوا من ابواب متفرقة: از یک در وارد نشوید و از درهای مختلف وارد شوید.
(لا) حرف عطف: بین دو اسم تنوین دار و یا دو اسم ال دار قرار می گیرد. (اسم + لا + اسم)
مثال: قرأت المجلة لا الصحيفة: مجله را خواندم نه روزنامه را.
لا جواب به معنی (نه): در پاسخ به سوال (هل) و (أ):
مثال: أنت من تبريز؟ - لا، أنا من تهران.

اگر...

«ألا» به معنی «آگاه باش» باشد، جزو هیچکدام از انواع لای ذکر شده نیست.
مثال: ألا بذكر الله تطمئن القلوب.

یک نوع لا دیگر هست که در قواعد درس اول دوازدهم خواهید خواند.

گروه آموزشی ماز

۹۵- میز ما فيه «ترکیب وصفی اضافی»:

- (۱) إن سماء الليل سماء جميلة فنظر إليها مع أصدقائي في الساحة!
(۲) علينا أن نحترم مدرّسي المدرسة و نعمل واجباتنا في البيت!
(۳) من يجعل السعى صديقه الحميم فهو ناجح في حياته و في آخرته!
(۴) إن إكتساب العلم من أحسن مفاتيح التّقدّم و زكاة العلم نشره!

پاسخ تشریحی:

«صدیقه الحمیم»: ترکیب وصفی اضافی می‌باشد.

فرمول «اسم بدون ال + ضمیر + اسم ال دار» ترکیب وصفی اضافی می‌باشد.

دقت داشته باشید در گزینه ۲ «مدرسی المدرسه» در اصل «مدرّسین المدرسه» بوده است که به دلیل مضاف واقع شدن «مدرّسین»، «نون» پایانش حذف شده است.

ترکیب وصفی اضافی

در زبان عربی اگر اسمی هم دارای صفت و هم دارای مضاف الیه باشد، ابتدا مضاف الیه آن ذکر می‌گردد؛ سپس صفت آن، ولی در زبان فارسی به هنگام ترجمه ابتدا صفت آن ذکر می‌گردد و سپس مضاف الیه آن بیان می‌شود.

عباد الله الصالحین (الله مضاف الیه - الصالحین صفت برای عباد) ← بندگان شایسته خداوند

پس در عربی:

مضاف
موصوف

 + مضاف الیه + صفت

به طور کلی ترکیب وصفی - اضافی به دو صورت دیده می‌شود:

الف) اسم بدون ال + ضمیر متصل (ه ، هـ ، هما ، هم ، ک ، کما ، ی و ...) + اسم ال دار

مثال: فَرِيقُنَا الْفَائِزُ: (نا مضاف الیه - الفائز صفت برای فریق) ← تیم برنده ما

«بنابراین اگر موصوف به یک ضمیر متصل شده باشد ، باید صفتش را همراه (ال) بیاوریم»

ب) اسم بدون ال + اسم دارای ال + اسم دارای ال

مثال: فَرِيقُ الْمَدْرَسَةِ الْفَائِزُ: (المدرسة مضاف الیه - الفائز صفت برای فریق) ← تیم برنده مدرسه

گروه آموزشی ماز

- ۹۶- کدام گزینه در ارتباط با تاریخ‌نگاری و میراث تاریخی سنتی درست نیست؟
- ۱) غالباً همراه با خصوصیات ادبی تألیف می‌شد.
  - ۲) نویسندگانش بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها می‌پرداختند.
  - ۳) هیچ منبعی در آن برای سنجش و نقد وقایع گذشته نیست.
  - ۴) مورخان آن بیشتر کاتب دربار بودند تا مورخ حقیقت.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۱ - صفحه ۲ - ساده)

پاسخ تشریحی:

با احیای میراث غنی و گنجینه‌هایی که شامل گستره‌ای فراتر از تاریخ‌نگاری صرف هستند، می‌توان به منابعی جدی برای سنجش و نقد وقایع گذشته دست یافت.

اهمیت منابع فراتر از تاریخ‌نگاری صرف:

تعداد زیادی از منابع در دسترس در تاریخ، بیشتر بر تاریخ شاهان و جنگ‌های آنها تأکید دارد، اما منابع دیگری وجود دارد که فراتر از تاریخ‌نگاری صرف هستند و اطلاعات ارزشمندی درباره زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گذشتگان دارند و همچنین منابعی جدی برای سنجش و نقد وقایع گذشته محسوب می‌شوند. مانند:

- ۱- تحقیقات رجالی
- ۲- کتاب‌شناسی‌ها
- ۳- زندگی‌نامه‌های عالمان و بزرگان

گروه آموزشی ماز

- ۹۷- کدام مورخ عصر قاجار از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی بود؟

- ۱) اعتمادالسلطنه
- ۲) خاوری شیرازی
- ۳) میرزا محمدجعفر خورموجی
- ۴) میرزا حسن خان مشیرالدوله

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۱ - صفحه ۵ - ساده)

پاسخ تشریحی:

یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است.

گروه آموزشی ماز

- ۹۸- در کدام کتاب عصر قاجار، امیرکبیر ستایش شده است؟

- ۱) حقایق الاخبار ناصری
- ۲) تاریخ بیداری ایرانیان
- ۳) ناسخ‌التواریخ
- ۴) صدرالتواریخ

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۱ - صفحه ۵ - ساده)

پاسخ تشریحی:

محمدحسن خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویس درباری بود گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت. او در یکی از آثارش به نام صدرالتواریخ امیرکبیر را ستایش کرد.

پرسش ساینده‌گر:

- ۱) میرزا محمدجعفر خورموجی نخستین فردی بود که در کتاب حقایق الاخبار ناصری واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده.
- ۲) این کتاب از ناظم الاسلام کرمانی است که در آن به نقش مردم و طبقات اجتماعی در انقلاب مشروطه پرداخته است.
- ۳) کتاب ناسخ‌التواریخ اثر میرزا محمدتقی سپهر (لسان‌الملک) است.

گروه آموزشی ماز

- ۹۹- میرزا فتحعلی آخوندزاده به چه دلیل رضاقلی خان هدایت را در رساله ایراد مورد انتقاد قرار داد؟

- ۱) تملق‌گویی و مداحی درمیان بیان وقایع تاریخی
- ۲) عدم بیان حقایق و رویدادها
- ۳) استفاده از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی
- ۴) درباری بودن او و بازتاب وقایع دربار

(۱۲۰۱ - صفحه ۵ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

میرزا فتحعلی آخوندزاده، یکی از متفکران دوره قاجار، با این که مورخ نبود، تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد. وی در رساله ایراد شیوه تاریخ‌نویسی رضاقلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- نقش مردم در تاریخ تحت تأثیر کدام اتفاق مورد توجه تاریخ‌نگاری نوین قرار گرفت؟

- (۱) انقلاب مشروطه
(۲) ترجمه کتیبه‌های باستانی
(۳) قتل امیرکبیر
(۴) جنبش ملی‌شدن نفت

(۱۲۰۱ - صفحه ۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

انقلاب مشروطیت تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم جلب کرد. ناظم‌الاسلام کرمانی در کتاب تاریخ بیداری ایرانیان ضمن توجه به مردم، نقش طبقات اجتماعی مختلف را در انقلاب مشروطیت نشان داده است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۱- در کدام گزینه رابطه علت و معلولی درستی وجود ندارد؟

- (۱) جنگ‌های ایران و روس ← توجه نخبگان به علل عقب‌ماندگی جامعه ایران
(۲) فراهم آمدن زمینه تحولی عمیق و اساسی در تاریخ نگاری ← کشفیات باستان‌شناسی
(۳) آشنایی مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی ← ترجمه نوشته‌های تاریخی از زبان اروپایی به فارسی
(۴) کنجکاوی در علت پیشرفت غرب ← گسترش ترجمه آثار اروپایی به ویژه آثار تاریخی

(۱۲۰۱ - صفحه‌های ۳ و ۴ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

رابطه علت و معلولی در این گزینه به صورت برعکس بیان شده است؛ یعنی ترجمه نوشته‌های تاریخی به زبان فارسی علت آشنایی مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی شده است.

جنگ‌های ایران و روسیه در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار، توجه زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد. آنان با مقایسه وضعیت ایران و غرب، در جست‌وجوی درک علل پیشرفت جوامع غربی و عقب‌ماندگی جامعه ایران برآمدند. در نتیجه چنین کنجکاوی‌هایی بود که از زمان عباس‌میرزا ترجمه آثار اروپایی به تدریج آغاز شد. ترجمه آثار اروپایی با تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان ناصرالدین شاه گسترش یافت. گسترش کشفیات باستان‌شناسی در ایران، منابع نوینی را پیش‌روی مورخان قرار داد و زمینه تحولی عمیق و اساسی را در تاریخ‌نگاری فراهم آورد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۲- کدام عبارت به مواردی اشاره دارد که به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کمک کرده است؟

- الف - گسترش مدارس جدید
ب - ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی
ج - نگارش یافته‌های علمی به زبان ساده
د - تأسیس دانشگاه
(۱) الف - ب - ج
(۲) ب - ج - د
(۳) الف - ب - د
(۴) الف - ج - د

(۱۲۰۱ - صفحه ۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پرسشی موارد:

(ج) نگارش یافته‌های علمی به زبان ساده خود از روش‌های تاریخ‌نگاری نوین است.

عوامل مؤثر در ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران:

- ۱- گسترش مدارس جدید
۲- تأسیس دانشگاه
۳- رواج آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر

۴- ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی

۵- تألیف، ترجمه و نشر کتابها و مقاله‌های علمی فراوان

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- هر یک از عبارات زیر معرف کدام روزنامه عصر قاجار است؟

- در تهران و توسط یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان منتشر شد.

- روزنامه‌ای دولتی که برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم منتشر شد.

(۱) کاغذ اخبار - دولت علیه ایران

(۲) دولت علیه ایران - مجله یادگار

(۳) وقایع اتفاقیه - کاغذ اخبار

(۴) مجله یادگار - دولت علیه ایران

پاسخ: گزینه ۱ (۱۲۰۱ - صفحه ۱۲ - ساده)

پاسخ تشریحی:

روزنامه‌ای که توسط میرزا صالح شیرازی یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان منتشر شد ← کاغذ اخبار امیرکبیر برای رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- برای پژوهش در ارتباط با هر یک از موضوعات زیر مراجعه به کدام گروه از منابع بهتر است؟

«اطلاعات اداری - آداب و رسوم - شرح حال رجال»

(۱) سفرنامه - اسناد آرشیوی - خاطرات

(۲) خاطرات - اسناد آرشیوی - سفرنامه

(۳) خاطرات - سفرنامه - اسناد آرشیوی

(۴) اسناد آرشیوی - سفرنامه - خاطرات

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۱ - صفحه‌های ۹ و ۱۲ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می‌روند و شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان‌ها، معاهدات سیاسی، نامه‌های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی و ... می‌شوند.

سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع‌های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه‌ها، مسائل اجتماعی و ... هستند.

خاطرات حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال‌اند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- منابع تاریخ‌نگاری دوره معاصر در یک دسته‌بندی کلی به کدام گروه‌ها تقسیم می‌شود؟

(۱) کتاب‌های تاریخی - نشریات - اسناد و منابع آرشیوی - خاطرات

(۲) کتاب‌ها - بناها و اشیا و وسایل - نشریات - اسناد و منابع آرشیوی

(۳) اسناد و منابع آرشیوی - بناها و اشیا و وسایل - نشریات - سفرنامه‌ها

(۴) کتاب‌ها - نشریات - خاطرات - سفرنامه‌ها

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۱ - صفحه ۷ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

نشریات، خاطرات و کتاب‌های تاریخی زیرمجموعه کتاب‌ها هستند.

۱۰۶- کدام عبارت با «مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا» مطابقت دارد؟

- (۱) در کشورهای آسیایی و اروپایی، ملاک جمعیتی شهرها و روستاها، متفاوت است.
- (۲) در شهرها، چشم اندازهای اقتصادی صنعتی و خدماتی، از تراکم بیشتری برخوردار است.
- (۳) شیوه زندگی در نواحی شهری و روستایی از نظر نوگرایی و تغییرات اجتماعی، تفاوت دارند.
- (۴) در روستاها، بیشتر افراد یکدیگر را می‌شناسند و وابستگی اجتماعی بیشتری میان آنها وجود دارد.

(۱۲۰۱ - صفحه ۶ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

مهم‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا فعالیت‌های اقتصادی است (متداول‌ترین ملاک، جمعیت است). به‌طور کلی درصد بیشتری از جمعیت فعال شهرها در بخش‌های صنعتی و خدماتی فعالیت می‌کنند (فعالیت نوع دوم و سوم) و این دسته از فعالیت‌ها در این سکونتگاه‌ها غلبه بیشتری دارد. در مقابل، بیشتر جمعیت فعال نواحی روستایی در بخش کشاورزی و فعالیت‌های نوع اول سر و کار دارد. به همین دلیل دسترسی به خدمات و تسهیلات در شهرها شرایط مساعدتری نسبت به روستاها دارد.

ملاک تفاوت	شهر	روستا
فعالیت اقتصادی	بیشتر مردم در بخش‌های صنعتی و خدماتی مشغول به کارند.	درصد بیشتری از جمعیت فعال در بخش کشاورزی (زراعت، دامداری، جنگل‌داری، صید و شکار و ...) فعالیت می‌کنند.
میزان جمعیت	اگر جمعیت سکونتگاه‌ها به میزان معینی برسد، آن را شهر تلقی می‌کنند که در نواحی مختلف این عدد متفاوت است: • در برخی کشورهای اروپایی: بیشتر از ۲۰۰۰ نفر • در برخی کشورهای پرجمعیت آسیا (چین و هند): بیشتر از ۳۰۰۰۰ نفر • به‌طور کلی شهر پرجمعیت‌تر و متراکم‌تر از روستا است.	
وسعت و فضای سکونت و فعالیت	• خانه‌ها و مغازه‌ها و فضاهای صنعتی به هم فشرده‌ترند. • فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدودتری متراکم شده است.	فضاها بازتر و چشم‌انداز طبیعی بیشتر و گسترده‌تر است.
دسترسی به خدمات و تسهیلات	امکانات آموزشی، درمانی، حمل‌ونقل، مراکز خرید و ... متنوع و گسترده است.	خدمات و تسهیلات کمتر و محدودتر است.
فرهنگ و مناسبات اجتماعی	نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر است.	جمعیت کمتر باعث شده است بیشتر افراد یکدیگر را بشناسند و روابط خویشاوندی، وابستگی اجتماعی و همکاری بین آن‌ها بیشتر باشد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۷- بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند، چه نامیده می‌شود؟

- (۱) دامنه نفوذ
- (۲) دامنه گسترش
- (۳) آستانه جمعیتی نفوذ
- (۴) حوزه نفوذ سکونتگاه

(۱۲۰۱ - صفحه ۹ - آسان)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

در بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه به دو جنبه باید توجه شود:

۱. آستانه جمعیتی نفوذ: یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.
۲. دامنه نفوذ: یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

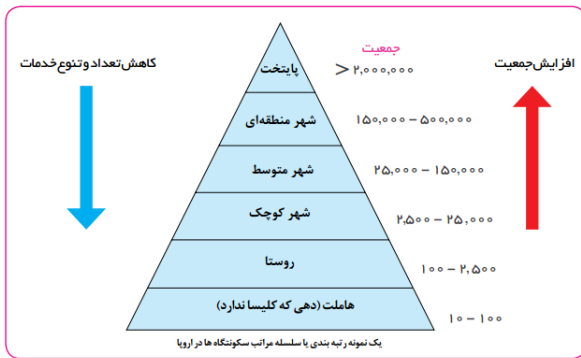
گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام گزینه بر اساس هرم سلسله مراتب سکونتگاه‌ها در اروپا، به درستی بیان شده است؟

- (۱) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت ارتباط مستقیم دارند و هم‌زمان با رسیدن به سمت قاعده هرم افزایش می‌یابد.
- (۲) میزان جمعیت با تعداد و تنوع خدمات ارتباط غیر مستقیم دارند و هر دو با رسیدن به سمت رأس هرم تغییر می‌کند.
- (۳) میزان جمعیت با تعداد و تنوع خدمات ارتباط مستقیم دارند و هم‌زمان با رسیدن به سمت رأس هرم افزایش می‌یابد.
- (۴) تعداد و تنوع خدمات با میزان جمعیت ارتباط غیر مستقیم دارند و هر دو با رسیدن به سمت قاعده هرم تغییر می‌کند.

پاسخ تشریحی:

تعدد و تنوع خدمات با میزان جمعیت ارتباط مستقیم دارند (نه غیرمستقیم یا معکوس) به طوری که هر دو عامل به سمت رأس هرم افزایش یافته و به سمت قاعده آن کاهش می‌یابد. بنابراین کلان‌شهرها خدمات و جمعیت در حالت حداکثر دارند و روستاهای کوچک و هاملت، خدمات و جمعیت را در حداقل خود دارند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- کدام عبارت با «هسته اولیه و روند توسعه کالبدی شهر رشت» در دوره‌های تاریخی مختلف مغایرت دارد؟

- (۱) حوزه نفوذ آن نسبت به سایر سکونتگاه‌ها، گسترده‌تر است.
- (۲) همانند سایر سکونتگاه‌های شهری و روستایی دارای مقر و موقعیت است.
- (۳) دسترسی به آب مهم‌ترین عامل طبیعی شکل‌گیری هسته اولیه آن سکونتگاه است.
- (۴) دسترسی به راه‌های ارتباطی سبب ارتقاء مرتبه آن در هرم سلسله مراتب سکونتگاهی شده است.

پاسخ تشریحی:

به محدوده جغرافیایی که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، خدمات و رفت و آمد افراد وجود دارد، حوزه نفوذ سکونتگاه می‌گویند. حوزه نفوذ شهری مانند رشت در مقایسه با کلان‌شهرهایی مانند تهران، کرج، مشهد و ... گسترده‌تری کم‌تری دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- کدام گزینه با توجه به نقشه زیر در رابطه با سطوح شهرنشینی در جهان، درست است؟

- (۱) درصد شهرنشینی در اروپا بیشتر از آسیا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آمریکای شمالی است.
- (۲) درصد شهرنشینی در کارائیب بیشتر از اروپا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آمریکای لاتین است.
- (۳) درصد شهرنشینی در آمریکای لاتین کمتر از آفریقا بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آسیا است.
- (۴) درصد شهرنشینی در اقیانوسیه کمتر از کارائیب بوده و میزان رشد سالیانه شهرنشینی در آن کمتر از آفریقا است.

پاسخ تشریحی:

افزایش سطح شهرنشینی و سرعت رشد آن، دو مقوله‌ای است که در همه مناطق جهان یکسان نیست؛ یعنی درصد شهرنشینی در مناطق آمریکای شمالی، آمریکای لاتین و کارائیب، اروپا و اقیانوسیه بیشتر است اما سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا نسبت به سایر نواحی بیشتر است. علت این تفاوت: صنعتی شدن و توسعه کارخانه‌ها یا رشد بخش خدمات در کشورهای آسیایی و آفریقایی و ورود این کشورها به تجارت جهانی و در نتیجه مهاجرت بیشتر روستاییان به شهرها به دنبال اشتغال و دستمزد بیشتر است.

در جدول زیر سطح شهرنشینی و میزان رشد شهرنشینی در نواحی مختلف مقایسه شده است:

نواحی	آمریکای شمالی	آمریکای لاتین و کارائیب	اروپا - اقیانوسیه	آسیا	آفریقا
درصد شهرنشینی	۸۱/۵%	۷۹/۵%	۷۳/۵% - ۷۰%	۴۷/۵%	۴۰%
میزان رشد سالیانه شهرنشینی	۰/۴%	۱/۵%			

گروه آموزشی ماز

۱۱۱- متداول ترین و مهم ترین ملاک های تفاوت شهر و روستا به ترتیب کدام اند؟

- (۱) فعالیت اقتصادی - میزان جمعیت
(۲) دسترسی به خدمات - فعالیت اقتصادی
(۳) میزان جمعیت - فعالیت اقتصادی
(۴) دسترسی به خدمات - میزان جمعیت

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۱ - صفحه ۶ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

متداول ترین ملاک تفاوت شهر و روستا میزان جمعیت آن هاست، اما این ملاک در نواحی مختلف دنیا متفاوت است. مهم ترین ملاک تفاوت شهر و روستا، فعالیت های اقتصادی آن هاست. در اغلب سکونتگاه های روستایی، درصد بیشتری از جمعیت فعال در زمینه کشاورزی فعالیت می کنند، اما در شهرها اغلب جمعیت در بخش صنعت و خدمات مشغول به کارند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۲- در کشورمان ایران، مهم ترین عوامل شکل گیری هسته اولیه روستاها و شهرها کدام مورد بوده است؟

- (۱) آب فراوان، آب و هوای معتدل، خاک حاصلخیز جلگه ها و دشتها
(۲) دسترسی به آب، عوامل سیاسی و تصمیمات حکومتی، آب و هوای معتدل
(۳) عوامل سیاسی و تصمیمات حکومتی، دسترسی به راه تجاری و عوامل دفاعی
(۴) دسترسی به آب، قلعه های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راهها

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۱ - صفحه ۲ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

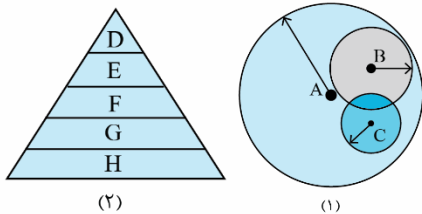
عوامل مؤثر در شکل گیری هسته اولیه روستاها و شهرها در ایران:

- ۱ دسترسی به آب
۲ قلعه های دفاعی
۳ بازارهای محلی
۴ قرار گرفتن در بازارهای محلی

گروه آموزشی ماز

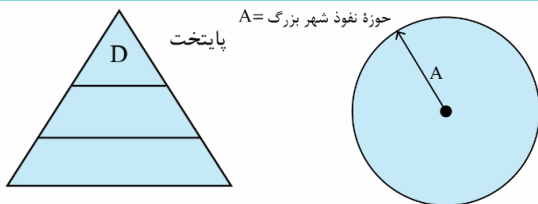
۱۱۳- با توجه به شکل (۱) و (۲)، کدام مناطق این دو شکل عملکرد مشابهی دارد؟

- (۱) D و A
(۲) E و C
(۳) H و A
(۴) G و B

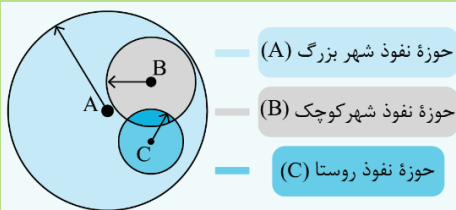

پاسخ: گزینه ۱ (۱۲۰۱ - صفحه های ۷ و ۹ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

بخش A شهری با حوزه نفوذ بزرگ است که جمعیت و تنوع و تعداد خدمات در آن زیاد است و این بخش با بخش D مطابق است.

در زمینه بررسی حوزه نفوذ عملکرد یک سکونتگاه به دو جنبه توجه می شود:

(الف) آستانه جمعیتی نفوذ، یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.
(ب) دامنه نفوذ، یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت خدمات از آن سکونتگاه طی می کنند.

گروه آموزشی ماز

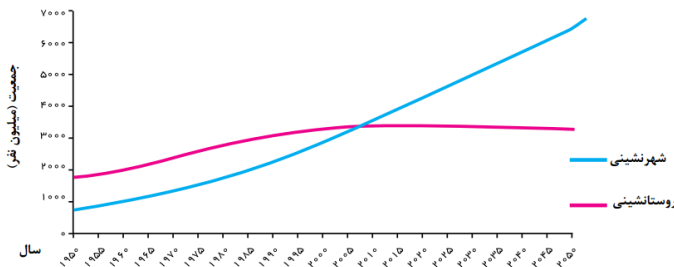
۱۱۴- در کدام گزینه منظور از اصطلاح شهرنشینی به درستی بیان شده است و تقریباً از چه سالی جمعیت شهری از جمعیت روستایی جهان پیشی گرفته است؟

- ۱) افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۰
- ۲) افزایش نسبت توسعه یافتگی شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۷
- ۳) افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۷
- ۴) افزایش نسبت توسعه یافتگی شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن - ۲۰۰۰

پاسخ: گزینه ۳ (۱۳۰۱ - صفحه‌های ۹ تا ۱۲ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

منظور از اصلاح شهرنشینی افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است. با توجه به نمودار کتاب درسی، تقریباً از سال ۲۰۰۷ میلادی به بعد جمعیت شهری از جمعیت روستایی پیشی گرفت.

گروه آموزشی ماز

۱۱۵- همه عبارتها مفهوم نادرستی از حوزه نفوذ سکونتگاه را بیان می‌کنند، به جز:

- ۱) عوامل طبیعی همانند عوامل انسانی می‌توانند در عدم گسترش حوزه نفوذ نقش موثری داشته باشند.
- ۲) سکونتگاه با متقاضی دریافت خدمات بیشتر (دامنه نفوذ) و از فواصل دورتر (آستانه نفوذ) حوزه نفوذ بالاتری دارد.
- ۳) حداکثر حوزه نفوذ یک شهر می‌تواند در سطحی باشد که وحدت و همگونی نسبی با عناصر طبیعی و انسانی اطراف داشته باشد.
- ۴) حوزه نفوذ یک روستای اروپایی نسبت به شهر کوچک آن به دلیل جمعیت، وسعت و فعالیت اقتصادی پایین‌تر، گستردگی کمتری دارد.

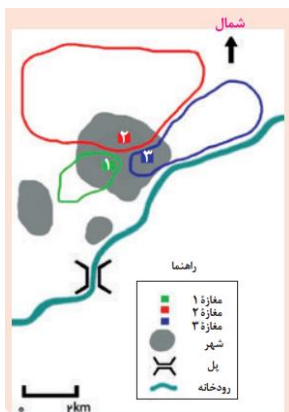
پاسخ: گزینه ۱ (۱۳۰۱ - صفحه ۹ - سخت)

پاسخ تشریحی:

سلسله مراتب سکونتگاه‌ها یعنی رتبه‌بندی آن‌ها برحسب اهمیت. برای این منظور، سکونتگاه‌ها را براساس میزان جمعیت و عملکرد (خدماتی که ارائه می‌کنند) طبقه‌بندی می‌کنند. (نه وسعت!) سکونتگاه‌های کوچک یا کم‌جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر، تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) با توجه به تصویر فعالیت کتاب درسی، رودخانه که یک عامل طبیعی است حوزه نفوذ مغازه ۳ را محدود کرده است.

۲) در زمینه بررسی حوزه نفوذ یک سکونتگاه به دو جنبه توجه می‌شود:

- الف)** آستانه جمعیتی نفوذ: یعنی حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.
- ب)** دامنه نفوذ: یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کنند.

برخی سکونتگاه‌ها حوزه نفوذ کم‌وسعتی دارند، بالعکس برخی از شهرها حوزه نفوذ گسترده‌ای در سطح یک ناحیه یا کشور و حتی جهان دارند. با توجه به درس ۱ جغرافیای یازدهم، منظور از سطحی که وحدت و همگونی نسبی با عناصر طبیعی و انسانی اطراف داشته باشد، ناحیه است.

ناحیه:

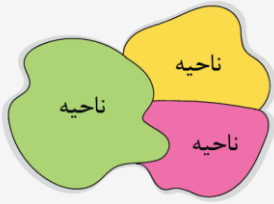

بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

از این تعریف می‌توان نتیجه گرفت:

۱- ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت‌یابی).

۲- هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- تعداد تصورها در کدام گزینه بیش تر است؟

- ۱) آن شب که تو را دیدم - گو به من ای یار شب‌خوابم کجاست - نگاهت می‌کنم هر دم
- ۲) دیدم که موش را خوردی - چرا گفته‌های خام و کودکانه - من و او رمز و رازی داشتیم
- ۳) خداوندا! گاهی نگاهی - چنگیز بیامد تا غرامت برد - تمامش قصه‌ای بود از آن موی و خرابات
- ۴) در آن فصل نگوینار - بیامد و بخورد و بشست و بشکست و ببرد - تنها تویی دلدارم

(دشوار - درس ۱ منطق)

پاسخ: گزینه ۱

برای تشخیص تصور و تصدیق، به نکات زیر توجه کنید:

- وجود فعل در عبارت، برای تصدیق بودن کافی نیست.
 حتماً به معنای جمله و کامل بودن معنای عبارت دقت کنید.
 در جملات مرکب، جمله اصلی ملاک تشخیص ما خواهد بود و کاری به ادامه جمله نداریم.
 تصدیق تنها می‌تواند جمله خبری کامل باشد؛ پس جملات پرسشی، تعجبی، دعایی، امری و ... و جملات ناقص، همگی تصورند.
- آن شب که تو را دیدم ← معنای جمله ناقص است ← تصور
 گو به من ای یار شب‌خوابم کجاست ← جمله اصلی «گو» است که یک جمله امری است. ← تصور
 نگاهت می‌کنم هر دم ← یک جمله خبری کامل است. ← تصدیق

پرسشی‌سازگر گزینه‌ها:

- ۲ دیدم که موش را خوردی ← جمله اصلی «دیدم» است که جمله خبری است. ← تصدیق
 چرا گفته‌های خام و کودکانه ← جمله پرسشی است. ← تصور
 من و او رمز و رازی داشتیم ← یک جمله خبری کامل است. ← تصدیق

- ۳ خداوندا! گاهی نگاهی ← جمله دعایی است. ← تصور
 چنگیز بیامد تا غرامت برد ← یک جمله خبری کامل است. ← تصدیق
 تمامش قصه‌ای بود از آن موی و خرابات ← یک جمله خبری کامل است. ← تصدیق

- ۴ در آن فصل نگوینار ← جمله ناقص است. ← تصور
 بیامد و بخورد و بشست و بشکست و ببرد ← مجموعه‌ای از جملات خبری کامل است. ← تصدیق
 تنها تویی دلدارم ← یک جمله خبری کامل است. (تنها تو دلدارم هستی) ← تصدیق

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- کدام گزینه دربارهٔ دانش و اندیشه درست است؟

- ۱) مبنای تقسیم دانش، انواع اندیشه است.
- ۲) تقسیمات هر دو، مبنای تقسیم حیطه‌های منطق است.
- ۳) بر اساس واقعی بودن یا نبودن به معلوم و مجهول تقسیم می‌شوند.
- ۴) دانش یعنی با استفاده از اندیشه‌های معلوم، یک اندیشهٔ مجهول را کشف کنیم.

(متوسط - درس ۱ منطق)

پاسخ: گزینه ۲

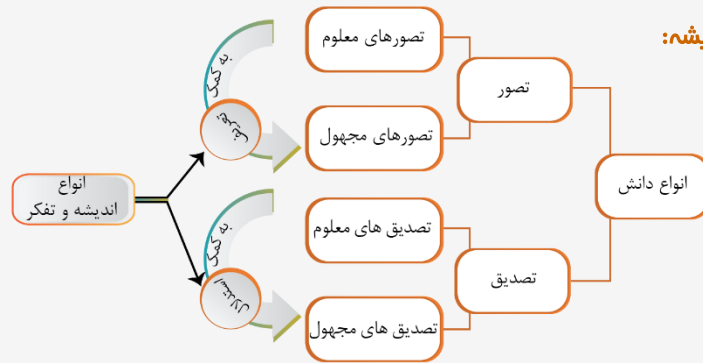
تعریف	بخش‌ها و حیطه‌های دانش منطق	تعریف	اندیشهٔ بشر (تفکر)	تصور	دانش بشر
استدلال		استدلال		تصدیق	

براساس نمودار بالا تقسیمات دانش و اندیشه، مبنای تقسیم حیطه‌های منطق است.

پرسشی‌سازگر گزینه‌ها:

- ۱ مبنای تقسیم اندیشه، انواع دانش است، نه برعکس.
 ۲ معلوم و مجهول بودن دانش تصویری ربطی به واقعی بودن یا نبودن ندارد. همچنین واقعی بودن دانش تصدیقی به معنای صدق آن و واقعی نبودنش به معنای کذب آن است و هر دو حالت صدق و کذب، حالت‌های معلوم بودن تصدیق است. یک «تصدیق» در حالتی مجهول است که ندانیم صادق است یا کاذب.
 ۳ اندیشه یعنی با استفاده از دانش‌های معلوم، یک دانش مجهول را کشف کنیم. در این گزینه جای «دانش» و «اندیشه» عوض شده است!

فلاصه نوهه کاربرد دانش در اندیشه:

یادمان باشد: دانش و علم، «صورت ذهنی» است ولی تفکر و اندیشه، «فعالیت ذهنی» است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- منطق چگونه علمی است و براساس چه معیاری، تعبیر «منطق و فلسفه» مناسب است؟

- (۱) عملی و کاربردی - ابزاری بودن منطق
(۲) کاربردی و ابزاری - ابزاری بودن منطق
(۳) عملی و کاربردی - کاربردی بودن منطق
(۴) کاربردی و ابزاری - کاربردی بودن منطق

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - درس ۱ منطق)

پاسخ تشریحی:

«منطق» هم علمی کاربردی و عملی است که نیاز به تمرین و تکرار دارد و صرفاً جنبه نظری و تئوریک ندارد؛ هم علمی ابزاری و در خدمت سایر علوم است و به این سبب منطق، ابزار و پیش‌نیاز فلسفه است ← تعبیر درست «منطق و فلسفه» در گزینه‌های ۱ و ۳ در بخش اول فقط به بخشی از چستی منطق اشاره شده و کامل نیست. از سوی دیگر بخش دوم گزینه‌های ۳ و ۴ هم نادرست است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- از کدام جهت امروزه نیاز بیش‌تری به دانش منطق احساس می‌شود؟

- (۱) حیطة کاربرد این دانش گسترش یافته است.
(۲) درست فکر کردن و درست تصمیم گرفتن مهم‌تر شده است.
(۳) تعداد رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات درست و نادرست، افزایش یافته است.
(۴) استفاده از مغالطه‌ها در تبلیغات و آگهی‌های تجاری، نسبت به قبل بیش‌تر شده است.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - درس ۱ منطق)

پاسخ تشریحی:

امروزه با فراگیر شدن رسانه‌ها و حجم انبوه اطلاعات درست و نادرست، بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه‌های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد.

پرسش‌های سایر گزینه‌ها:

- ۱- حیطة کاربرد منطق: ۱- همواره سراسر زندگی بوده است. زیرا در سراسر زندگی می‌خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم بگیریم. ۲- در محیط تحصیلی و علمی، اعم از فلسفه
۲- اهمیت درست فکر کردن و درست تصمیم گرفتن تغییری نکرده است، بلکه این امور به علت انبوه اطلاعات درست و نادرست، دشوارتر شده است.
۳- اولاً انبوه اطلاعات صرفاً در تبلیغات نیست. ثانیاً تبلیغات معمولاً استدلال‌هایی هستند که ممکن است مغالطه باشند و این مطلب در گذشته هم مثل امروز بوده است. آنچه امروزه افزایش یافته، حجم تبلیغات است، نه کاربرد مغالطه در تبلیغ (دست کم کتاب درسی در زمینه افزایش کاربرد مغالطه در تبلیغات چیزی نگفته است و نمی‌توان درباره آن قضاوت کرد).

گروه آموزشی ماز

۱۲۰- درباره دانش منطق می‌توان گفت:

- (۱) پاسخ پرسش‌هایی از جنس «چيست» و «چرا» را به ترتیب در بخش تعریف و استدلال، بر عهده دارد.
(۲) طبقه‌بندی جامعی از انواع خطاهای فکری یا مغالطه‌ها ارائه می‌دهد تا ذهن از خطای اندیشه مصون بماند.
(۳) تدوین و تنظیم آن مانند طراحی یک شاقول بناپی است، زیرا علمی ابزاری و در خدمت سایر دانش‌هاست.
(۴) تأکید آن بر شیوه‌ای است که در صورت درست به کار رفتن، بتواند جلوی خطاهای بی‌شمار فکری را بگیرد.

(دشوار - درس ۱ منطق)

پاسخ: گزینه ۴

منطق دان دو کار انجام می‌دهد:

- ۱- طبقه‌بندی انواع مغالطه‌ها و بیان راه‌های پیشگیری و درمان آن‌ها ← چون مغالطه‌ها بی‌شمارند این روش نمی‌تواند شامل همه خطاها بشود (رد گزینه ۲).
- ۲- بیان شیوه درست اندیشیدن و قواعدی که اگر رعایت کنیم از خطا مصون بمانیم ← تأکید منطق بر این کار است چون در صورت درست به کار رفتن این قواعد از خطاهای بی‌شمار فکری مصون خواهیم بود (تأیید گزینه ۴).

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ پاسخ به پرسش‌ها و تعریف کردن و استدلال کردن، کار منطق نیست. منطق فقط قواعد کلی تعریف و استدلال را بیان می‌کند و انجام این امور کار علوم مختلف است. به عبارت دیگر، منطق مانند سیستم هشداردهنده خودرو و شاقول بنایی است اما حرکت دادن خودروی ذهن و تأمین مصالح اندیشه بر عهده علوم مختلف خواهد بود.
- ۳ منطق طراحی، ابداع، وضع و قرارداد نشده بلکه کشف، تدوین و تنظیم شده است. بنابراین تدوین و تنظیم منطق، مانند طراحی شاقول نیست بلکه عملکرد منطق مانند عملکرد شاقول، ابزاری است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۱- خطاهای رخ داده در عبارت زیر مربوط به چه حوزه‌هایی هستند؟

«علی با دیدن برگه امتحان تاریخ دیروز خود، متوجه شد که علت شروع جنگ جهانی دوم را اشتباه حفظ کرده بود و با توجه به نمره بدش، از شدت استرس به جای انتخاب شماره تلفن دوستش احمد، شماره احمد پسرعمویش را گرفت.»

- (۱) حیطة مصداق - حیطة خارج (۲) حیطة مفهوم - حیطة مصداق (۳) حیطة ذهن - حیطة لفظ (۴) حیطة خارج - حیطة معنا

(منطق درس ۲ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

اینکه چیزی را اشتباه حفظ کنیم و یا حتی ناقص حفظ کنیم خطا در حوزه ذهن (معنا، مفهوم، تصور) است و از قسمت دوم چنین برداشت می‌شود کرد که علی هم دوستش را احمد ذخیره کرده است و هم پسرعمویش را و چون استرس داشته دقت نکرده و اشتباه انتخاب کرده است؛ این خطا که در اثر دو لفظ یکسان رخ داده، خطا در حوزه زبان (لفظ و کلمه) است.

هر چیزی که ما به آن علم داریم در سه حیطة ذهن، خارج و زبان قرار دارد. حالا وقتی ما می‌گوییم مدرسه، باید اول متوجه باشیم از مدرسه چه منظوری داریم، آیا منظور مفهوم و معنای مدرسه است؟ آیا منظور مثال و نمونه مدرسه است؟ و یا آیا منظور لفظ و کلمه مدرسه است؟ نکته بعدی این است که این سه حیطة با یکدیگر روابط متقابلی دارند، یعنی هر سه حیطة با هم رابطه متقابل دارند که کتاب فقط به دو مورد از رابطه‌ها اشاره کرده است؛ رابطه لفظ و معنا و رابطه مفهوم و مصداق؛ اما متوجه شدیم که به جز این دو رابطه، روابط دیگری نیز وجود دارد. از آنجایی که هدف منطق جلوگیری از مغالطه در تفکر است (در هر مرحله‌ای از تفکر) و ذهن انسان با دو حیطة خارج و زبان در ارتباط است، ناچاریم که روابط این سه حیطة را بلد باشیم.

گروه آموزشی ماز

۱۲۲- در عبارت زیر احتمال بروز چه مغالطه‌ای می‌رود؟

«زهرها هنگامی که برای عیادت دوستش به بیمارستان رفته بود، سمیه را در آنجا دید و مشغول احوال‌پرسی با او شد و در این هنگام پرستار بخش آنها را دید و به او گفت: تو نمی‌توانی اینجا باشی چون ماسک بر صورت نداری.»

- (۱) اشتراک لفظ (۲) توسل به معنای ظاهر (۳) نگارشی (۴) ابهام در مرجع ضمیر

(متوسط - منطق درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

در جایی می‌توان مغالطه یافت که امکان به خطا افتادن مخاطب وجود داشته باشد، در این متن امکان به وجود آمدن مغالطه ابهام در مرجع ضمیر وجود دارد، ابتدا ممکن است کلمه «نمی‌توانید» که دارای معنای ۱. قدرت نداشتن ۲. مهارت نداشتن ۳. اجازه نداشتن است ذهن را به سمت مغالطه اشتراک لفظ ببرد، اما نکته مهم این است که در ادامه قرینه‌ای آمده است «نداشتن ماسک» که مشخص می‌کند منظور گوینده کدام معنا است؛ پس مغالطه اشتراک لفظ ایجاد نمی‌شود؛ اما در ادامه ضمیر «او» را داریم که مشخص نیست منظور زهرها است که ماسک بر صورت ندارد یا دوست زهرها.

در مغالطه اشتراک برای اینکه مخاطب دچار خطا نشود باید از قرینه‌ای استفاده کنیم تا مخاطب با توجه به آن قرینه معنای مورد نظر ما را متوجه شود. مثلاً برای کلمه «سیر» که دارای دو معنای ۱. ماده خوراکی و ۲. گرسنه نبودن است؛ اگر منظور ما معنای اول است می‌توان گفت آن سیر را بده چون غذا را خوشمزه می‌کند، در این صورت مخاطب متوجه منظور ما می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۲۳- در کدام گزینه دلالت‌های «میز» به درستی مشخص شده است؟

«دیروز میزی خریدم، هنگام جابه‌جایی میز قدیمی، اثر میز روی فرش مشخص بود. بعد از جابه‌جایی مادرم برای دیدن میز به اتاق آمد و با حالتی

دستوری گفت: دیگه این میز رو به هم نریز»

- (۱) مطابقی - تضمنی - مطابقی - تضمنی - التزامی
- (۲) مطابقی - مطابقی - تضمنی - تضمنی - مطابقی
- (۳) مطابقی - مطابقی - تضمنی - تضمنی - تضمنی
- (۴) التزامی - تضمنی - مطابقی - مطابقی - التزامی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - منطق درس ۲)

پاسخ تشریحی:

دلالت‌های لفظ میز به ترتیب: ۱- میز: «مطابقی» زیرا منظور معنای اصلی میز است. ۲- میز: «مطابقی» زیرا اشاره به معنای اصلی میز یعنی کل میز شده است. ۳- میز: «تضمنی» زیرا منظور به اثر جای پایه‌های میز (بخش از اجزای اصلی میز) شده است. ۴- میز: «مطابقی» اشاره به معنای اصلی میز شده است. ۵- میز: «تضمنی» اشاره به رو یا سطح میز شده که بخشی از میز است.

زمانی که یک لفظ دارای چند معنا است که فقط یکی از آن معناها معنی اصلی است و سایر معانی، معانی فرعی هستند با بحث دلالت روبه‌رو هستیم.

ما سه نوع دلالت داریم:

۱. **مطابقی:** دلالت لفظ بر کل معنای اصلی

۲. **تضمنی:** دلالت لفظ بر بخشی از معنای اصلی

۳. **التزامی:** دلالت لفظ بر لازمهٔ یک شیء یا معنایی مرتبط با لفظ اصلی، معنای کنایی

گروه آموزشی ماز

۱۲۴- مغالطه‌های احتمالی در عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- باران بی‌رنگ است، دختر دایی من باران است پس دختر دایی من بی‌رنگ است.

- من از مساعدت شما پشیمان شدم.

- چرا کشتی‌ها غرق شدن؟ چون طوفان آمد.

(۱) اشتراک لفظ - ابهام در مرجع ضمیر - توسل به معنای ظاهری

(۲) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ - اشتراک لفظ

(۳) اشتراک لفظ - ابهام در عبارت - توسل به معنای ظاهری

(۴) توسل به معنای ظاهری - ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - منطق درس ۲)

پاسخ تشریحی:

در عبارت اول لفظ باران دارای دو معنا است: ۱- نام دختر ۲- پدیدهٔ آسمانی و چون هر دو به دلالت مطابقی است، پس این عبارت دارای مغالطهٔ اشتراک لفظ است.

در عبارت دوم می‌توان دو برداشت داشت: ۱- من از مساعدت (کمک) کردن به شما، پشیمانم ۲- من از مساعدت (کمک) شما نسبت به خودم، پشیمانم. پس این عبارت دارای مغالطهٔ ابهام در عبارت است و نه ابهام در مرجع ضمیر (در مرجع ضمیر به سبب حداقل دو اسم یا ضمیر این امکان خطا وجود دارد) ولی در اینجا ابهام در عبارت بکار رفته است.

۳- کشتی اول منظور ناراحتی می‌باشد پس دلالت آن التزامی است، اما شنونده در جواب از دلالت مطابقی لفظ کشتی را برداشت می‌کند؛ پس عبارت دارای مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری است.

تفاوت مغالطهٔ اشتراک لفظ با توسل به معنای ظاهر

در مغالطهٔ اشتراک لفظ ما یک لفظ داریم با چند معنا که همهٔ معانی آن دارای **دلالت مطابقی** است؛ مانند شیر، سیر، شیرین؛ اما در مغالطهٔ توسل به معنای ظاهری لفظ باز هم دارای چند معنا است فقط یک معنا با دلالت مطابقی دارد و معنا یا سایر معنای آن دارای دلالت‌های دیگر هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۵- چرا در منطق به بحث الفاظ توجه ویژه‌ای شده است؟

(۱) زیرا الفاظ کمک ویژه‌ای به ایجاد تفکر و اندیشه می‌کنند.

(۲) ناچاراً پل ارتباطی دنیای ذهن و دنیای زبان است و برای ارتباط با دنیای خارج نیاز داریم.

(۳) خطا در کاربرد آن‌ها شاید باعث خطا در تعریف کردن و استدلال کردن شود.

(۴) عدم وابستگی منطق به زبان خاص که ناچاراً باید در مواقع اختلاف یک راه‌حل داشته باشیم.

(متوسط - منطق درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

انسان‌ها برای بیان و انتقال افکار از الفاظ استفاده می‌کنند و از آنجایی که خطا در الفاظ یا معانی آن‌ها می‌تواند (همیشه نه) باعث مغالطه در تفکر که همان تعریف و استدلال شود، پس در منطق به آن توجه ویژه می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ مواد تفکر و منطق از سایر علوم به دست می‌آید و الفاظ صرفاً در این راه وسیله هستند، پس الفاظ ایجادکننده اندیشه نیستند.
- ۲ کاربرد الفاظ برای انتقال مفاهیم بین انسان‌ها است؛ پس می‌توان گفت الفاظ برای ارتباط دنیای ذهن انسان با دنیای ذهن یک فرد دیگر است.
- ۳ این عبارت علت عدم توجه به قواعد صرفی و نحوی در منطق است و ربطی به توجه ویژه منطق به الفاظ ندارد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۶- اینکه هنگام تشنگی به سراغ آب می‌رویم، نشان‌دهنده کدام اصل فلسفی است؟

- ۱ آگاهی ما نسبت به واقعی و اثربخش بودن آب
- ۲ توانایی انسان در شناخت نیازهای خود و رفع آنها
- ۳ تفاوت دو مفهوم هستی و چیستی آب در ذهن
- ۴ عدم نیازمندی حمل وجود بر آب به دلیل

(متوسط - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

اینکه برای رفع تشنگی، آب می‌نوشیم و انتظار داریم که تشنگیمان برطرف شود، بیانگر آن است که پذیرفته‌ایم که آب، وجود خارجی دارد و نوشیدن آن تشنگی را برطرف می‌کند. این قاعده بر تمامی رفتارهای ما حاکم است؛ یعنی می‌دانیم که در اطراف ما چیزهایی واقعی هست که بر حسب نیاز از آنها استفاده می‌کنیم و نیازمان را برطرف می‌سازیم (اصل وجود واقعیت مستقل از ذهن).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ توانایی انسان در اصل شناخت، یک مطلب فلسفی است، ولی توانایی شناخت نیازها و رفع آنها، فلسفی محسوب نمی‌شود.
- ۳ از مطلب موردنظر نتیجه نمی‌شوند.
- ۴ از مطلب موردنظر نتیجه نمی‌شوند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۷- کدام عبارت با اصل «مغایرت وجود و ماهیت» مطابقت دارد؟

- ۱ هستی و چیستی، تنها در ذهن انسان قابل تفکیک هستند.
- ۲ وجود و ماهیت، دو بخش متفاوت از یک موجود واحد هستند.
- ۳ وجود و ماهیت، دو مفهوم جدانشدنی و غیر قابل تقسیم هستند.
- ۴ هستی و چیستی، دو واقعیت متفاوت از یک مفهوم ذهنی هستند.

(متوسط - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

وجود و ماهیت، دو مفهوم مختلف از یک موجود هستند که ذهن انسان، آنها را از یکدیگر تفکیک می‌کند، اما در خارج از ذهن، تنها یک موجود، وجود دارد. به عنوان مثال، درخت یک موجود واحد است، اما ذهن انسان دو مفهوم «ماهیت درخت» و «هستی درخت» را از آن دریافت می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ وجود و ماهیت، دو بخش از یک موجود نیستند، بلکه دو جنبه (وجه، بُعد، حیثیت و ...) از آن‌اند.
- ۳ وجود و ماهیت در ذهن، از یکدیگر تفکیک می‌شوند. همچنین می‌توان ماهیت‌هایی را تصور کرد که وجود خارجی ندارد؛ مانند اژدها، دیو سپید و پلنگ صورتی.
- ۴ اولاً وجود و ماهیت، دو مفهوم‌اند، نه دو واقعیت. ثانیاً مربوط به یک موجود خارجی‌اند، نه یک مفهوم ذهنی. مفاهیم خیالی مانند غول چراغ جادو و شیر سه‌سر، ماهیتشان تا حدودی مشخص است اما در حال حاضر وجود ندارند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۸- کدام مورد قابل انتساب به اقدامات توماس آکوئیناس نیست؟

- ۱ در خداشناسی خود، از نظریات ابن‌سینا استفاده کرد.
- ۲ فلسفه‌ای مبتنی بر آرای ابن‌سینا و ابن‌رشد بنا کرد.
- ۳ اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد.
- ۴ از طریق اندیشمندان اروپا، با فلسفه ارسطو آشنا شد.

(ساده - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

توماس آکوئیناس که با فلسفه ابن سینا آشنا بود، اصل مغایرت وجود و ماهیت را در اروپا گسترش داد (رد گزینه ۳) و همچون ابن سینا این نظر را پایه برهان‌های خود در خدانشناسی قرار داد (رد گزینه ۱). او فلسفه‌ای را در اروپا پایه‌گذاری نمود که بیشتر متکی به دیدگاه‌های ابن سینا و تا حدودی ابن رشد بود (رد گزینه ۲). همین امر فرصتی را فراهم کرد تا فلاسفه غرب با اندیشه‌های فلسفی و عقلی ابن سینا و ابن رشد آشنا شوند و از این طریق، مجدداً با فلسفه ارسطویی ارتباط برقرار کنند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۹- کدام حمل، نیازمند دلیل است؟

- (۱) انسان، جسم رشدکننده است.
(۲) حیوه، فلزی در دمای اتاق مایع است.
(۳) مستطیل، مربعی با اضلاع نابرابر است.
(۴) حیوان ناطق، همان انسان است.

(دشوار - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ: گزینه ۳

تعریف مربع و مستطیل به شرح زیر است:

مستطیل = شکل چهارضلعی با زوایای قائمه (۹۰ درجه)
مربع = شکل چهارضلعی با زوایای قائمه و اضلاع برابر
پس هر مربعی، مستطیل است، اما هر مستطیلی، مربع نیست.
تعریف هر مفهوم به وسیله ذاتش، نیازمند دلیل نیست. «مربعی با اضلاع نابرابر» نه تنها از ذاتیات «مستطیل» نیست، بلکه تعریف اشتباهی است و شامل اشکال دیگری غیر از مستطیل هم می‌شود.

پرسش‌های سایر گزینه‌ها:

- ۱ «جسم رشدکننده» از ذاتیات «حیوان» است و «حیوان» نیز از ذاتیات «انسان». بدیهی است که حمل ذاتیات ذاتیات بر یک مفهوم، نیازمند دلیل نیست.
۲ «فلز مایع در دمای اتاق» تعریف «حیوه» و ذاتی آن است؛ پس این حمل بی‌نیاز به دلیل است.
۳ «حیوان ناطق» تعریف «انسان» و ذاتی آن است؛ پس این حمل بی‌نیاز به دلیل است.

گروه آموزشی ماز

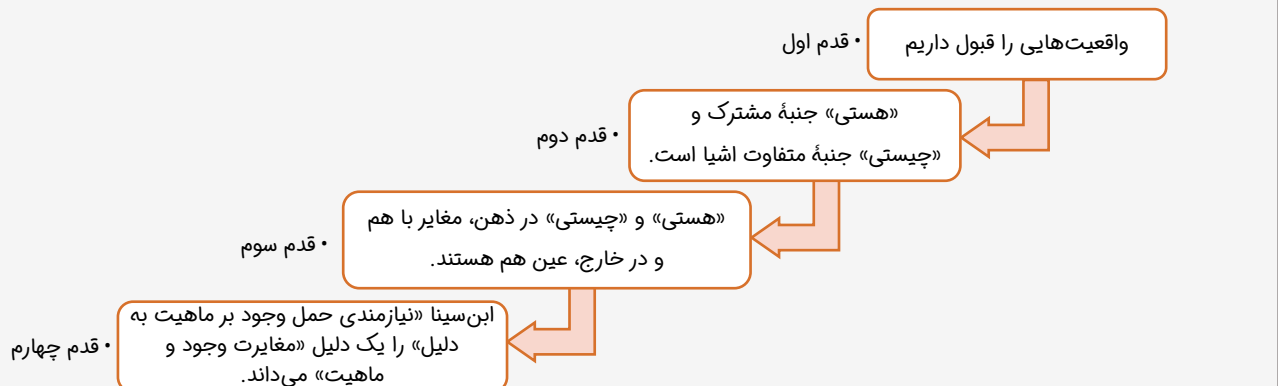
۱۳۰- قدم سوم در شناخت «هستی» و «چیستی» کدام است؟

- (۱) توجه به مغایرت آن دو صرفاً در ذهن و نه خارج
(۲) پذیرش مصداق هر دو و امکان شناخت تمایزشان
(۳) توجه به نیازمند بودن حمل هستی بر چیستی به دلیل
(۴) درک هستی به عنوان وجه مشترک و ماهیت به عنوان وجه تمایز

(ساده - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ: گزینه ۱

فلاصه نموداری:

براساس این نمودار، قدم سوم به درک مغایرت هستی و چیستی، صرفاً در ذهن و نه در خارج، اختصاص دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۱- کدام مورد از دلایل مغایرت وجود و ماهیت است؟

- (۱) بی‌نیازی حمل وجود بر ماهیت به دلیل
(۲) درک دو جنبه وجود و ماهیت در مواجهه با واقعیت
(۳) امکان تصور امور غیرواقعی
(۴) امکان تحقق خارجی هر یک از این دو مفهوم بدون دیگری

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ تشریحی:

وقتی امری را تصور می‌کنیم ماهیت آن را به ذهن می‌آوریم. حال اگر این امر غیرواقعی باشد یعنی در جهان خارج وجود ندارد. پس ماهیت را بدون وجود در نظر گرفته‌ایم و این مستلزم مغایرت وجود و ماهیت است.

پرسش‌های ساینرگرنده‌ها:

- ۱ حمل وجود بر ماهیت به دلیل نیازمند است.
- ۲ درک دو جنبه پیش‌زمینه بحث مغایرت است، نه دلیل آن. به عبارت دیگر، وقتی دو جنبه را درک کردیم، تازه سؤال پیش می‌آید که آیا این دو جنبه مغایرت یا یکسان؟
- ۳ تحقق خارجی به معنای وجود پیدا کردن است پس نمی‌شود ماهیتی تحقق پیدا کند اما مصداق مفهوم وجود نباشد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۲- با کدام توضیح فلسفی، «هوا» موجودی واحد است؟

- (۱) با روش عقلی نمی‌توان اجزای هوا را تشخیص داد، لذا در نگاه فلسفی، هوا واحد است.
(۲) نگاه فیلسوف به اجزای تشکیل‌دهنده نیست، بلکه به جنبه‌های مختلف واقعیت است.
(۳) هوا هم مصداق وجود است و هم مصداق ماهیت، بنابراین یک موجود واحد خواهد بود.
(۴) مرکب بودن هوا از اجزای مختلف به معنای ترکیب چند واقعیت در یک واقعیت است.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - درس ۱ فلسفه دوازدهم)

پاسخ تشریحی:

فیلسوف با مرکب بودن هوا مشکلی ندارد اما نگاه به اجزای ترکیبی یک شیء، موضوع علوم تجربی و غیر فلسفی است. در نگاه فلسفی به هر واقعیتی به عنوان یک حقیقت واحد نگریسته می‌شود که دو جنبه هستی و چیستی دارد.

پرسش‌های ساینرگرنده‌ها:

- ۱ محدودیت روش سبب نشده فیلسوفان هوا را واحد بدانند. اساساً نگاه فیلسوف به واقعیت به عنوان یک واقعیت واحد است و او قصد ندارد اجزای ترکیبی آن را بشناسد. پس حتی اگر روش عقلی برای شناخت اجزا مناسب بود، باز هم فیلسوف به این کار مبادرت نمی‌کرد.
- ۲ اینکه هوا مصداق دو مفهوم باشد می‌تواند دلیلی برای دو واقعیت بودن آن باشد و باید پاسخ داد که چرا این طور نیست؛ نه اینکه خود این مطلب را دلیل واحد بودن واقعیت بدانیم.
- ۳ مطلب درستی است ولی ربطی به واحد دانستن واقعیت از سوی فیلسوف ندارد.

گروه آموزشی ماز

۱۳۳- درباره هستی و چیستی می‌توان گفت:

- (۱) اولین گام برای شناخت بیشتر مفاهیم وجود و ماهیت، تصدیق اصل واقعیت مستقل از ذهن است.
(۲) وجود و ماهیت با اینکه در مفهوم وحدت دارند، اما دو جزء از یک موجود نیستند.
(۳) مفهوم هستی و چیستی پرکاربردترین مفهوم در میان فیلسوفان است.
(۴) اولین مبحث فلسفه، درک دو مفهوم هستی و چیستی است.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - فلسفه دوازدهم درس ۱)

پاسخ تشریحی:

وجود و ماهیت دو مفهوم جداگانه هستند، اما در خارج یک چیزند. مفهوم هستی و چیستی یکی از پرکاربردترین مفاهیم در میان انسان‌هاست. یکی از مباحث اولیه فلسفه، درک دو مفهوم هستی و چیستی است.

توجه داشته باشید که:

هستی همان وجود و ماهیت همان چیستی است.
وجود بر ماهیت عارض می‌شود که با نام‌های متفاوتی از آن یاد می‌شود:
عروض وجود بر ماهیت = زیادت وجود بر ماهیت = مغایرت وجود و ماهیت
توجه کنید که مغایرت وجود و ماهیت در ذهن است (در ذهن دو مفهوم جداگانه‌اند) ولی هردو در عالم خارج وحدت دارند و یک چیز بیش‌تر نیستند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۴- آرامش حاصل از پاسخ به یک پرسش اساسی بیانگر کدام اصل فلسفی است؟

- ۱) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی
- ۲) مغایرت وجود و ماهیت در ذهن
- ۳) واقعیت مستقل از ذهن
- ۴) پرسش‌های بنیادین درباره حقیقت انسان و جهان

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - فلسفه دوازدهم درس ۱)

پاسخ تشریحی:

رسیدن به آرامش بیانگر این است که درد، رنج و آرامش به عنوان یک واقعیت وجود دارند.
گزینه‌های ۱ و ۴ از اصول فلسفه نیستند و گزینه ۲ نیز بی‌ارتباط است.

توجه داشته باشید که:

برای شناخت بیش‌تر مفهوم وجود و ماهیت اولین گام تصدیق واقعیت مستقل از ذهن است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۵- قضیه «مثلث سه ضلعی است» از نظر نوع حمل محمول بر موضوع، مشابه کدام گزینه است؟

- ۱) هر انسانی حیوان است.
- ۲) آهن فلز است.
- ۳) انسان موجود است.
- ۴) مایع آب است.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - فلسفه دوازدهم درس ۱)

پاسخ تشریحی:

سه ضلعی جزء ذات مثلث است و حمل آن بر مثلث، ذاتی و بی‌نیاز از دلیل است.
فلز جزء ذات آهن بوده و حمل آن بر آهن ذاتی و بی‌نیاز از دلیل است.

پرسش‌های سایر گزینه‌ها:

- ۱) در عبارت «هر انسانی حیوان است» چون قضیه با سور «هر» آمده است سور بیانگر دامنه مصادیق موضوع است نه ذات. به این دلیل آن را از ذات و طبیعت خارج کرده است و حمل شایع صنایی می‌باشد.
- ۲) موجود برای انسان نیازمند دلیل است.
- ۳) حمل آب بر مایع ضروری نیست (مایع می‌تواند آب نباشد) اما حمل مایع بر آب ضروری است.

توجه (بسیار مهم):

همچنان که در منطق دهم خوانده‌اید سور (هر/ هیچ / بعضی و ...) بیانگر دامنه مصادیق موضوع است. هرگاه قضیه‌ای با سور بیاید از مصادیق آن سخن می‌گوید که وجود آن نیازمند دلیل خواهد بود. یعنی وقتی قضیه‌ای با سور بیاید دیگر سخن از ذات و طبیعت نیست بلکه مصادیق آن مورد نظر است.

گروه آموزشی ماز

دانلود رایگان تمام آزمون‌های آزمایشی در کانال ما:

@Azmoonha_Azmayeshi

علوی

تمام پایه‌ها و رشته‌ها

مرکز سنجش آموزش مدارس برتر

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

گزینه دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

آزمون‌ها آزماینتی
T.me/Azmoonha_Azmayeshi

حلقه
سنج

